



Ilari Kauppi

10 etydiä Hammond-uruille

Funk-musiikin opetusmateriaali Chester Thompso-
nin tyyliin

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Musiikkipedagogi (AMK)

Musiikin tutkinto-ohjelma

Opinnäytetyö

29.4.2024

Tiivistelmä

Tekijä:	Ilari Kauppi
Otsikko:	10 etydiä Hammond-uruille: Funk-musiikin opetusmateriaali Chester Thompsonin tyyliin
Sivumäärä:	53 sivua + 1 liite
Aika:	29.4.2024
Tutkinto:	Musiikkipedagogi (AMK)
Tutkinto-ohjelma:	Musiikin tutkinto
Suuntautumisvaihtoehto:	Soiton- ja Laulunopetus
Ohjaaja:	Lehtori Jukka Väisänen
Arvioija:	Lehtori AriPekka Korhonen

Opinnäytetyöni käsittelee Hammond-urkujen soittoa funk-musiikissa. Se koostuu raporttiosasta ja erillisestä 10 etydin kirjasta. Raporttiosassa kuvaan ja perustelen kirjan suunnittelussa tekemiäni valintoja ja annan ohjeita kirjaa käyttävälle opettajalle. Oppikirja on ainutlaatuinen siinä suhteessa, ettei suomen kielellä ole julkaistu vastaavaa etydikirjaa, joka keskittyisi ainoastaan Hammond-urkujen soittamiseen. Kirjan päätavoite on, että oppilas hallitsee funk-urkujen soittoon kuuluvat pääpiirteet ja osaa tehdä oppimansa perusteella omia musiikillisia valintojaan, jotka tukevat musiikkityyliä.

Aineistona olen käyttänyt ensisijaisesti Tower Of Power -yhtyeen levytyksiä 1970-luvulta, jolloin yhtyeessä soitti urkuri Chester Thompson. Hänen omantakeisen soitto-tyylinsä toisintaminen on oivallinen väylä funk-urkujen soiton maailmaan. Äänitteiden lisäksi olen käyttänyt apuna internetistä löytämäni videomateriaalia. Tekemiäni transkriptioiden pohjalta olen suunnitellut 10 etydiä, joiden avulla funk-urkujen soitolle ominainen tyyli voidaan saavuttaa. Etydien suunnittelussa olen hyödyntänyt omia tietojani, joita olen kerryttänyt opettajan ja muusikon työssäni. Materiaali on suhteellisen haastavaa, joten kirja on suunnattu lähinnä oppilaille, joilla jo on koskettimien soittamisen perustaidot hallussa, ja haluavat nyt laajentaa tietämystään urkujen soiton maailmaan.

Etydit jaetaan kahteen päätyyppiin. Ensimmäisissä etydeissä 1–5 harjoitellaan säestämistä, kun taas etydeissä 6–9 harjoitellaan soolon soittamista. Lisäksi olen kehittänyt etydin 10, jossa harjoitellaan Chester Thompsonin täysin uniikkia liukutankowahwah-soittotekniikkaa, joka on kuultavissa monilla hänen levytyksillään. Transkriptioita tehdessäni huomasin, että Chester Thompsonille omintakeinen soitto-tyyli perustuu ensisijaisesti vasemman ja oikean käden vuorotteluun rytmisesti sekä kromaattisten kolmisointujen liikutteluun. Soolon soitossa Chester Thompson käyttää usein bluesfraaseja ja pentatonisia asteikoita. Bassolinjojen soitto perustuu paljolti perinteiseen jazz-musiikista tuttuun walking bass -soittotyyliin.

Avainsanat: Hammond, oppikirjat, urut, sähköurut,

Abstract

Author: Ilari Kauppi
Title: 10 exercises for the Hammond organ: A funk etude book in the style of Chester Thompson

Number of Pages: 53 pages + 1 appendice
Date: April 29, 2024

Degree: Bachelor of Culture and Arts, Music
Degree Programme: Music
Specialisation Option: Instrument and Vocal Pedagogy
Supervisor: Jukka Väisänen, MMus
Examiner: AriPekka Korhonen, MMus

This thesis investigates the role of the Hammond organ in funk music. It consists of a report section and a separate book of 10 exercises. In the report, I describe the choices I made in designing the book and provide instructions for the teacher using the book. The book is unique in a way that there hasn't been a similar etude book in Finnish language published that would focus solely on playing the Hammond organ. The main goal of the book is for the student to master the main aspects of funk organ playing and be able to make their own musical choices based on what they have learned.

As my primary source material, I have used 1970s recordings of the band called Tower of Power. These albums feature Chester Thompson on the organ. Replicating his distinctive playing style is an excellent gateway into the world of funk organ playing. In addition to recordings, I have also used video material I found online as assistance. Based on the transcriptions I made; I designed 10 exercises to help achieve the desired characteristics of funk organ playing. In designing the exercises, I utilized my own knowledge accumulated through my work as a teacher and musician. The material is relatively challenging, so the book is aimed primarily at students who already have basic skills on keyboard instruments and now want to expand their knowledge into playing the electric organ.

The exercises are divided into two main types. Exercises 1-5 focus on accompaniment, while exercises 6-9 focus on solo playing. Additionally, I wrote exercise 10, which focuses on Chester Thompson's unique drawbar wah-wah playing technique. While writing the transcriptions, I noticed that Chester Thompson's distinctive playing style is primarily based on rhythmic alternation between the left and right hand, as well as the movement of chromatic triads. In solo playing, Chester Thompson often utilises blues phrases and pentatonic scales. Playing bass lines largely relies on the traditional walking bass style familiar from jazz.

Keywords: Hammond, exercise, organ, electric organ

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Kehittämistyön tavoitteet	2
1.2	Kehittämistyön toteutustapa	2
1.2.1	Transkriptiot	3
1.2.2	Etydit	4
2	Tower of Power ja Chester Thompson	4
3	Hammond-urkujen hallintalaitteet	7
3.1	Hammond-urut	8
3.1.1	Waterfall -koskettimisto	10
3.2	Liukutangot - äänikerrat	10
3.3	Chorus- ja Vibrato-, percussion-efekti	13
3.4	Leslie-vahvistin	15
3.5	Key-click	16
3.6	Foldback-ominaisuus	16
3.7	Modernit sähköurut	17
4	Hammond-urut oppikirjoissa	17
4.1	Dave Limina – Hammond Organ Complete	18
5	Oppimateriaalin esitystapa	18
5.1	Grafiikka	19
5.2	Nuotinnus – Urkujen soiva ääniala	21
6	Etydi 1: Käsijärjestys	24
6.1	Transkriptio – <i>What is Hip?</i>	24
7	Etydi 2: Haamunuotit	25
8	Etydi 3 – Bassolinjat	27
8.1	Transkriptio – <i>Ebony Jam</i>	27
8.2	Etydi - Kvinttiympyrä	29
9	Etydi 4 ja 5 – Rytmiiikka	30
9.1	Etydi 4 – <i>If I Play My Cards Right</i>	30

		5
	9.2 Etydi 5 – <i>Maybe It'll Rub Off</i>	32
10	Etydi 6 – <i>Pentatoninen Hanon</i>	32
	10.1 Asteikko ja lihasmuisti	34
	10.2 Rytminen jännite	35
11	Etydi 7 – kaksoisotteet	36
12	Etydi 8 – urkupiste	39
	12.1 Mykkävaihto	40
	12.2 Dave Limina – <i>Drone Tone</i>	41
13	Etydi 9 – soolo ja komppi yhdistettynä	42
14	Etydi 10 – rekisteröinnin vaihtaminen soittaessa	45
	14.1 Wah-efekti Hammond-uruilla	45
	14.1.1 Wah-efekti esivalintakoskettimilla	46
	14.1.2 Lachy Doley - liukutanko-wah-efekti	46
	14.2 Soittotekniikan selvittäminen	46
	14.3 Transkriptio ja Etydi – <i>Squib Cakes</i> -wah-efekti	47
15	Johtopäätökset ja pohdinta	48
	15.1 Jatkokehityskohteet	49
	15.2 Kaupallisuus	50
	Lähteet	51
	Liite 1 10 Etydiä Hammond-uruille	

1 Johdanto

Opinnäytetyöni on instrumenttipedagoginen kehittämishanke, joka painottaa pianonsoiton opiskelun monipuolisuutta rytmimusiikin parissa. Rytmimusiikissa kosketinsoittajalta odotetaan paljon erilaisten instrumenttien ammattiosaamista. Pianonsoittotaito ei riitä, vaan usein täytyy hallita myös sähköisiä soittimia, kuten sähköurut ja syntetisaattorit.

Idean urkukirjan luomiseen sain siitä, että kyseiselle instrumentille on saatavilla huomattavan vähän suomenkielistä materiaalia. Sähköurut ovat keikkailevan muusikon näkökulmasta yksi tärkeimmistä soittimista, koska se on mukana useilla merkittävillä levytyksillä. Soittimen hallitseminen on kuitenkin valtava konaisuus ja koen, että pedagoginen materiaali on välttämättömyys instrumentin opiskelussa.

Kaikki musiikkityylit kattava urkukirja tuntui kuitenkin ajatuksena niin suurelta, että päätin rajata teoksen aihepiirin ainoastaan minulle kaikista urkureista merkittävimpään – Chester Thompsoniin. Esimerkiksi Dave Liminan kirjoittama Hammond Organ Complete (2002) kattaa huomattavasti laajemmin eri musiikkityylilajeja. Kirjaa opiskellessa kuitenkin helposti häkeltyy opittavien asioiden määrästä ja siksi halusin rajata aiheen itse tarkemmin.

Chester Thompsonin soitosta olen saanut eniten vaikutteita myös omaan soittooni keikkailevan muusikon työssä. Kirjani ei sen vuoksi kehitä ainoastaan oppilaan funk-tuntemusta, vaan yleistä rytmitajua, jota voidaan soveltaa myös muissa musiikkityylilajeissa.

Kirjani on ensisijaisesti suunnattu jo edistyneemmille piano-oppilaille, jotka ovat kiinnostuneet sähköurkujen soittamisesta. Nuottiesimerkit ovat haastavia ja niiden opiskeluun tarvitsee jo hyvän perustietämyksen nuotinluvusta. Rytmisesti harjoitukset ovat myös haastavia, joten on suotavaa, että oppilaalla on jo ennen kirjan avaamista jonkinlaista kokemusta yhtyesoitosta.

1.1 Kehittämistyön tavoitteet

Opinnäytetyöni kysymykseksi kiteytyi: *Minkälaisilla harjoituksilla pystyy sisäistämään Chester Thompsonin urkujensoittotavan funk-musiikissa?*

Tavoitteenani oli luoda tiivis oppimateriaali, joka muutamalla pienellä harjoituksella antaisi oppilaalle avaimet toisintaa Chester Thompsonin soittotyylä ja soveltaa sitä omaan soittoonsa. Halusin myös opettaa kirjassa sähköurkujen hallintalaitteiden perusteet. Tämä mahdollistaa sen, että oppilas pystyy kuulemansa perusteella hakemaan oikean urkusoundin.

Harjoitukset perustuvat ennen kaikkea Chester Thompsonin soittotyylin keskeimpään asiaan eli rytmiin. Harjoitukset ovat rytmisesti haasteellisia ja niistä saa parhaan tehon irti harjoittelemalla metronomin tai jonkun muun taustanauhan kanssa.

Kirjani kattaa Chester Thompsonin soiton kolme tärkeintä aihepiiriä, joita ovat sointukomppaus, bassolinjojen soitto ja soolon soitto. Etydissä 9 yhdistyvät kaikki nämä, ja se onkin ikään kuin loppukoe, jossa oppilas pääsee kokeilemaan kaikkea oppimaansa käytännössä.

1.2 Kehittämistyön toteutustapa

Kirjan (liite 1) kirjoittamisen perusteena käytin Tower of Power -yhtyeen tuotantoa, jonka olen kuunnellut alusta loppuun useita kertoja. Pidän itse yhtyeen musiikkia erittäin merkittävänä osana oman muusikkoidentiteettini luomista, ja yhtyeen jäsenten virtuositeetti on vertaansa vailla.

Rajasin aihealuetani aikaan, jolloin Chester Thompson soitti yhtyeessä, mikä oli vuosina 1973–1983 (Aceves, 2021, verkkosivu). Tutkin tarkasti levytykset, joita yhtye tuona aikana teki käyttäen apuna muun muassa Discogs-sivustoa. Selvitin, millä raidoilla Chester Thompson soittaa ja kokosin Spotify-soittolista näistä kappaleista. Päätin rajata työstäni pois yhtyeen julkaisemat keikkatallenteet ja livealbumit.

Kuuntelin kappaleita useita kertoja, ja tein samalla käsin muistiinpanoja. Muistiinpanoihin kirjasin ylös kohtia, joista haluaisin tehdä transkription. Heti alussa minulla oli ajatus, että näiden transkriptioiden pohjalta voisin säveltää etydit, joiden avulla Chester Thompsonin fraaseja ja soittotyylä voitaisiin harjoitella.

Käsin tehtyjen muistiinpanojen jälkeen kokosin ideat yhteen listaan ja huomasin heti, että päällekkäisyyksiä oli paljon. Monissa kappaleissa oli samankaltaisia asioita liittyen esimerkiksi komppaamiseen ja soolonsoittoon. Seuraavaksi valitsin näistä parhaat ja etydikirjan sisällysluettelo olikin jo valmis.

1.2.1 Transkriptiot

Seuraavaksi aloin työstää transkriptioita. Käsintehdyissä muistiinpanoissa olin jo merkannut tarkasti, mistä kohtaa raitaa halusin transkription alkavan. Kuitenkin näihin tuli pieniä muutoksia vielä transkriptioita tehdessä, koska huomasin jonkun muun kohdan olevan helpompi nuotintaa.

Haasteita transkriptioiden tekemiseen tuotti 1970-luvun äänitystekniikan tuomat rajoitteet, ja urkujen soittoa oli välillä vaikea erottaa muun bändin soitosta. Hammond-urkujen rakenteen takia sama sävel voidaan tuottaa monesta kohtaa sormiota riippuen liukutankojen rekisteröinnistä¹, joten on täysin mahdotonta aivan varmasti tietää, miten kappale on soitettu.

Epäselvyyksissä luotin omaan kokemukseeni urkurina ja kokeilemalla itse soittaa kappaletta usein päättelin, miten se todennäköisimmin on soitettu myös levyille. Bassorekisterin foldback-ominaisuus² myös tuotti hankaluuksia bassolinjojen todenmukaiseen nuotinnukseen.

Transkriptioiden tekemisessä käytin apuna Google Chromeen saatavaa lisäosaa *Transpose*, jolla on mahdollista hidastaa esimerkiksi YouTube-videoita.

¹ Liukutankojen rekisteröintejä käsittelen alaluvussa 3.2

² Foldback-ominaisuus esitellään alaluvussa 3.6

Sovelluksen avulla sain tarkemmin nuotinnettua esimerkiksi nopeita soolokuvioita. Tiedostan kuitenkin myös, että transkriptioissa voi olla virheitä edellä mainittujen haasteiden vuoksi.

Transkriptioiden tekeminen oli työvaihe, johon käytin eniten aikaa. Tein tarkan analyysin jokaisesta transkriptiosta. Voisikin sanoa, että opinnäytetyöni kannanotto on enemmän analyttinen, kuin pyrkimys luoda laadukasta oppimateriaalia, joka edellyttäisi tarkempaa pedagogista pohdintaa.

Olen tietoisesti myös jättänyt transkriptioista pois jalkion nuotinnuksen. En kokenut sitä tarpeelliseksi oppimateriaalin suunnittelun kannalta. Halusin oppimateriaalin olevan helposti lähestyttävää jokaiselle kosketinsoittimista kiinnostuneelle. Jalkion omistaminen nykypäivänä on huomattavasti harvinaisempaa, kuin esimerkiksi digitaalisen Hammond-kloonin omistaminen.

1.2.2 Etydit

Seuraavaksi poimin transkriptioista mielestäni tärkeimmät elementit ja sävelsin niiden perusteella 10 erilaista etydiä. Etydien tavoite on esittää transkriptiosta poimittu aihepiiri yksinkertaistetusti. Kaikki etydit perustuvat vain noin parin tahdin mittaiseen fraasiin, joista olen tehnyt toistuvan elementin etydisissä. Raporttiosaan olen sisällyttänyt vain pieniä otteita transkriptioista, mutta teososassa sekä etydit, että transkriptiot ovat näkyvissä kokonaisuudessaan.

2 Tower of Power ja Chester Thompson

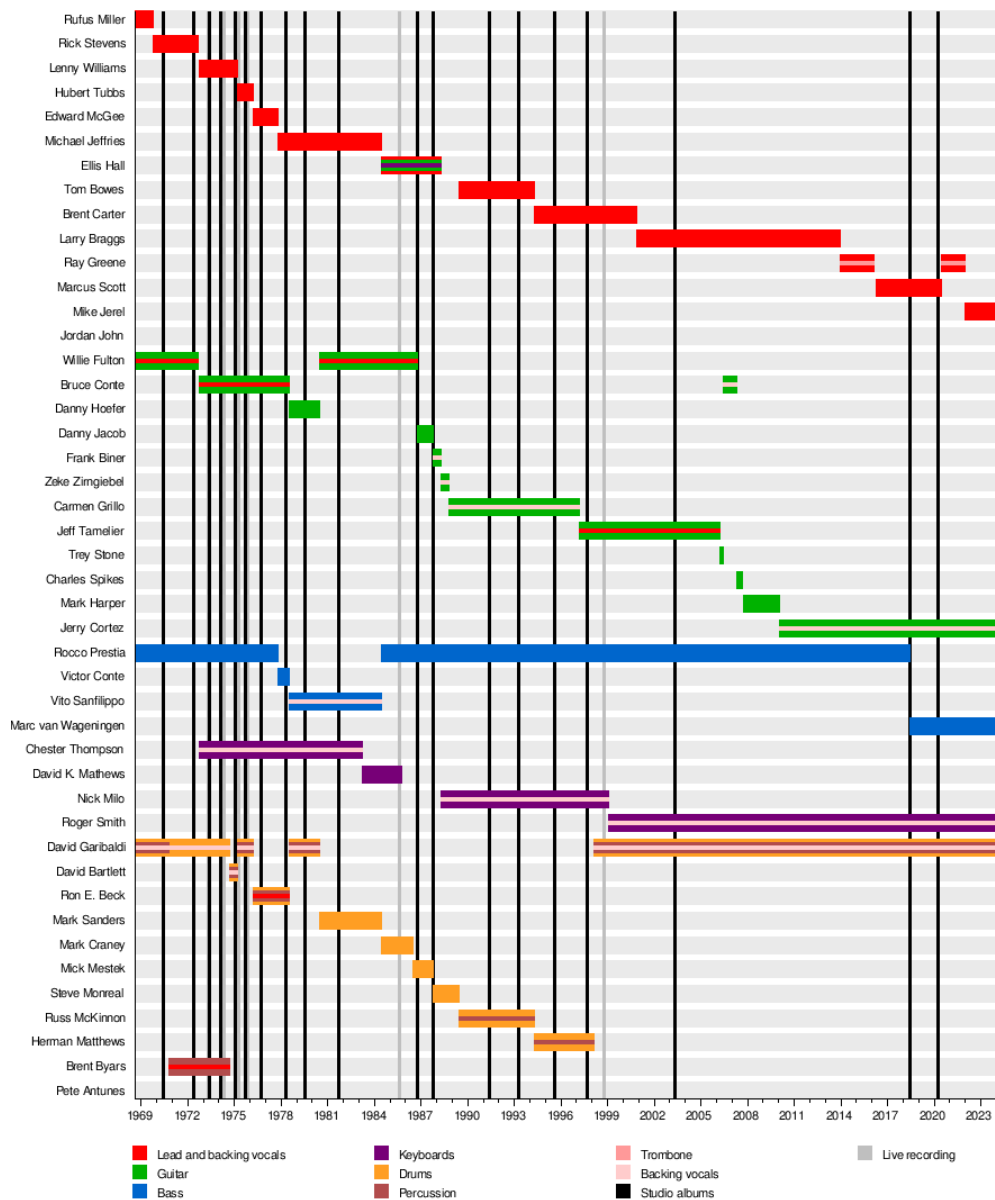
Tenorisaksofonisti Emilio Castillo perusti Tower of Power -yhtyeen vuonna 1968 Yhdysvaltojen länsirannikolla. (Yates, 2020) Yhtye perustettiin laajan puhallinsektion ja virtuoosisen laulusolistin ympärille. Yhtyeen musiikkityylilajiin vaikutti silloin muodissa ollut soul- ja funkmusiikki. Pian yhtyeen musiikki löytyikin jo Billboard-listalta, kun yhtyeen kappale *So Very Hard To Go* sijoittui listalla sijalle 17. (billboard.com, ei pvm.)

Soul-musiikki on afroamerikkalaisten keskuudessa 1950-luvun Yhdysvalloissa syntynyt musiikkityyli. Allmusic.com -sivuston mukaan soul-musiikki on yhdistelmä gospelia, Rhythm and Bluesia sekä Rock'n Rollia. Tower of Power -yhtyeen musiikki onkin enemmän soul-musiikin funk-alalajia. Funk-musiikissa painotus on erittäin perkussiivisessä rytmikassa.



Kuva 1. Chester Thompson (Chuck Gee)

Chester Thompson liittyi yhtyeeseen mukaan Tower of Power-albumin teon aikana vuonna 1973 (kuvio 1). Hänen soittonsa sopi yhtyeen soundiin erittäin hyvin. Thompsonin soitossa voidaan kuulla vaikutteita gospelista ja jazzista. (radiomix, 2019)



Kuvio 1. Listaus Tower of Powerin jäsenistä ja studioalbumeista (wikipedia)

Kirjassani pyrin opettamaan oppilaalle kaksi kokonaisuutta, josta Chester Thompsonin soitto Tower of Powerin levytyksillä koostuu. Ensimmäinen asia on rytmisesti koherentti ja svengaava komppaus, johon sisältyy myös ajoittain bassolinjan soittaminen. Toinen kokonaisuus on soolonsoitto.

Tower of Power yhtyeessä soitti aina urkurin lisäksi basisti. Syy miksi halusin sisällyttää oppikirjaani myös bassolinjojen soittoa on se, että Chester Thompson kertoo haastattelussaan (radiomix, 2019) soittaneensa keikoilla usein bassolinjoja basistin kanssa unisonossa. Myös transkriptioihini valikoituivat kappaleet

Ebony Jam (Tower of Power, 1975) ja Squib Cakes (Tower of Power, 1974), joista kummastakin löytyy urkusoolo, missä Chester Thompson soittaa itse bassolinjaa.

3 Hammond-urkujen hallintalaitteet

Tässä luvussa kerron pääpiirteittäin Hammond-urkujen hallintalaitteista ja myös vertaan perinteisiä konsolimallisia urkuja moderneihin digitaalisiin vaihtoehtoihin. Käytössäni opinnäytetyötä tehdessäni minulla on Crumar Mojo (Kuva 2) ja Nord Electro 6D -sähköurut (Kuva 3). Seuraava sisältö löytyy lähes samanlaisena myös opinnäytetyön teososan johdanto-osiosta (Liite 1). Olen rajannut Hammond-urkujen historian pois esittelyosiosta, koska se ei ole keskeinen osa kehittämistyötäni.



Kuva 2. Crumar Mojo -digitaaliurut (Crumar)



Kuva 3. Nord Electro 6D -digitaaliurut (Thomann)

3.1 Hammond-urut

Perinteiset sähkömekaaniset Hammond-urut tuottavat ääntä äänigeneraattorin (engl. tone generator) avulla. Sähkömoottori pyörittää hammasakselistoa, joka saa 91 äänipyörän (engl. tone wheel) pyörimään. Äänipyörien edessä olevat magneettikelat poimivat pyöristä eritaajuisia signaaleja. Jotta signaali muuttuu kuultavaksi ääneksi, täytyy sen vielä kulkea vahvistimen läpi kaiuttimeen. (Helevä, 2017, s. 17)



Kuva 4. Hammond B-3 Mk.2 -sähkömekaaniset urut (Hammond)

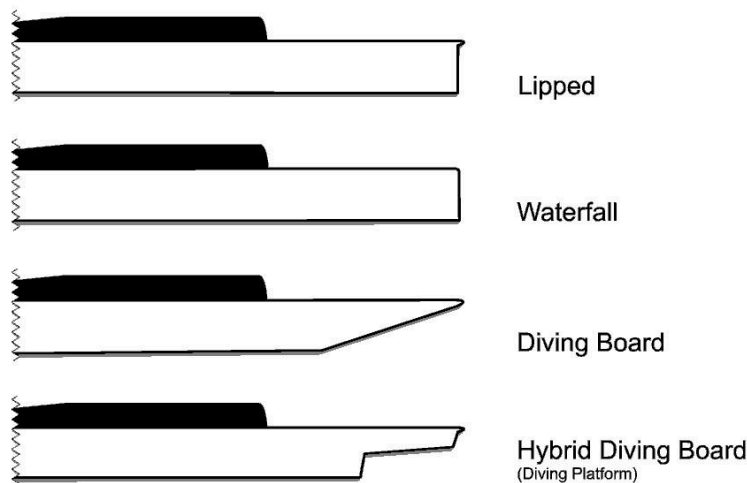
Konsolimalliset Hammond-urut koostuvat kahdesta sormiosta (kuva 4.), joissa kummassakin on 61 kosketinta eli 5 oktaavia. Lisäksi sormioiden alta lattian rajasta löytyy jalkio, jota soitetään vasemmalla jalalla (Helevä, 2017, s.16). Olen rajannut jalkion soittamisen työstäni pois siksi, että materiaali olisi oppilaalle helpommin lähestyttävä. Pyrin harjoituksia tehdessä siihen, että niitä voidaan tarvittaessa tehdä myös vain yhtä sormiota käyttäen.

Urkujen koskettimistossa ei ole minkäänlaista kosketusdynamiikkaa. Tämä tarkoittaa sitä, että äänenvoimakkuus on aina sama riippumatta kosketuksen voimakkuudesta. Ainoastaan paisutinpedaalia (eng. expression pedal) käyttämällä voi vaikuttaa äänenvoimakkuuteen (Helevä, 2017, s.16). Yleensä urkuri pitää oikean jalkansa jatkuvasti pedaalilla (Limina, 2002, s. 14), kun taas vasen jalka

soittaa jalkiota. Sointiväri, jota pianisti säätelee kosketuksen avulla, säädetään uruissa taas liukutankojen (engl. drawbar) avulla (kuva 5). (Pajula, 2011, s. 20)

3.1.1 Waterfall -koskettimisto

Eriyistä huomattavaa urkujen koskettimistossa on koskettimen muoto ja sen eroavaisuudet pianon koskettimesta. Pianossa jokaisen koskettimen etureunassa on pieni kynsi (kuvio 2). Tämä johtuu siitä, että ennen vanhaan pianon puukoskettimien päällyste jäi yleensä sojottamaan koskettimen yli. Hammond oli ensimmäinen kosketinsoitinvalmistaja, joka jätti tämän koskettimen yli menevät ”kynnen” pois. Kynnetöntä koskettimistoa kutsutaan *waterfall*-koskettimistoksi (kuvio 2). Kynnetön kosketin mahdollistaa massiiviisten koko kämmenen glissandojen tekemisen, joista onkin muodostunut yksi urkujen soitolle tyypillinen efekti. (Crombie, 2021, verkkosivu)



Kuvio 2. Erilaiset koskettimet – ylimpänä ”kynnellinen” kosketin ja toisena ylhäältä katsottuna waterfall-kosketin (world piano news)

3.2 Liukutangot - äänikerrat

Hammond-urkujen sointiväriä ohjataan äänikertoja säätävillä liukutangoilla. Liukutankojärjestelmään kuuluu yhdeksän liukutankoa, jotka nimetään pilliurkuterminologian mukaisesti: 16', 5 $\frac{1}{3}$ ', 8', 4', 2 $\frac{2}{3}$ ', 2', 1 $\frac{3}{5}$ ', 1 $\frac{1}{3}$ ' ja 1'. Luvut ilmaisevat pilliurkujen alimpaa C-kosketinta vastaavan pillin pituutta mitattuna jaloissa. Kahdeksan jalan liukutangon ollessa vedettynä kokonaan ulos, soi alinta c-kosketinta

painettaessa sävel, joka vastaisi kahdeksan jalan mittaisen pillin tuottamaa säveltä pilliuruissa. (Helevä, 2017, s.19)

Kummallekin sormiolle on olemassa kaksi yhdeksän liukutangon (kuva 5.) riviä, joita säätämällä sormion sointiväri muuttuu. Urkujen kummankin sormion alin oktaavi on käänteisesti väritetty ja nämä koskettimet toimivat *esivalintakoskettimina* (engl. *preset key*) (Kuva 6). Niiden avulla voidaan liukutankoryhmät kytkeä päälle tai pois. (Helevä, 2017, s.21) Lisäksi urkujen keskeltä löytyy kahden liukutangon rivi, joka ohjaa jalkiota. Liukutangoista saa jokaista kosketinta kohti fundamentaalini³ lisäksi useita eri yläsävelsarjan säveliä. Näitä sekoittamalla urkuri voi luoda lähes loputtoman määrän erilaisia sointivärejä. (Limina, 2002, s.2) Liukutankojen asetusta kutsutaan *liukutankokisteröinniksi*.



Kuva 5. Lähikuva Hammond-urkujen liukutankoryhmästä (yamaha.com)

³ Fundamentaaliilla tarkoitan yläsävelsarjan perustaajuutta. Perustaajuus on osaaäneistön ensimmäinen osaaänes. Soittimesta tuotettuna ihmiskorva keskittyy vain tähän alimpaan osaaäneeseen ja muut osaaänekset aistitaan huomattavasti hiljempaa. (siba, 2015)



Kuva 6. Hammond-urkujen hallintalaitteita (AllAboutJazz.com)

Urkuri voi liukutankoja itseään päin vetämällä lisätä kyseisen harmonian voimakkuutta. Mikko Helevä toteaa pro gradututkielmassaan (2017), että jokainen liukutanko voidaan asettaa yhdeksään eri asentoon nolasta kahdeksaan. Kun liukutanko on kokonaan ulos vedetty, soi sitä vastaava äänikerta suurimmalla voimakkuudella. Kun taas liukutanko on kokonaan sisällä (arvo 0), ei sitä vastaavaa äänikertaa kuulu lainkaan.

Alla oleva kuvio (kuvio 3) on peräisin Dave Liminan teoksesta *Hammond Organ Complete* (2002, s.3), josta näkee tarkemmin, miten liukutangot soivat suhteessa fundamentaaliin.

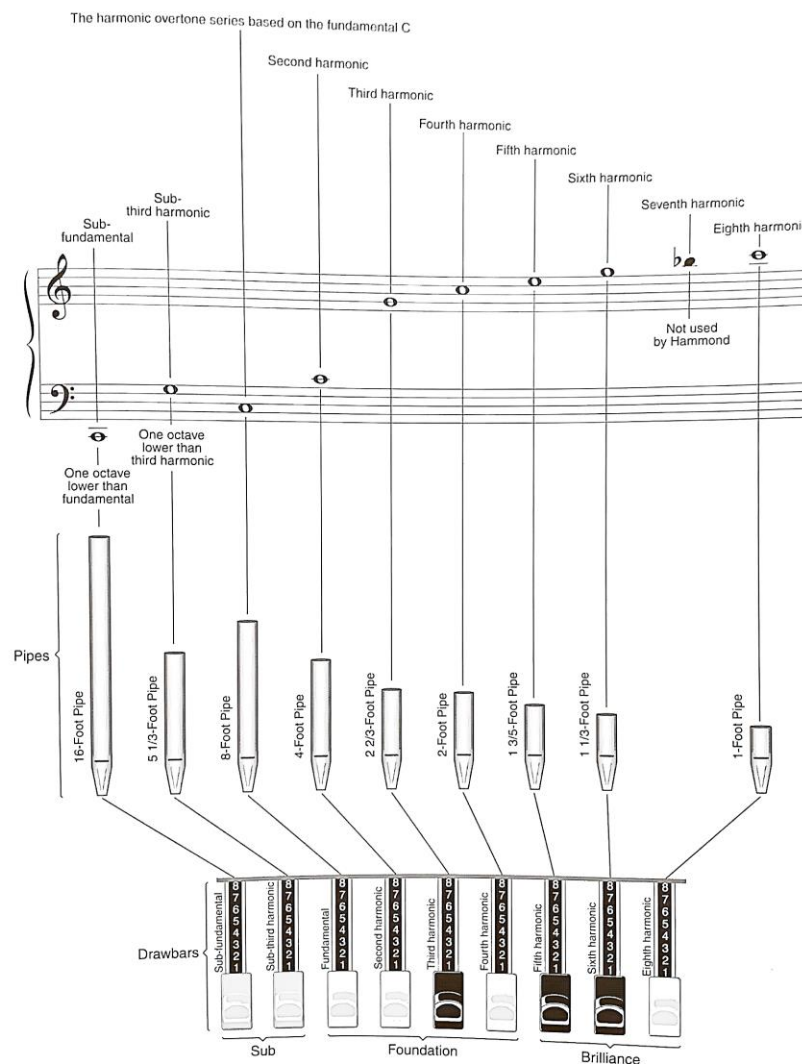


Fig. 2. Overtone series as it corresponds to the Hammond and to pipe organs

Kuvio 3. Liukutangot ja pilliurkujen pillit (Dave Limina, 2002. s3)

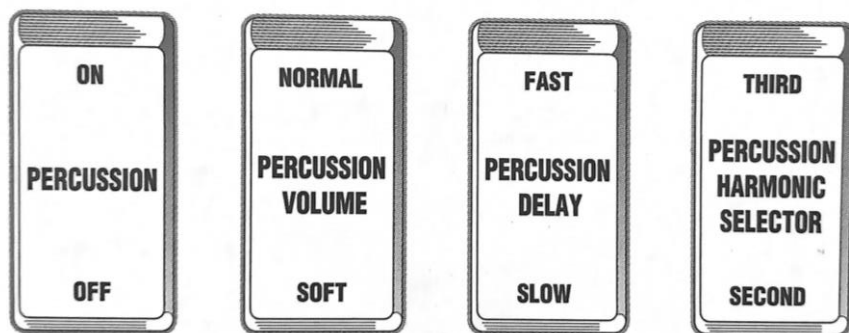
3.3 Chorus- ja Vibrato-, percussion-efekti

Hammond-urkuihin lisättiin jo sen alkutaipaleella sisäänrakennettu vibrato- ja chorusefekti. Lisäys tehtiin siitä syystä, että urkujen sointia pidettiin alussa liian mekaanisena ja täydellisenä (Limina, 2002, s. 14). Erityisesti chorus-efektillä saa-

daan sointiin paljon täyteläisyyttä. Vibrato-efekti tuo urkuihin hieman teatteriruulle tyypillistä huojuvaa sointia. Kytkimien avulla voidaan myös erikseen määritellä, millä sormiolla efekti on käytössä; tosin vain yksi efekti voi olla käytössä kerrallaan.

Percussion-efekti on nopeasti koskettimen painalluksen jälkeen hiljentyvä ääni, joka muistuttaa soinniltaan marimban kaltaista kromaattista lyömäsoitinta (Helevä, 2017, s.23). Percussion-efektille on uruissa neljä säädintä (kuvio 4). Ensimmäisellä kytkimellä voidaan kytkeä efekti päälle ja pois. Toisella kytkimellä säädetään efektin voimakkuutta, jotka ovat normaali voimakkuus tai hiljaisempi voimakkuus (engl. soft). Percussion-efektille on kaksi erilaista verhoikäyräasetusta, jota ohjataan kolmannella kytkimellä. Kytkin vaikuttaa percussion-efektin vaimenemisaikaan. Kytkimelle on kaksi asentoa nopea (engl. fast) ja hidas (engl. slow).

Neljännellä kytkimellä valitaan sävel, joka percussion-efektistä kuuluu suhteessa alas painettavaan koskettimeen. Ensimmäinen vaihtoehto on toinen osäänes (engl. second harmonic). Tällöin kosketinta painettaessa percussion-efektistä kuuluva sävel on oktaavin painettavan koskettimen säveltä korkeampi. Kolmannen osääneksen (engl. third harmonic) ollessa valittuna percussion-efektin sävel soi oktaavin ja puhtaan kvintin päässä painettavasta koskettimesta.



Kuvio 4. Percussion-efektin valintakytkimet Hammond-uruissa (Limina, D. s. 12)

Perkussioefektillä saadaan erityisesti soolon soittoon sävelille erottuvampi transientti eli aluke. Perkussioefekti toimii ainoastaan urkujen yläsormiolla B-esivalintakoskettimen ollessa painettuna. Teososassa esittelen, miten efektit kytketään päälle erilaisilla digitaalisilla urkumallinnoksilla (Kuva 7).

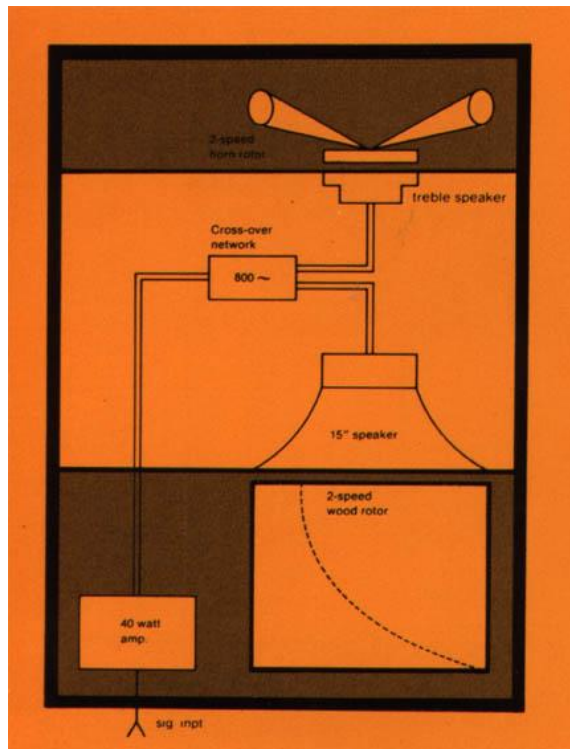


Kuva 7. Nord Electro 6D:n urkumoduuli. (Ilari Kauppi)

3.4 Leslie-vahvistin

Yleensä Hammond-urkuja soitetaan erillisen Leslie-vahvistimen läpi. Koska Leslien soundi on niin keskeinen osa Hammond-urkujen soittoa, on sen mallinnus lisätty myös useimpiin moderneihin digitaaliurkuihin. Hammondin signaali kulkee Leslien sisällä putkivahvistimen läpi jakosuotimeen, jossa yli 800hz menevä taajuus ohjataan Leslien yläosassa olevaan torveen, kun taas 800hz alittava taajuus ohjataan Leslien alaosassa sijaitsevaan suurempaan kaiuttimeen. (Hendricksen, 1981.)

Leslielle tyypillinen soundi saavutetaan, kun sekä ylempää torvea, että alhaalla sijaitsevaa rumpua pyöritetään. Vaikka torvia on Leslien-yläosassa kaksi, vain toisesta niistä kuuluu ääni. Toinen torvista on ainoastaan tasapainottamassa pyörivää liikettä (Smith ym., 2016, s. 9). Näin äänenlähde on jatkuvasti liikkeessä ja saadaan aikaan doppler-efekti (Pellegrinelli, 2013). Pyörimisnopeuksia on kaksi: nopea ja hidas. Joskus Leslie-vahvistinta käytetään myös staattisessa tilassa, jolloin sekä torvi, että rumpu ovat paikallaan.



Kuvio 5. Leslie 122:n rakennekuva (b3world.com)

3.5 Key-click

Key-click on Hammond-urkujen kosketinta painaessa kuuluva vaimea napsahdus. Mikko Helevä kertoo pro gradu -tutkielmassaan (2017), että jokaisessa Hammond-urkujen koskettimessa on yhdeksän kytkintä, jotka sulkeutuessaan synnyttävät sähköisen räpsähdyksen. Vaikka *Hammond Organ Company* yritti päästä ominaisuudesta eroon, syntyi siitä erottamaton osa Hammond-urkujen sointia. Siksi useimmista digitaalisista Hammond-urkuklooneista löytyykin kytkin, jolla key-clickin voimakkuutta voi säätää.

3.6 Foldback-ominaisuus

Kaikissa Hammond Model-A:n jälkeen rakennetuissa uruissa on kummassakin sormiossa niin sanottu foldback-ominaisuus. Tämä tarkoittaa sitä, että kummankin sormion alin oktaavi soi oktaavia ylempää, kun 16-jalkainen liukutanko on vedetty ulos. (Limina, 2002, s.19) Foldback-ominaisuus löytyy myös sormioiden yläpäästä. Kun 1-jalkainen liukutanko on vedetty ulos, hyppää ääniala oktaavin alas 2-viivaisen g-koskettimen kohdalla ja vielä uudestaan oktaavin alaspäin 3-

viivaisen g-koskettimen kohdalla. Tällä ei kuitenkaan bassorekisterin foldbackiin verrattuna ole soitannollisesti niin paljon merkitystä, sillä 1-jalkainen äänikerta liikutankorekisteröinneissä tuo sointiväriin lähinnä ”kihinä”, eikä sen avulla useimmiten soiteta selkeästi erottuvia melodisia linjoja.

Mikko Helevä kirjoittaa pro gradussaan sivulla 11, että foldback-ominaisuuden tuoman sävyeron havaitseminen vaatii erittäin harjaantunutta korvaa. Tällä on eittämättä vaikutus transkriptioiden todenmukaisuuteen. Johtuen Hammond-urkujen rakenteesta, myös samat sävelet voidaan soittaa useasta kohtaa sormiota riippuen liikutankojen rekisteröinnistä.

3.7 Modernit sähköurut

Uudemmissa digitaalisissa sähköuruissa käyttöliittymä voi erota hyvinkin paljon perinteisistä Hammond-uruista. Teoksessani olen pyrkinyt siihen, että harjoitukset voi tehdä millä tahansa uudemmalla digitaalisella soittimella. Lähtökohtaisesti, jotta oppilas pystyy tekemään harjoitukset tehokkaimmin, tarvitsee hän urut, jossa on fyysiset liikuteltavat liikutangot ja waterfall-koskettimistolla varustettu sormio.

Harjoituskirjassa näytän esimerkkejä käyttäen kahta digitaalista urkua. Olen sisällyttänyt myös kuvat, joilla havainnollistetaan, miten tietyt soundit ja efektit saadaan näiden avulla kytkettyä päälle.

4 Hammond-urut oppikirjoissa

Olen opinnäytetyötäni varten tutkinut kahta isompaa kokonaisuutta, jotka painottavat Hammond-urkuja. Toinen näistä on varsinainen oppikirja ja toinen pro gradu -tutkielma. Suomen kielellä ei ole tehty paljon urkujensoittoon perustuvaa oppimateriaalia. Mikko Helevän pro gradu -tutkielma (2017) on ylivoimaisesti laajin Hammond-uruista kertova suomen kielellä tehty teos, ja olenkin saanut siitä paljon inspiraatiota ja hyödyllistä lähdedataa omaan teokseeni.

Englannin kielellä materiaalia löytyy huomattavasti enemmän. Dave Liminan vuonna 2002 julkaisema *Hammond Organ Complete* on hyvä esimerkki laadukkaasta oppimateriaalista Hammond-uruille. Löysin myös teostani tehdessä toisen etydikirjan, joka on tehty pelkästään Hammond-uruille. Se on Vito Di Modugnon teos *12 studies for Hammond Organ* (2019). En saanut painettua versiota kuitenkaan käsiini, mutta löysin säveltäjän itse esittämänä etydejä YouTubesta.

4.1 Dave Limina – Hammond Organ Complete

Dave Liminan vuonna 2002 julkaisema teos *Hammond Organ Complete* on varmasti yksi maailman kattavimpia Hammond-urkuihin keskittyviä oppikirjoja. Se kattaa laajasti useita eri musiikkityylejä ja sen mukana saa CD:n, jossa on taustanauhat jokaiselle harjoitukselle. Olen ottanut omaan teokseeni paljon vaikutteita kyseisestä kirjasta. Olen esimerkiksi kuvannut Liminan tapaan liukutankorekisteröinnit graafisina kuvioina.

Halusin kuitenkin omassa työssäni rajata aihealueen vain yhteen spesifiin musiikkityylilajiin. Vaikka sisältö Liminan kirjassa on valtavan kattavaa, jää materiaali helposti hieman pintapuoliseksi johtuen aihepiirien suuresta määrästä.

5 Oppimateriaalin esitystapa

Tärkeä osa instrumenttipedagogiikan teosta kirjoittaessa on oppimateriaalin esitystavan suunnittelu. Esitystapa vaikuttaa valtavasti oppimistuloksiin. Ensisijaisesti halusin, että kirjassa käydään paljon läpi myös urkujen sointiin liittyviä asioita. Monet soitto-oppaat keskittyvät paljon vain soittoteknisiin asioihin ja soundin hakeminen harvemmin on keskiössä. Tästä poikkeus lieneekin Liminan 2002 julkaisema *Hammond Organ Complete*. Urkujen hallintalaitteiden tuntemus on yhtä suuri osa soittimen oppimista, kuin soittotekniikoiden hallitseminen.

Nuotinnoksissa käytän muutoin pianokoulukirjoihin vakiintuneita käytäntöjä. Sormijärjestykset ilmaistaan seuraavanlaisesti: peukalot ovat 1. sormi, etusor-

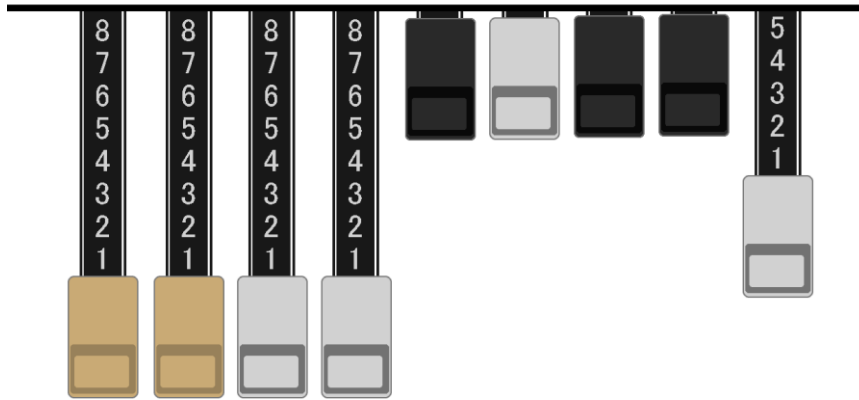
met 2., keskisormet 3. jne. (Aaron, 1955, s.4) Sointumerkinnöissä käytän reaali-sointumerkkejä. Kaarituksia ilmenee nuotinnoksissani kolmessa eri muodossa: säekaarina, artikulaatiokaarina ja sidontakaarina.

Nuottiviivastoja on etydeissäni ja transkriptioissa vaihtelevasti 1–3. Yhtä nuottiviivastoa käytän esimerkiksi etydissä 3, jossa keskitytään vain bassolinjojen soittoon (kuvio 15). Sen sijaan kolmea nuottiviivastoa käytän muun muassa etydissä 9, jossa ylin viivasto ilmaisee oikean käden soittoa urkujen yläsormiolla, keskimäinen viivasto oikean käden soittoa urkujen alasormiolla ja alin viivasto vasemman käden soittoa urkujen alasormiolla (kuvio 33).

5.1 Grafiikka

Koen, että oppimateriaalissa on tärkeää sen visuaalinen presentaatio. Erityisesti visuaaliselle oppijalle on paljon hyötyä erilaisten kuvioiden käytöstä. Dave Limina kirjoittaa kirjassaan (2002, s. 8), että useimmat urkurit muistavat liukutankorekisteröinnit niiden ulkonäön perusteella, eikä niiden numeraalisista arvoista. Olen huomannut tämän saman omassa soitossani siten, että usein keikkatilanteessa en edes ajattele liukutankojen numeroarvoja ollenkaan.

Täten koen äärimmäisen tärkeäksi esittää liukutankorekisteröinnit myös visuaalisesti. Alla oleva kuvio on esimerkki, miten teososassa esitän liukutankorekisteröinnit. Tällainen grafiikka löytyy jokaisen transkription ja etydin alusta. Kuvioita on myös aina kaksi, koska kummallekin sormiolle on yleensä erilaiset rekisteröinnit.



Kuvio 6. Liukutankorekisteröinti **88880005** (Ilari Kauppi)

Kuviosta näkee hyvin selkeästi, miltä liukutankojen kuuluu näyttää. Tekstin sisällä viitataan liukutankoihin samalla tapaa, kuin Dave Limina kirjassaan (2002). Käytän yhdeksän numeron mittaista riviä, jossa jokaiselle liukutangolle annetaan arvo 0-8 väliltä. Esimerkiksi yllä olevassa kuviossa oleva liukutankorekisteröinti ilmaistaisiin seuraavalla tavalla: **88880005**.

Lisäksi jokaisen etydin ja transkription alusta löytyy laatikko, johon olen kirjannut selkeästi jokaisen efektin, sekä Leslie-vahvistimen asetukset. Tästä oppilas pystyy selkeästi havaitsemaan, minkälaiset säädöt uruissa tulee olla oikeanlaisen soundin saavuttamiseksi.

Vibrato yläsormio	ON
Vibrato alasormio	ON
Vibrato/Chorus	C3
Percussion	On/Soft/Fast/Third
Leslie	Slow

Kuvio 7. Esimerkki laatikosta, joka löytyy teososan jokaisen tehtävän alusta.
(Kauppi Ilari)

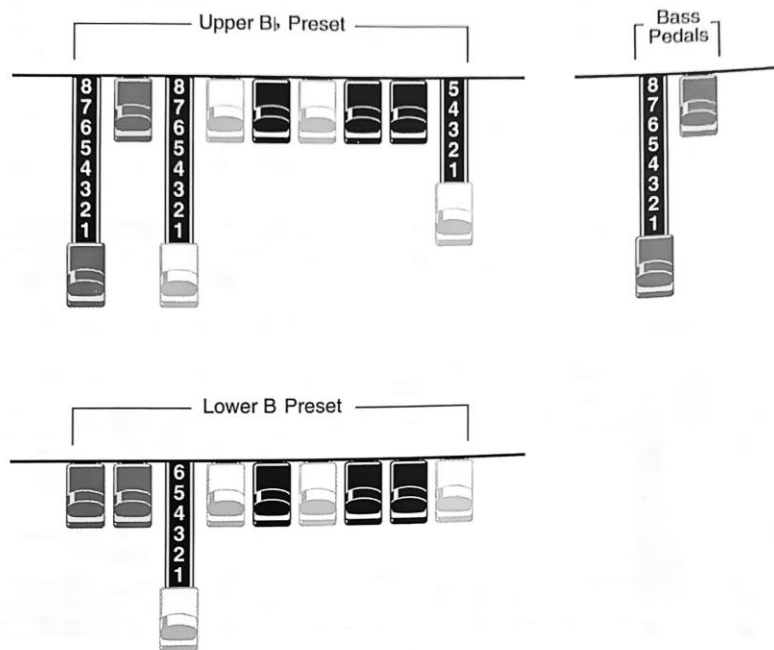
Esimerkkikuviossa oppilas ohjeistetaan kytkemään sekä ylä-, että alasormioon vibratoefektin päälle. Vibrato-efektin kuuluisi olla asennossa C3. Perkussioefektin neljä kytkintä on myös ohjeistettu ja Leslie-vahvistimen pyörimisnopeus tulisi olla hitaassa asennossa. Käytän grafiikassa englanninkielisiä nimiä siksi, koska useimmissa uruissa kytkimet on nimetty englanniksi. Se nopeuttaa oikeiden nappuloiden löytämistä, kun oppilas harjoittelee itsenäisesti.

Käytän myös yhdessä etydissä apuna valokuvia, joilla näytän oikean käden asennon ja sormijärjestyksen.

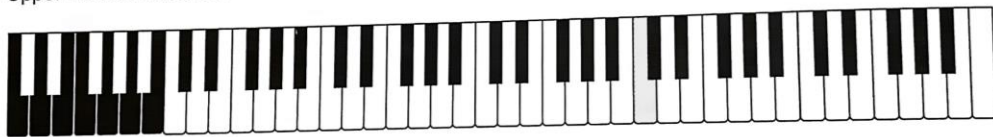
5.2 Nuotinnus – Urkujen soiva ääniala

Olen päättänyt teoksessani käyttää nuotinnustapaa, jossa käsittelen Hammond-urkuja ikään kuin transponoivana soittimena. Nuotinnuksessani kummankin sormion alin kosketin on aina nuottikuvassa suuri C. Soiva ääni ei kuitenkaan aina välttämättä ole nuottikuvaa vastaava. Esimerkiksi, jos vain 16-jalkainen liuku-tanko on vedettynä auki, soittaessa kaksi oktaavia alimman koskettimen yläpuolelta löytyvän c-koskettimen (nuotinnuksessani keski-C), varsinainen soiva ääni on keski-C:tä oktaavia matalampi pieni C.

Toisin kuin omassa teoksessani, Limina käyttää kirjassaan (2002) järjestelmää, jossa sormioiden keski-C liikkuu riippuen käytössä olevasta liikutankorekisteröinnistä.



Upper Manual: Middle C

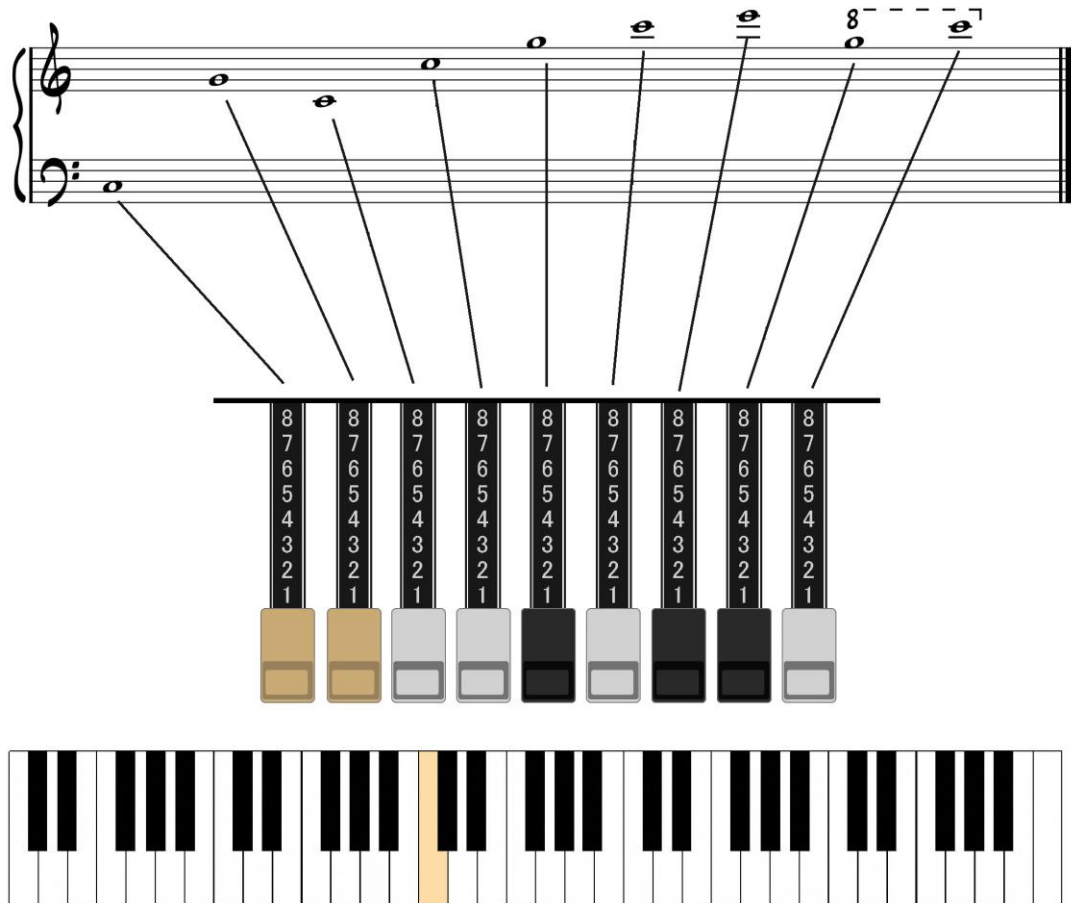


Lower Manual: Middle C



Kuvio 8. Ote Dave Liminan kirjasta *Hammond Organ Complete* (2002) sivulta 34.

Liminan nuotinnus noudattaa siis jatkuvasti urun varsinaista soivaa äänialaa. Kuitenkin keski-C:n liikkuminen kappaleesta riippuen on mielestäni oppimisen kannalta hämäävää, päätin itse noudattaa erilaista nuotinnustapaa.



Kuvio 9. Liukutankojen soiva ääniala teososassa, kun keski-c on painettu alas. (Ilari Kauppi)

Yllä olevasta kuviosta näkee selkeästi, miten nuotinnusjärjestelmäni toimii. Keski-C on nuottikuvassa liikkumaton ja se on aina kolmas C-kosketin urkujen sormion alhaalta katsottuna. Kuitenkin sen soiva korkeus voi vaihdella liukutan-koreksteröinnin mukaan.

Esimerkiksi, jos 16-jalkainen liukutanko on vedettynä kokonaan ulos (Liukutan-koreksteröinti: **8 0 0 0 0 0 0 0**), on soiva ääniala kirjoitettua äänialaa oktaavia alempi.

6 Etydi 1: Käsijärjestys

Ensimmäinen etydi toimii kirjassani tietynlaisena esittelykappaleena, jossa on läsnä kaikki oleellimmat harjoiteltavat asiat. Etydissä tutustutaan moniin asioihin, jotka toistuvat myös seuraavissa harjoituksissa. Tärkeimpiä harjoiteltavia asioita ovat oikean käden kolmisoinnut ja käsien väliset rytmiset variaatiot. Kädet soittavat harjoituksessa siis vuorotellen yhtäaikaisesti ja välillä vuorotellen luoden yhtenäisen 16-osanuotteihin perustuvan ”verkon”.



Kuvio 10. Ote kirjan ensimmäisestä etydistä. (Ilari Kauppi)

6.1 Transkriptio – *What is Hip?*

Ensimmäinen etydi pohjautuu tekemääni transkriptioon kappaleesta *What Is Hip?*, joka esiintyy Tower Of Powerin nimikkoalbumilla. (Tower Of Power, 1973) Kirjoittamani notaatio kuvaa Chester Thompsonin soittoa kyseisellä raidalla kohdasta 03:30 eteenpäin.

Halusin tehdä kyseisestä kappaleesta transkription siksi, että se oli ensimmäinen nauhoitus Tower Of Power -yhtyeeltä, jossa Chester Thompson oli mukana. (Hildebrand, 2013) Pidän myös lopusta löytyvää urkukomppia erittäin hyvänä oppimateriaalina itsessään ja siirsinkin sen etydiin lähes sellaisenaan. Koin kuitenkin, että sävellaji oli sormijärjestykseltään hieman kömpelö, joten

päätin muuttaa sen helpommin hahmotettavaan muotoon.



Kuvio 11. Ote tekemästani transkriptiosta kappaleesta *What Is Hip?*. (Tower of Power, 1973) (Kuvio: Kauppi Ilari)

Kuten kuviosta näkee, Chester Thompson käyttää usein kolmisävelisiä hajotuksia dominanttisointuihin, joita ilmenee soul- ja funk-musiikissa usein. Tavoitteena ensimmäisessä etydissä onkin se, että oppilas omaksuu tämän sointuhajoitustyylin, jossa dominanttisoinnun sävelet ovat alhaalta ylöspäin seuraavassa järjestyksessä: septimi, nooni ja kvintti. Näiden sointuhajotusten sujuva kromaattinen liikuttelu on tärkeä osa Thompsonin soittotyylin omaksumista.

Yksi teknisiä haasteita tuottava ilmiö Thompsonin soitossa on myös nopeat ran-teella tehtävät repetitiot⁴.

7 Etydi 2: Haamunuotit

Toisen etydin aiheena on haamunuotit (engl. ghost-note), jotka ovat todella tärkeä osa Chester Thompsonin urkusoitteknikkaa. Haamunuottien ei ole tarkoitus välittää kuulijalle selkeää soivaa ääntä, vaan niiden tarkoitus on ainoastaan rytmittää ja elävöittää soittoa. Koska Hammond-urkujen koskettimistossa ei ole kosketusdynamiikkaa, täytyy urkurin erityisesti keskittyä haamunuotin pituuteen.

⁴ Repetition tarkoittaa pianon ja muiden kosketinsoittimien yhteydessä nopeasti toistettavaa samaa säveltä. (Perkiö, 2021)

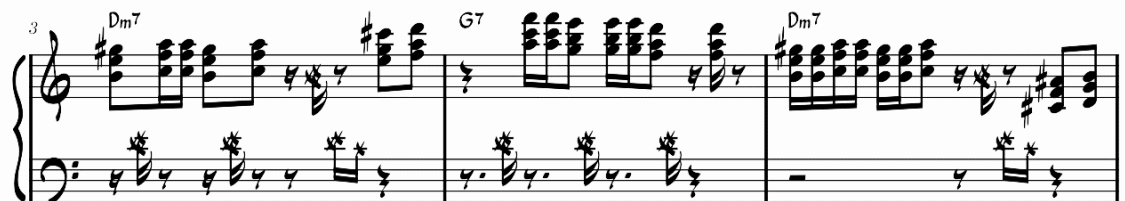
Mikko Helevä toteaa pro gradu -tutkielmassaan (2017), että mitä lyhyempi säveln kesto on, sitä epämääräisempi on sen havaittu äänenkorkeus. Ohjeistankin oppilasta soittamaan etydissä haamunuotit mahdollisimman lyhyinä, jotta rytmisyys korostuisi.

Etydi perustuu tekemääni transkriptioon kappaleesta *It Can Never Be the Same* (Tower Of Power, 1975). Kohdassa 02:52 alkavassa urkukompissa on selkeästi havaittavissa haamunuotteja, mutta niiden sävelkorkeutta on luonnollisesti nuotien lyhykäisyyden takia mahdotonta tunnistaa. Nuotinnokseni perustuukin paljon arvauksen varaan. Joka tapauksessa soittaessa haamunuotit harjoituksen ohjeiden mukaan, ei niiden sävelkorkeudella ole merkitystä.



Kuvio 12. Ote transkriptiosta kappaleesta *It Can Never Be the Same*. (Tower of Power, 1975) (Kuvio: Kauppi Ilari)

Etydissä ja transkriptiossa nuotinsin haamunuotit käyttäen x-mallista nuotinpäätä. Olen myös kirjoittanut etydiin haamunuotit tietylle sävelkorkeudelle. Nuottien korkeus perustuu omaan soittokokemukseeni ja siihen mille koskettimille itse sijoitan sormeni haamunuotteja soittaessa.



Kuvio 13. Ote Etydistä numero 2. (Ilari Kauppi)

8 Etydi 3 – Bassolinjat

Urkurin rooliin yhtyeessä kuuluu usein myös bassolinjojen soittaminen. Chester Thompson ottaa basistin roolin useilla yhtyeen raidoilla. Näistä esimerkkejä ovat muun muassa *Squib Cakes*, (Tower of Power, 1974) *Ebony Jam* (Tower of Power, 1975) ja *Knock Yourself Out*. (Tower of Power, 1976). Siksi halusin tehdä yhden etydin, joka keskittyy pelkästään bassolinjojen soittoon.

8.1 Transkriptio – *Ebony Jam*

Tower of Powerin levyttämä *Ebony Jam* (Tower of Power, 1975) on yksi Chester Thompsonin itse säveltämä ja sovittama kappale yhtyeen tuotannossa. (discogs.com, ei pvm.) Kappale sisältää urkusoolon, jossa Thompson soittaa bassolinjaa, komppaa itseään ja soittaa soololinjoja. Totesin tämän olevan loistavaa materiaalia etydivihkoa varten ja päädyinkin kirjoittamaan nuotille koko soolon (lukuun ottamatta jalkiota).

Transkriptioiden perusteella olen todennut, että Chester Thompson ottaa bassolinjoihinsa vaikutteita niin perinteisestä jazz-musiikista tutusta walking bass -tyylistä, kuin Tower of Powerissa yhtäaikaan vaikuttaneen basistin Francis Rocco Prestian omintakeisesta soittotyylisestä. Thompson huomioi myös soitossaan basson foldback-ominaisuuden ja soittaa hyvin vähän bassolinjoja pienen c:n alapuolelta. Alla olevan transkription tahdissa 7 Thompson käy suuressa oktaavissa, mutta sieltä soitettavat nuotit osuvat tahdin iskuttomille tahdinosille ja ne eivät myöskään ole soinnun kannalta oleellisia säveliä⁵.

⁵ Walking bass soittotyylissä pyritään usein soittamaan iskullisille tahdin osille (4/4 tahtilajissa iskut 1 ja 3) voimakkaasti soinnussa konsonoivia säveliä kuten soinnun perusääni tai kvintti.

Kuvio 14. Ote transkriptiosta kappaleesta *Ebony Jam*. (Tower of Power, 1975)
(Kuvio: Kauppi Ilari)

Yllä olevasta kuvioista voi hyvin nähdä edellä mainitut vaikutteet. Esimerkiksi kuvion kolmannessa tahdissa voidaan havaita Rocco Prestian sähköbasson soitototyyliille ominaista 16-osanuotteihin perustuvaa komppausta. Myös saman äänen toistaminen nopeasti monta kertaa peräkkäin on hieman epätyypillistä kosketinsoittimille, ja siitä onkin myös muodostunut yksi Chester Thompsonin soundia määrittelevä ilmiö.

Sen sijaan viidennessä tahdissa on näkyvästi huomattavasti enemmän jazzmusiikkiin taipuva walking bass -linja. Kuten jazzurkurit yleensä (Helevä, 2017, s.30), Thompson soittaa walking bass -kuviot pääasiassa vasemmalla kädellä urkujen alasormiolla.

Perinteisessä jazzmusiikissa walking bass nuotinnetaan neljäsosanuotein. Kuitenkin funk-musiikissa poljento on swing-musiikkiin verrattuna puolitempoinen (engl. half-time). Tästä syystä walking bass-linjat on transkriptiossa kirjoitettu 8-osanuotein. Ne kuitenkin luovat rytmisesti saman ilmiön, kuin mitä Mikko Helevä kuvailee pro gradu -tutkielmassaan sivulla 29.

8.2 Etydi - Kvinttiympyrä⁶

Omasta soittokokemuksestani olen huomannut, että on tärkeää harjoitella soittamaan kaikkia asioita mahdollisimman monesta sävellajista. Pianon ja koskettimien soitossa esimerkiksi sormijärjestykset muuttuvat radikaalisti sävellajin muuttuessa. Siksi halusin bassolinjaetydin kattavan kaikki 12 sävellajia. Rakensinkin etydistä hieman mekaanisen kvinttiympyräharjoituksen, jossa käytetään sekä walking bass -tekniikkaa, että Rocco Prestialle tyypillistä 16-osanuotteihin pohjautuvaa bassokuviota. Harjoitus etenee kvinttiympyrää vastapäivään loogisella tavalla hyödyntäen seuraavaan tonaaliseen keskipisteeseen johtavaa kadenssia.

The image shows a musical score for a bass line exercise. It consists of two systems of three measures each. The first system starts at measure 13 with a G \flat 9 chord. The second system starts at measure 16 with an F \sharp m7 chord. The chords are: G \flat 9, C \sharp m7, F \sharp 7, B9, F \sharp m7, B7, E9, Bm7, E7.

Kuvio 15. Ote bassolinjaetydistä. (Ilari Kauppi)

Etydissä siis vuorotellaan tahdin välein 16-osanuottipohjaisen bassokuvion ja 8-osapainotteisen walking bass -linjan välillä. Olen kirjoittanut myös joka toiseen tahtiin variaation bassolinjalle. Ensimmäisessä variaatiossa käytän dissonoivia johtosäveliä, eli lähestyn jokaista soinnun perusääntä puolikkaan sävelaskeleen yläpuolelta. Pienemmälle viivastolle olen sen sijaan kirjoittanut bassolinjan, joka hyödyntää konsonoivia johtosäveliä. Se lähestyy sointujen perusääntä alapuolisen johtosävelen kautta.

⁶ Kvinttiympyrässä länsimaisen tasavireisen säveljärjestelmän 12 nuottia on järjestetty ympyrän muotoon niin, että jokainen sävel on kvintin päässä toisistaan.

9 Etydi 4 ja 5 – Rytmiiikka

Etydit 4 ja 5 käsittelevät rytmiiikkaa. Harjoituksissa keskitytään erityisesti monimutkaisten rytmien soittamiseen svengaavasti. Usein Tower of Powerin yhtyeiden kappaleiden kompit ovat rytmillisesti hyvinkin haastavia. Esimerkkejä näistä ovat kappaleet *Maybe It'll Rub Off* (Tower of Power, 1975) ja *If I Play My Cards Right* (Tower of Power, 1975). Näitä kappaleita harjoitellessani huomasin, että monimutkaiset kompit ovat helpompia sisäistä, kun hahmottaa niiden rakenteen. Yleensä komppien perusrakenteet ovat vain noin kahden tahdin mittaisia, vaikka kuulokuvan perusteella ne voivat kuulostaa paljon monimutkaisemmilta. Etydeissä 4 ja 5 harjoitellaan myös oikean käden siirtämistä yläsormiolta nopeasti alasormiolle ja takaisin, mikä on erittäin tärkeä taito erityisesti soolonsoittamisen yhteydessä.

9.1 Etydi 4 – *If I Play My Cards Right*



Kuvio 16. Ote transkriptiosta kappaleesta *If I Play My Cards Right*. (Tower of Power, 1975) (Kuvio: Ilari Kauppi)

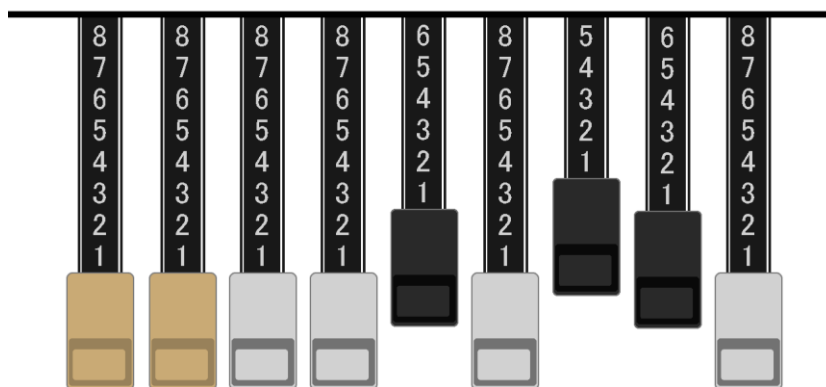
Kirjan neljäs etydi perustuu tekemääni transkriptioon kappaleesta *If I Play My Cards Right* (Tower of Power, 1975). Siirsin Chester Thompsonin levyllä soittaman kompin etydiin lähes sellaisenaan. Halusin kuitenkin jättää nuottikuvasta pois jo aikaisemmassa harjoituksessa esiin nousseet haamunuotit. Tässä vaiheessa olisikin jo hyvä, että oppilas olisi sisäistänyt asian ja osaisi tarpeen mukaan improvisoida haamunuotit kompin sekaan. Toisin kuin etydissäni, levytyksessä Thompson ei myöskään soita kuulemani perusteella bassonuotteja. Oppilaan harjoitellessa yksinään on kuulokuva mieluisampi, jos harmoniaan lisätään

bassosävel. Lisäksi myös rytmiiikan harjoittelun kannalta on tärkeää hahmottaa basson rooli svengin luomisessa, ja hyvä tapa sen opetteluun on tietenkin soittaa bassolinja itse. Alla olevasta kuviosta näkee, että basson rooli onkin lähinnä rytmisen, koska vasemmalla kädellä ei varsinaisesti soiteta melodiaa vaan enemmänkin lyhyitä perkussiivisia nuotteja.



Kuvio 17. Ote Etydistä numero 4. (Ilari Kauppi)

If I Play My Cards Right (Tower of Power, 1975) on myös liikutankorekisteröinniltään erityinen kappale, sillä Chester Thompson käyttää tässä todella täyte-
läistä rekisteröintiä (8 8 8 8 6 8 5 6 8) yläsormiolla verrattuna muihin kappaleisiin. Äänitteen iän ja laadun vuoksi on lähes mahdotonta kuulla tarkkaa rekisteröintiä, mutta uskon, että tulkintani on aika lähellä todellisuutta. Etydissäni käytän kummallakin sormiolla samaa rekisteröintiä, kuin Thompson levytyksellä.



Kuvio 18. Yläsormion rekisteröinti kappaleessa *If I Play My Cards Right*. (Tower of Power, 1975) (Kuvio: Ilari Kauppi)

9.2 Etydi 5 – *Maybe It'll Rub Off*

Etydi numero 5 on haastavuudeltaan huomattavasti edellistä haastavampi. Se perustuu tekemääni transkriptioon kappaleen *Maybe It'll Rub Off* (Tower of Power, 1975) säkeistön urkusäestyskuviosta. Chester Thompsonin soittamassa säestyksessä yhdistyy perkussiiviset rytmit ja melodinen soitto. Kappaleessa on myös nopeita vaihdoksia yläsormion ja alasormion välillä oikealla kädellä. Säestyksessä on myös havaittavissa kontrapunktista liikettä, jossa välillä oikean ja vasemman käden seuraavat toisiaan unisonossa tai konsonoivan pienen terssin päässä toisistaan. Toisinaan taas, kuten transkription toisen tahdin neljännellä iskulla, liikkuvat äänet eri suuntiin.



Kuvio 19. Transkriptio kappaleesta *Maybe It'll Rub Off*. (Tower Of Power, 1975) (Kuvio: Kauppi Ilari)

10 Etydi 6 – *Pentatoninen Hanon*

Ensimmäinen vain soolon soittoon keskittyvä etydi on saanut vaikutteita useista Chester Thompsonin soittamista soloista, joita kirjoitin nuotille. Erityisesti vaikutteita olen ottanut kappaleista *Ebony Jam* (Tower of Power, 1975), *Squib Cakes* (Tower of Power, 1974), *Only So Much Oil in the Ground* (Tower of Power, 1975). Thompsonille on tyypillistä soittaa soloissaan nopeita kuljetuksia ja nämä usein seuraavat blues-asteikkoa tai pentatonista asteikkoa. (Kuviot 20 ja 21.)



Kuvio 20. *Ebony Jam* -kappaleen (Tower of Power, 1975) urkusoolon avausfraasi. (Kuvio: Ilari Kauppi)



Kuvio 21. Pentatoninen asteikko kappaleessa *Only So Much Oil in the Ground*. (Tower of Power, 1975) (Kuvio: Ilari Kauppi)

Kuten yllä olevista kuvioista voidaan huomata, soittaa Thompson enimmäkseen sooloissaan pentatonisen asteikon viidettä moodia⁷. Asteikkoon hän lisää usein myös sävelen, joka on ylinousevan kvartin päässä asteikon perussävelestä.

Tätä säveltä voidaan kutsua myös *blue noteksi*. Pentatonisen asteikon viidettä moodia, johon on lisätty *blue note* kutsutaan *blues-asteikoksi*. Blues-asteikkoa käytetään usein improvisaation alkeiden opettamisessa, koska siitä on helppo

⁷ Moodi eli kirkkosävellaji ilmenee musiikissa kiinteänä sävelvalikkona eli asteikkona. (Pohjanoro, 2008) Moodi koostuu samoista sävelistä, mutta alkaa eri sävelestä, kuin toinen asteikko. Esimerkiksi C-duurin sävelillä soitettu asteikko, joka alkaa ja päättyy d-säveleen, kutsutaan doo-riseksi moodiksi.

löytää mukavan kuuloisia säveliä ja sen kaikki sävelet toimivat jokseenkin hyvin 12 tahdin blueskiertoon.

Halusin kuitenkin suunnitella etydini niin, että oppilas keskittyy harjoittelemaan ensin pelkästään pentatonisia asteikoita. Tähän tapaan edetään myös Mark Levine vuonna 1989 kirjoittamassa *The Jazz Piano Book* -kirjassa. Levine kirjoittaa sivulla 135, että blues-asteikkoa voi yleisimmin käyttää improvisaatioissa tilanteissa, jossa pentatonisen asteikon viides moodi sopii sointuun. Kirjoittamani etydi keskittyykin ainoastaan kyseiseen viidenteen moodiin, jota kutsutaan myös *mollipentatoniseksi asteikoksi* (engl. minor pentatonic scale). (Levine, 1989, s.126)

10.1 Asteikko ja lihasmuisti

Jotta oppilas pystyy tuottamaan improvisoiden nopeita pentatonista asteikkoa hyödyntäviä fraaseja, kuuluu asteikon olla hyvin lihasmuistissa. Nimesin etydis Charles Louis Hanonin kuuluisen pianoharjoitusten mukaan. Käytin niiden peruseriaatetta myös apuna etydiä suunnitellessa. (Hanon, 1878) Kuitenkaan duuriasteikkoa käyttävää Hanon-harjoitusta ei suoraan voi siirtää funk-improvisointiin, ja siksi valitsin asteikoksi pentatonisen asteikon.

Kuten Hanonin kehittämissä harjoituksissa myös monissa pianokouluissa harjoitellaan aluksi aseman vaihtoa. Esimerkiksi Michael Aaron opettaa kirjassaan *Pianokoulu I* (1955) oikean aseman löytämistä sivuilla 4, 12 ja 20. Nopeutta soittoon saakin treenaamalla peukalon siirtämistä aktiivisesti ja terävästi uuteen asemaan. Etydissäni harjoitellaan erilaisia asemia pentatonisen asteikon sisällä, jotta asteikko saataisiin sulavaksi, ja jäämään lihasmuistiin.

Etydeissä harjoitellaan asemanvaihdot kolmen sävelen ja neljän sävelen ryhmissä. Käytän asteikkona G-pentatonisen asteikon viidettä moodia.

10.2 Rytminen jännite

Etydejä harjoitellaan soittaen samalla bassolla neljäsosia ja vaihtaen oikean käden kuviota luoden ikään kuin metrisen modulaation. Ensin soitetaan 16-osanuotein asteikkoa neljän nuotin ryhmissä, jolloin jako oikean ja vasemman käden välillä on sama. Kun oikean käden nuottien ryhmitys muutetaan kolmen nuotin mittaiseksi, tulee vasemman ja oikean käden välille mielenkiintoinen rytminen ”kitka”. Sama harjoitus toistetaan sitten käyttäen 16-osasekstoleja. Tässä tapauksessa neljän sävelen ryhmitys tuntuukin luovan jännitettä melodian ja bassolinjan välille.



Kuvio 22. Pentatoninen asteikko 16-osanuotein neljän ja kolmen sävelen ryhmissä. (Ilari Kauppi)

Kuvio 23. Pentatoninen asteikko 16-osasekstolein kolmen ja neljän sävelen ryhmissä. (Ilari Kauppi)

Harjoitus toimii samalla myös käsien itsenäistämisharjoituksena. Käsien itsenäinen toimiminen on oleellinen osa urkujen soittoa erityisesti silloin, kun urkuri soittaa bassolinjan ja sointusäestyksen lisäksi myös sooloa.

Etydissä harjoitellaan myös rytmisen jännitteen luomista, mikä on funk-musiikille erittäin oleellista. Alla olevasta transkriptiosta voi nähdä, että Chester Thompson käyttää ainoastaan C-blues-asteikkoa useamman tahdin ajan. Voidaankin todeta, että funk-musiikissa jännitettä sooloihin luodaan ennemmin mielenkiintoisilla rytmisillä motiiveilla, kuin komplekseilla sävelvalinnoilla.

Kuvio 24. Ote transkriptiosta kappaleesta *Squib Cakes*. (Tower of Power, 1974)
(Kuvio: Ilari Kauppi)

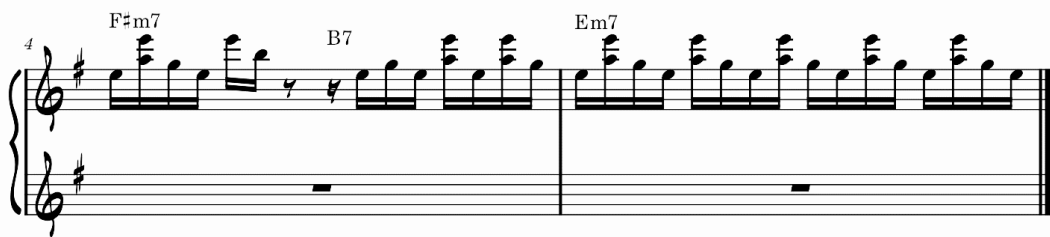
11 Etydi 7 – kaksoisotteet

Seuraavassa etydissä oppilas syventää tuntemustaan blues-estetiikkaan. Kaksoisotteet ovat oleellinen osa blues-ilmaisua. Alun perin kaksoisotteet siirtyivät pianistien ja urkurien soittoon kielisoittimien kautta. Jousisoittajat ovat soittaneet kaksois- ja moniäänioitteita jo satojen vuosien ajan. Blues-kitaristit soittavat

usein kaksoisotteita sooloissaan ja heiltä fraasit siirtyivätkin urkuriin valikoimaan.

Chester Thompson soittaa levytyksellä *Just Make a Move (And Be Yourself)* (Tower of Power, 1979) kappaleen loppupuolella urkusoolon, jossa hän hyödyntää kaksoisotetekniikkaa. Tämä ei suinkaan ole ainut kappale, jossa hän tekniikkaa hyödyntää. Kaksoisotteita on havaittavissa myös esimerkiksi kappaleen *Squib Cakes* (Tower of Power, 1974) soolon transkriptiossa. (kuvio 24 tahti 11)

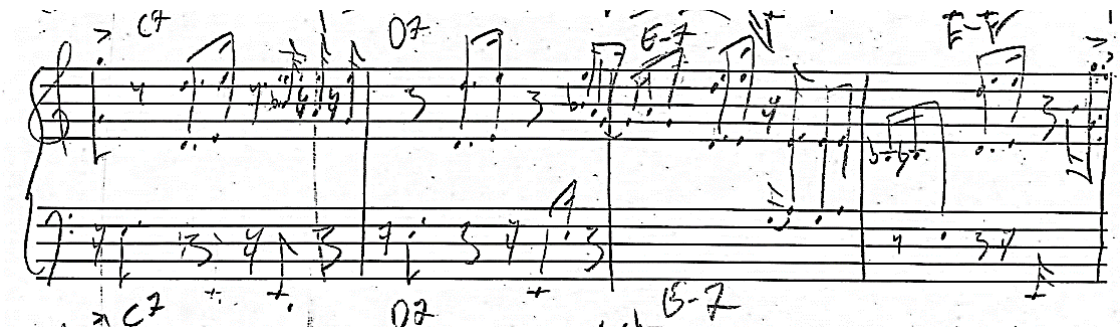
Alla olevasta transkriptiosta voidaan havaita, että jälleen Thompson luo soitollaan rytmistä jännitettä käyttäen hyvin minimaalisesti nuotteja. Kaksoisotteiden avulla hän soittaa polymeetrisiä sekvenssejä suhteessa alla olevaan pulssiin.



Kuvio 25. Ote Transkriptiosta kappaleesta *Just Make a Move (And Be Yourself)* (Tower of Power, 1979) (Kuvio: Kauppi Ilari)

Suunnitellessani etydiä, totesin, ettei transkriptiosta suoraan onnistunut muodostaa harjoitusta. Halusin harjoitukseen selkeän toistuvan kuvion, eikä sellaista tästä transkriptiosta löytynyt. Päädyinkin ottamaan etydiin vaikutteita toisesta tekemästäni transkriptiosta, jossa on paljon samanlaisia fraaseja kuin Thompsonin soolossa.

Kyseessä on Kenny Kirklandin soittama pianosoolo kappaleessa *When the World Is Running Down*. Levytys on peräisin Stingin julkaisemalta live-albumilta nimeltä *Bring On The Night (Live)* (Sting, 1986).



Kuvio 26. Ote käsin kirjoitetusta transkriptiosta Kenny Kirklandin pianosoolosta. (Ilari Kauppi)

Fraasien samankaltaisuuden lisäksi pianosoolossa on Thompsonin sooloon verrattuna paljon muitakin yhtäläisyyksiä. Tempo on suunnilleen sama. (Stingin levytyksellä noin 4 iskua minuutissa nopeampi) Sävellaji on myös sama. Päädyinkin lainaamaan etydiin rytmisen ja melodisen motiivin suoraan Kirklandin soitosta.

A printed musical score for piano solo, consisting of two staves. The top staff has a tempo marking of 110. The score includes chord markings C7, D7, and Em7. A first ending section is marked with '1.2.3.' and '4.'. The bass line is marked 'o.k. alasormiolla'. The notation is clean and professional.

Kuvio 27. Etydi numero 7. (Ilari Kauppi)

Pääajatuksena etydyissä oli siis sovittaa Kirklandin soolon fraasi uruille sopivaksi ja hyödyntää kirjoittamisessa tuntemustani Chester Thompsonin tyylistä. Sovituksessa lisäsin mukaan bassolinjan ja lopukkeen. (Kuvio 27 tahti 6) Tempoa laskin myös reilusti treenaamisen helpottamiseksi.

12 Etydi 8 – urkupiste

Urkupiste tarkoittaa yleensä kappaleessa pitkään jatkuvaa säveltä, joka on irrallaan ympärillä liikkuvasta harmoniasta. Urkuetydikirjan kontekstissa urkupisteellä viitataan kuitenkin kirjaimellisesti uruilla tuotettuun pitkään säveleen. Se hyödyntää Hammond-urkujen ominaisuutta, jossa sävel jatkuu niin pitkään, kuin kosketinta painetaan pohjassa.

Urkuri pystyy urkupisteen avulla luomaan illusion paljon isommastakin yhtyeestä. Tekniikka perustuu siihen, että samaan aikaan kun yksi sormi pidetään pohjassa, muilla sormilla soitetaan esimerkiksi sointuja. Chester Thompson hyödyntää tätä tekniikkaa kappaleissa *Squib Cakes* (Tower of Power, 1974) ja *Ebony Jam* (Tower of Power, 1975).

The image shows a musical score for a piano piece. It consists of two systems of music. The first system starts with a tempo marking of quarter note = 121 and a key signature of C major. The right hand (treble clef) plays a sustained chord with some movement, while the left hand (bass clef) plays a steady eighth-note bass line. The second system continues the same pattern, with the right hand playing a sustained chord and the left hand playing a steady eighth-note bass line. The score is in 4/4 time.

Kuvio 28. Ote transkriptiosta kappaleesta *Ebony Jam*. (Tower of Power, 1975) (Kuvio: Ilari Kauppi)

Perustin etydini *Ebony Jam* (Tower of Power 1975) -kappaleesta tekemääni transkriptioon. Levytykselle on päätynyt myös mahdollisesti epätarkoituksenmukaisesti tehty pieni tauko urkupisteeseen (kuvio 28 tahti 3). Urkupisteen pitäminen onkin yleinen haaste aloitteleville urkureille, ja näemmä se voi sattua kokeemmillekin soittajille.

Urkupiste teknisesti on hyvin lähellä kaksoisotteita, jotka ovat edellisen etydin aiheena. Rytmisen soiton sijaan urkupisteessä kosketin jätetään pohjaan.

12.1 Mykkävaihto

Pianisteille tuttu mykkävaihto on tärkeä tekniikka hallita myös urkujen soitossa. Chester Thompson käyttää tekniikkaa *Squib Cakes* levytyksessä (Tower of Power 1974). Se tarkoittaa sitä, että koskettimella lepäävää sormea vaihdetaan koskettimen ollessa painettuna alas. Kuten alla olevasta kuviosta näkee, siirtää Thompson tahdin numero 26 toisen iskun ensimmäisellä kahdeksasosatauolla 2-viivaiselle g-nuotille 1. sormen 5. sormen tilalle katkaisematta ääntä.

The image shows a musical score for a piano piece. It is divided into two systems, each containing three measures. The first system starts at measure 23. The second system starts at measure 26. The score is written for piano and features a specific technique called 'mykkävaihto' (silent change). In the second system, measure 26, there is a change from the first finger to the fifth finger on the G note of the second staff, which is marked with a 'w' for 'without' and a 'b' for 'bend'.

Kuvio 29. Ote nuotinnetusta urkusoolosta kappaleessa *Squib Cakes* (Tower of Power, 1974) (Kuvio: Kauppi Ilari)

Halusin sisällyttää mykkävaihdon etydiini, koska koen, että sen harjoittelusta on ollut minulle paljon hyötyä. Ohjeistan kirjassani oppilasta valokuvien avulla tekemään oikeanlaisen asemanvaihdon. Nuotissa on näkyvissä myös urkupisteen

sorminumero. Valitsin etydiin myös transkription verrattuna sormitukseltaan helpomman sävellajin ja vaihdoin kolmisoinnut pariääniksi. Pariäänet ovat helpompia soittaa erityisesti niille, joilla on hankaluuksia venyttää sormiaan laajoihin otteisiin.

Kuvio 30. Ote etydistä numero 8. (Ilari Kauppi)

12.2 Dave Limina – *Drone Tone*

Dave Liminan kirjassa (2002) *Hammond Organ Complete* on sivulla 61 harjoitus, jossa myös harjoitellaan urkupisteen soittamista. Limina kutsuu kirjassaan tätä *drone toneksi*. Harjoitus muistuttaa paljon *Squib Cakes* (Tower of Power, 1974) urkusooloa, mutta siinä ei kuitenkaan ole mukana mykkävaihtoa.

Kuvio 31. Dave Liminan *Drone Tone* -harjoitus. (Limina, D., 2002, s. 61)

Harjoituksessa on selkeästi merkityt sorminumerot. Kvintolien⁸ soittaminen tarkasti noin laajassa hajotuksessa yhdistettynä bassolinjaan tuottaa kuitenkin mielestäni kohtuuttomasti haastetta ja vie liikaa keskittymistä pois harjoiteltavasta asiasta. Siksi päädyin omassa etydissäni yksinkertaisempaan rytmiin ja sormitukseen.

13 Etydi 9 – soolo ja komppi yhdistettynä

Etydi 9 yhdistää kaikki aikaisemmin opitut asiat kokonaisuudeksi. Etydi sisältää bassolinjan soittoa, oikean käden komppausta ja soolon soittoa. Inspiraationa etydille ovat kappaleet *Ebony Jam* (Tower of Power, 1975) ja *Squib Cakes* (Tower of Power, 1974), jotka kummatkin sisältävät urkusoolo-osuuden. Näissä osissa Chester Thompson soittaa itse bassolinjaa ja sooloa. Sooloa säestävät kitaristi ja rumpali.

⁸ Nuotissa esiintyvä 16-osakvintoli on tupletti, jossa yhden neljäsosanuotin ajalle, sijoitetaan 5 yhtä pitkää 16-osanuottia.

3 Cm7 (F7)

5 Cm7 (F7)

7 Cm7 (F7)

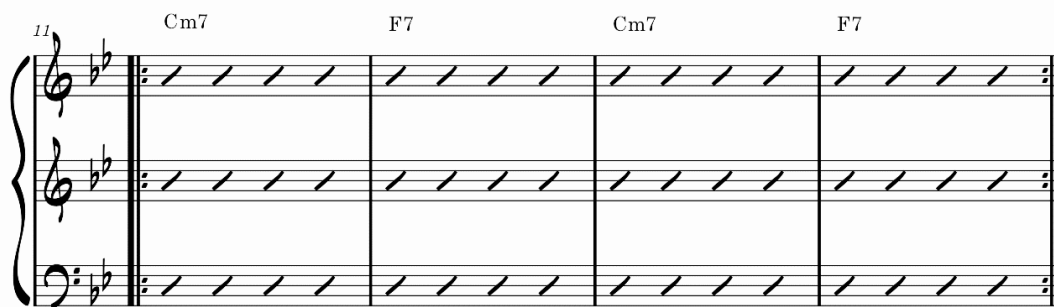
Kuvio 32. Ote transkriptiosta kappaleesta *Squib Cakes*. (Tower of Power, 1974)
(Kuvio: Ilari Kauppi)

Kuten transkriptiosta näkyy, Thompson tauottaa omaa sooloaan soittamalla alasormiolla rytmikkäitä sointuhajotuksia. Etydin päätarkoitus onkin juuri tällaisen soittotyylin omaksuminen soolon soitossa. Oman kokemuksen mukaan urkusoolot "hengittävät" paremmin, jos keskittyy soolon soitossa käymään tietynlaisia keskustelua ylä- ja alasormion välillä.

The image shows two systems of musical notation for piano accompaniment. Both systems are in C minor (two flats) and feature Cm7 and F7 chords. The first system starts at measure 3 and the second at measure 5. The right hand has rests in both systems, while the left hand plays a bass line. In the second system, the right hand also has rests, and the left hand continues the bass line.

Kuvio 33. Ote etydistä numero 9. (Ilari Kauppi)

Etydi on strukturoitu niin, että jokaisen repriisin jälkeen yksi elementti jää improvisoinnin varaan. Aluksi oppilas improvisoi käyttäen Eb-pentatonisen asteikon viidettä moodia yläsormiolla, soittaen samalla bassolinjaa ja kirjoitetun komppauksen oikealla kädellä alasormiolla. Seuraavassa repriisissä oikean käden komppaus tippuu pois ja oppilas voi soittaa pidempiä fraaseja. Viimeisessä repriisissä ei ole enää ulos kirjoitettua bassolinjaa, vaan oppilas voi improvisoida halutessaan oman bassolinjan tai vaihtoehtoisesti jatkaa aiemman kirjoitetun bassolinjan soittamista.



Kuvio 34. Etydin numero 9 viimeinen repriisi. (Ilari Kauppi)

14 Etydi 10 – rekisteröinnin vaihtaminen soittaessa

Chester Thompsonin soitossa on useissa livelevytyksissä ja Youtube-videoissa kuultavissa erikoinen soittotekniikka, jota en ole kenenkään muun urkurin kuulut käyttävän. Thompson käyttää urkujen liukutankoja hyväkseen luoden soiton lomassa funk-kitaristien suosiman wah-efektin⁹. Selkeimmin tämä on havaittavissa kappaleessa *Squib Cakes*. (Tower of Power, 1975)

Halusin keskittyä yhdessä etydissä pelkästään tähän soittotekniikkaan, vaikkei se kokonaiskuvassa olekaan niin oleellinen osa Thompsonin soittotyylin toisintamista. Kuitenkin se on hieno yksityiskohta, joka oli mielestäni hyvä sisällyttää oppikirjaan.

14.1 Wah-efekti Hammond-uruilla

Tutkin erilaisia metodeja tuottaa Hammond-uruilla wah-efekti käyttäen ainoastaan urkujen omia hallintalaitteita ja löysin paljon erilaisia tapoja.

⁹ Wah-efekti on useimmiten pedaalilla ohjattava kaistanpäästösuodatin, jolla saadaan luotua erehdyttävästi ihmisääntä muistuttava sointi.

14.1.1 Wah-efekti esivalintakoskettimilla

Dave Limina kirjassaan *Hammond Organ Complete* (2002) kertoo sivulla 94, että käyttämällä urkujen esivalintakoskettimia, voidaan tuottaa wah-efekti. Käytännössä tämä tapahtuu niin, että alinta esivalintakosketinta pidetään pohjassa, ja samalla muilla sormilla vaihdetaan urkujen liukutankokorekisteröintien esivalintoja painelemalla muita esivalintakoskettimia soiton aikana. Kuulokuvan perusteella efekti on kuitenkin sangen huomaamaton, eikä vastaa Chester Thompsonin soitossa kuuluvaa efektiä.

14.1.2 Lachy Doley - liukutanko-wah-efekti

Urkuri Lachy Doley kertoo internet-kurssillaan (2017) wah-efektistä, jonka hän tuottaa paisutinpedaalin ja 16-jalkaisen liukutangon avulla. Käytännössä efekti tuotetaan niin, että 16-jalkainen liukutanko työnnetään sisään ja samanaikaisesti paisutinpedaalia painetaan. Tällöin syntyy jälleen wah-efektiä muistuttava sointi. Tämäkään tekniikka ei kuitenkaan vastaa kuulokuvaltaan täysin Thompsonin tuottamaa sävyä, vaikka onkin hyvin samankaltainen

14.2 Soittotekniikan selvittäminen

Pelkän kuulokuvan perusteella ei ollut mahdollista selvittää, miten efekti käytännössä tehdään instrumentilla. Kuulemani perusteella pystyin päättämään, että oikealla kädellä hän soittaa sointuhajotuksen ja vasemmalla kädellä hän tekee jotain, millä efektin saa aikaan. Turvauduin haasteessa YouTubeen, ja etsin kaikki mahdolliset videot, jossa Chester Thompsonia kuvataan soittaessaan *Squib Cakes* -kappaletta.

Useimmissa videoissa Thompsonia kuvataan kuitenkin sellaisesta kuvakulmasta, josta on mahdotonta nähdä tarkasti, mitä hän vasemmalla kädellään tekee. Paras näkyvyys on Doodlinlounen YouTubeen lataamassa videossa *Jazz Organ Fellowship Tribute 2011 Chester Thompson Squib Cakes*, jossa 48 sekunnin kohdalla on selvästi nähtävissä, kuinka Thompson soiton lomassa vetää liukutankoja itseään kohti. Tästä päätin, että efekti tuotetaan päinvastoin, kuin

Doleyn videossa (2017) sulkemalla 16-jalkainen liukutanko, vetämällä liukutankoja itseään kohti.

Kokeilemalla erilaisia vaihtoehtoja päätin, että efekti tuotetaan liikuttamalla $5\frac{1}{3}$ -, 8- ja 4-jalkaisia liukutankoja sisään ja ulos. Itselleni teknisesti helpoin oli liikuttaa ainoastaan $5\frac{1}{3}$ - ja 8-jalkaista liukutankoa ja tämä efekti toimiikin varsinkin ohuemmalla rekisteröinnillä kuten **88800000** oikein hyvin. Thompsonin kappaleessa käyttämä täyteläisempi rekisteröinti **88888885** vaatii efektin erottumiseksi myös 4-jalkaisen liukutangon liikkeen. Efektin voimakkuus riippuu myös paljon oktaavialasta. Huomasin, että kaikista erottuvin se on samasta oktaavialasta, mistä Thompson kappaleessaan soittaa eli 3-viivaisesta oktaavista.

14.3 Transkriptio ja Etydi – *Squib Cakes* -wah-efekti

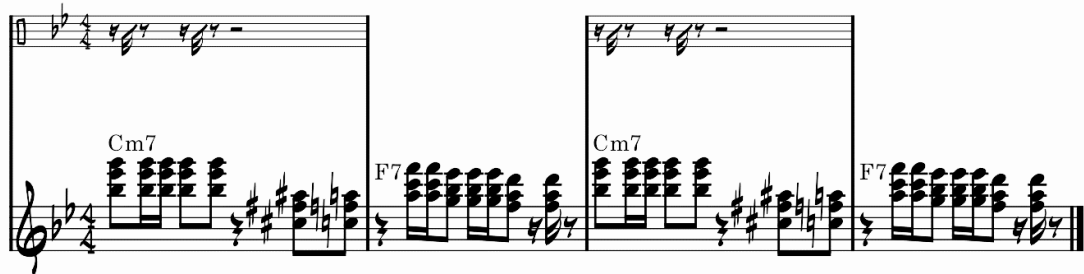
Tutkimukseni perusteella nuotinsin *Squib Cakes* -kappaleesta (Tower Of Power, 1974) kohdan, jossa wah-efektiä kuullaan.



Kuvio 35. Transkriptio kappaleesta *Squib Cakes* (Tower of Power, 1974) kohdasta 00:34. (Kuvio: Ilari Kauppi)

Olen kirjoittanut transkriptioon pikkunuotein bassolinjan auttamaan hahmottamaan, missä kohtaa kappaletta ollaan menossa. 16-osanuotit transkription viimeisessä tahdissa ylimmällä rivillä kuvaavat, milloin $5\frac{1}{3}$ -, 8- ja 4-jalkaiset liukutangot avataan.

Transkription perusteella suunnittelin etydin, jossa kompin keskellä hyödynnetään wah-efektiä. Kompin lainasin suoraan omasta keikkaäänitteestäni, jossa soitan kyseistä komppia yhtyeeni sovitukseen kappaleesta *California Dreaming*.



Kuvio 36. Etydi numero 10. (Ilari Kauppi)

15 Johtopäätökset ja pohdinta

Opinnäytetyöni tavoitteena oli luoda kattava oppimateriaali, jonka avulla oppilas voi sisäistää Chester Thompsonille tyypillisen soittotyylin ja hyödyntää oppimaansa omassa soitossaan. Kirjoittamani etydit pohjautuivat tekemiini transkriptioihin ja sisällytin ne mukaan oppikirjaan.

Transkriptioiden sisällyttämisellä oli myös selkeä tavoite. Transkriptioiden lukeminen musiikinkuuntelun yhteydessä auttaa hahmottamaan musiikkia toisella tapaa. Se saa kuulijan keskittymään tiettyyn elementtiin musiikissa. Tässä tapauksessa pyrittiin siihen, että oppilas keskittyy kuuntelemaan urkujen roolia musiikin kokonaisuudessa.

Transkriptioiden esittäminen kirjassa antaa oppilaalle myös selkeän kuvan siitä, miten oleellinen osa rytmimusiikin opiskelua transkriptioiden tekeminen on. Toivonkin, että kirjaa opiskeleva inspiroituu itsekin tekemään omia transkriptioita musiikista, joka heitä kiehtoo. Kun oppilaalle selkeästi esitetään, miten transkriptiosta luodaan etydi, on hänellä työkalut luoda niitä myös itse. Kun itse tajusin, että voin tekemistäni transkriptioista poimia vain tietyn asian ja luoda siitä itselleni harjoituksen, huomasin kehittyväni todella nopeasti. Tämän asian haluan opettaa kirjassani myös sitä lukevalle oppilaalle.

Pentatoninen Hanon on etydeistä toistaiseksi ainoa, jonka olen soitattanut omilla oppilaillani ja se on saanut varsin hyvää palautetta. Pentatoninen asteikko selvästi inspiroi oppilaita harjoittelemaan asemanvaihtoja, koska monilla levytyksillä voi kuulla kitaristien tai pianistien soittavan asteikkoa nopeasti. Asteikon sävy on muutenkin ainakin rytmimusiikin opiskelijoille tuttu ja turvallinen, eikä se muistuta niin paljoa tavanomaista tekniikkaharjoitusta, kuten ehkä diatonisten asteikkojen harjoittelu¹⁰.

Suurimmat haasteet työssäni liittyivät transkriptioiden todenperäisyyteen. Joh-tuen urkujen luonteesta instrumenttina, on mahdollista sama ääni soittaa use-asta kohtaa sormiota, joten on täysin mahdotonta tietää täydellä varmuudella, miten jotkut asiat ovat soitettu. Samoin 50 vuotta vanhan äänitystekniikan tuo-mat rajoitteet aiheuttivat haasteita kuulla välillä urkujen soittoa miksauksen jou-kosta.

Transkription kirjoittajan tuntemus Hammond-uruista instrumenttina vaikuttaa myös paljon transkription todenmukaisuuteen, joten todennäköisesti vuosien päästä saatan huomata transkriptioissa lukuisia virheitä. Erityisesti vähäinen tie-tämykseni jalkion soittamisesta rajoitti bassolinjojen analysointia. Kuitenkin Chester Thompsonin soittotyyliin oleellisesti kuuluu myös jalkion soitto, sillä hä-nellä on erittäin omaperäinen tyyli soittaa jalkiolla aksentteja nopeasti. (Helevä, 2017. s.102) Jalkion kirjoittaminen transkriptioissa nuotille olisi myös tärkeä osa kattavan transkription tekemistä, mutta luovuin tästä ideasta jo alkuvaiheessa. Jalkion erottaminen pelkän kuulokuvan perusteella tuntui kohtuuttoman vaike-alta tavoitteelta.

15.1 Jatkokehityskohteet

Työtäni voisi ehdottomasti jatkaa tekemällä kaikista etydeistä äänitteet ja taus-tanauhat. Video, jossa opettaja soittaa harjoituksen, olisi myös todella hyödylli-

¹⁰ Diatonisella asteikolla tarkoitan tässä tapauksessa perinteisiä seitsemänsävelisiä duuri- ja mol-liasteikoita.

nen. Monissa oppikirjoissa esimerkiksi Dave Liminan *Hammond Organ Comple-
tessa* (2002) tulee mukana CD, jolta oppilas voi kuunnella harjoitukset ja soittaa
harjoituksen taustanauhan päälle.

Ajattelin alun perin sisällyttää jokaiseen harjoitukseen QR-koodin, jonka kautta
oppilas pääsisi katsomaan video-oppitunnin, joka sisältäisi opetusvideon ja
taustanauhan, jonka kanssa soittaa harjoitusta. Erityisesti Etydit 4 ja 5 vaatisivat
mielestäni taustanauhan toimiakseen täydellä potentiaalilla. Johtuen niiden mo-
nimutkaisesta rakenteesta epäilen, että oppilas saattaa tietämättään ”oikoa” joi-
tain rytmisiä elementtejä. Tämä saataisiin taustanauhan avulla kitkettyä.

Jalkiotreenien lisäksi haluaisin sisällyttää kirjaan myös harjoituksia, joissa pu-
reuduttaisiin syvemmälle urkujen dynamiikkaan. Paisutinpedaalin käyttö syvem-
min ja sen *loudness*-kompensaation¹¹ ottaminen huomioon soittaessa, jäivät nyt
rajauksessa kirjasta kokonaan pois. Samoin Leslie-vahvistimen pyörimisno-
peuksien vaihtaminen soiton lomassa olisi hyvä sisällyttää johonkin harjoituk-
seen.

15.2 Kaupallisuus

Vääjäämättä kirjan kirjoittamisvaiheessa heräsi ajatus sen kaupallistamisesta.
Voisiko kirjan mahdollisesti laittaa myyntiin? Pohdittuani asiaa tulin siihen tulok-
seen, etten halua myydä kirjaa. Koen transkriptioista tehtyjen etydien olevan
enemmänkin Chester Thompsonin omaisuutta, kuin minun. Olen toki tehnyt
työn transkriptioiden kirjoittamisessa, mutta niiden soittajalle kuuluu mielestäni
täydet oikeudet. Työn taustalla olikin enemmän oma vilpitön kiinnostukseni ky-
seisen soittajan työhön muusikkona. Ajattelenkin tekemäni kirjan olevan oppi-
materiaali, jonka itse olisin halunnut lukea jo vuosia sitten – maksuttomasti.

¹¹ *Loudness*-kompensaatio tarkoittaa sitä, että paisutinpedaalia nostaessa vaimenevat ylä- ja keskitaajuudet alataajuuksia voimakkaammin. (Helevä, 2017, s.62)

Lähteet

Kirjalliset lähteet

Aaron, M. (1955) *Pianokoulu I.* (suom. Matti Rautio) Fennica Gehrman Oy.
(Alkuperäisteos julkaistu 1947)

Aceves, R. (2021). *Five things you should know about Chester Thompson.*
SFJazz.org

<https://www.sfjazz.org/onthecorner/five-things-you-should-know-about-chester-thompson/>

billboard.com (ei pvm.) *billboard hot 100 – Tower of Power*

<https://www.billboard.com/artist/tower-of-power/>

Crombie, D. (2021). *Keys: Lipped, Waterfalls and Diving Boards.* Verkkosivu

<https://www.worldpianonews.com/general/explainers/lipped-waterfall-and-diving-board-keys/>

discogs.com (ei pvm.) *Tower Of Power – In The Slot.* Verkkosivu

<https://www.discogs.com/release/575680-Tower-Of-Power-In-The-Slot>

Hanon, C.L. (1878) *Le pianiste virtuose en 60 exercices.* A. Desenclos,
Boulogne

Helevä, M. (2017). *Bassolinjat Hammond B-3 -uruilla – Jazzurkurin näkökulma.*
Taideyliopiston Sibelius-Akatemia, MuTri-tohtorikoulu. Taiteilijakoulutuksen tohtorintutkimuksen tutkielma. EST-julkaisusarja 35

Hendricksen, C.A. (1981). *Unearthing the Mysteries Of The Leslie Cabinet.* Recording Engineer/Producer magazine

Hildebrand, L. (2013) *Chester Thompson returns to jazz roots*. sfgate.com
<https://www.sfgate.com/movies/article/Chester-Thompson-returns-to-jazz-roots-4243350.php>

Levine, M. (1989) *The Jazz Piano Book*. SHER MUSIC CO.

Limina, D. (2002) *Hammond Organ Complete – Tunes, Tones and Techniques for Drawbar Keyboards*. Berklee Press.

Pellegrinelli, L. (2013) *Soul From A Console: Jazz On The Hammond B-3 Organ*
<https://www.npr.org/sections/ablogsupreme/2013/11/11/244601650/soul-from-a-console-jazz-on-the-hammond-b-3-organ>

Perkiö, M. (2021) *Musiikinteorian ja säveltapailun harjoituksia – Sanasto 2*.
 Verkkosivu
<https://musiikkiopisto.fi/mupe/sanasto2/>

Pohjannoro, H. (2008) *Modaalisuus*. Artikkelin
https://muhi.uniarts.fi/1900_modaalisuus/

Sibelius Akatemia. (14.5.2015) *Akustiikan perusteet*
<http://www2.siba.fi/akustiikka/index.php?id=14&la=fi>

Smith III, J.O., Serafin, S., Abel, Berners, D. (2016). *Doppler Simulation and the Leslie*. Stanford University

Yates, R. (2020) *The Story Behind The Songs: Tower of Power*. Artikkelin
<https://jaxsta.com/news-article/45150-story-behind-songs-tower-power>

Audiovisuaaliset lähteet

Di Modugno, D. (2022) *Studio n. 3 from 12 STUDIES FOR HAMMOND ORGAN*.
 YouTube-video
<https://www.youtube.com/watch?v=spJfRY3hWNU>

Doodlinlounge. (4.1.2012) *Jazz Organ Fellowship Tribute 2011 Chester Thompson Squib Cakes*. YouTube.

<https://www.youtube.com/watch?v=zZzb1wQtdoY>

Lachy Doley. (9.11.2017) *How To Play Hammond – Wah Wah Effect – from Lachy Doley's ONLINE HAMMOND COURSE*. Youtube

<https://www.youtube.com/watch?v=LAYs4Qu2Hfc>

Sting. (1986) *Bring On The Night (Live)* Albumi. A&M Records

Tower Of Power. (1979) *Back On The Streets*. Albumi. Sony Music Entertainment Inc.

Tower Of Power. (1974) *Back to Oakland*. Albumi. Warner Bros.

Tower Of Power. (1975 A) *In the Slot*. Albumi. Warner Bros.

Tower Of Power. (1976) *Live And In Living Color*. Albumi. Warner Bros.

Tower Of Power. (1973) *Tower of Power*. Albumi. Warner Bros.

Tower Of Power. (1975 B) *Urban Renewal*. Albumi. Warner Bros.

radiomix. (2019) *Chester Thompson – Hammond Organ Clinic (full version)*.

YouTube-video

https://www.youtube.com/watch?v=tbw_f3fjJaw

ILARI KAUPPI

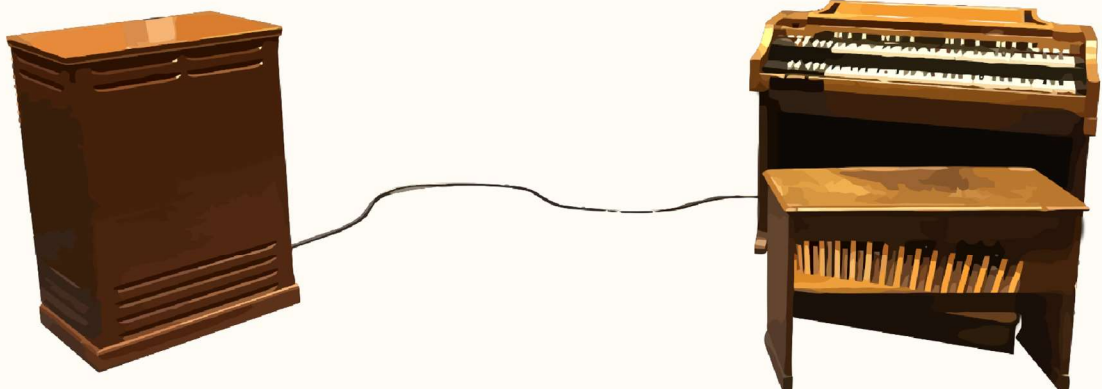
10

ETYDIÄ

HAMMOND

-URUILLE

CHESTER THOMPSONIN
TYYLIIIN



Sisällys

ESIPUHE	1
JOHDANTO	
Hammond-urut	3
Liukutangot	4
Chorus, Vibrato ja Percussion efekti	6
Leslie-vahvistin	7
LUKU 1 – KOMPPAUS	
Transkriptio 1 – <i>What is Hip?</i>	8
Etydi 1 – Käsijärjestys & sointuhajotukset	10
Transkriptio 2 – <i>It Can Never Be the Same</i>	14
Etydi 2 – Haamunuotit	16
Transkriptio 3 – <i>Ebony Jam</i>	18
Etydi 3 – Bassolinjat	20
Transkriptio 4 – <i>If I Play My Cards Right</i>	22
Etydi 4 – Rytmiikka Osa 1	24
Transkriptio 5 – <i>Maybe It'll Rub Off</i>	26
Etydi 5 – Rytmiikka Osa 2	28
LUKU 2 – SOOLON SOITTO	
Transkriptio 6 – <i>Only So Much Oil in the Ground</i>	30
Etydi 6 – Pentatoninen Hanon	32
Transkriptio 7 – <i>Just Make a Move (And Be Yourself)</i>	36
Etydi 7 – Kaksoisotteet	38
Transkriptio 8 – <i>Ebony Jam</i>	40
Etydi 8 – Urkupiste	42
Transkriptio 9 – <i>Squib Cakes</i>	44
Etydi 9 – Komppi & Soolo	50
LUKU 3 – EFEKTIT	
Transkriptio 10 – <i>Squib Cakes</i>	54
Etydi 10 – Liukutanko-wah	56

Esipuhe

Muistan ensimmäisen kerran kuulleen Hammond B3-urkuja kotikaupungissani Iisalmessa vuonna 2016, kun paikallisella Koko Jazz Clubilla esiintyi urkutrio. Urkujen takana keikalla istui juuri levynsä *Hands On Hammond* julkaissut Mikko Helevä. Olin suorastaan häkeltynyt siitä, miten suurelta Hammond ja Leslie kuulostivat pienellä jazzklubilla. Mieleepäni tuli oitis alakoulussa tehdyt vierailut kirkkoon, jossa pääsimme kuuntelemaan pilliurkujen soittoa. Helevän soitossa yhdistyi pilliurkujen valtava sointi yhdistettynä tavattoman tiukkaankin svengiin.

Halusin itsekin opetella soittamaan urkuja. Ajatus siitä, että saisin jazzytyeessä soittaa itse sooloja, komppia ja bassolinjoja kuulosti upealta. Kuitenkin vasta muutaman vuoden pianotunneilla käyneenä bassojalkion opettelu tuntui täysin mahdottomalta tehtävältä. Aloin tutkia aihetta ja tutustuin eri aikakausien urkureihin, joita olivat muun muassa Jimmy Smith ja Joey DeFrancesco. Pian YouTube-videoiden avulla aloinkin tajuta, että vasemman käden rooli basson soitossa onkin huomattavasti merkityksellisempi, kuin varsinaisen bassojalkion. Unelma urkurin urasta alkoi käydä realistisemmaksi.

Hammond-urkujen ammattimaisesta opiskelusta tulikin todellisuutta nopeammin kuin arvasinkaan, kun vuonna 2018 opiskelin Pop & Jazz Konservatoriossa Helsingissä pääinstrumenttinani Hammond-urut ja opettajanani Mikko Helevä. Konservatorio-opintojeni aikana sain haltuuni urkujen perusteet ja opin käyttämään sen hallintalaitteita. Perustin myös yhtyeen Larry's Lit Unit, jonka kanssa julkaisimme peräti albumin, joka koostuu omista kirjoittamistani kappaleista.

Tätä esipuhetta kirjoittaessani olen viimeistelemässä opintojani Metropolia Ammattikorkeakoulussa pääaineenani musiikkipedagogiikka. Vaikka työhöni muusikkona onkin sisältynyt korkeakouluopintojeni aikana paljon erilaisten kosketinsoittimien opiskelua, ovat urut pysyneet jatkuvasti oleellisena työkaluna soitinvalikoimassani. Olen tehnyt myös opintojeni aikana satunnaisesti keikkoja urkurina, ja olen kouluun liittyvissä työpajoissa päässyt hyppäämään urkumaestrojen kuten Chester Thompsonin ja John Lordin saappaisiin.

Tuntuikin varsin luonnolliselta jatkumolta musiikinopintoihini, että opinnäytetyöni käsittelee juuri Hammond-urkujen soittoa. Kaikki Hammond-urkujen soittoon liittyvät oppaat olin tilannut valtameren toiselta puolelta Yhdysvalloista, eikä suomen kielellä ole saatavilla sähköurkujen soittoon liittyvää opasta. Koen, että tällaiselle materiaalille on kuitenkin kysyntää, sillä sähköurut ovat edelleen jokaiselle ammatikseen koskettimia yhtyeessä soittavalle muusikolle tärkeä työkalu. Urkujen hallintapaneelin säätimien tunteminen on iso osa urkujen soittotaitoa ja toivonkin tällä oppaalla auttamaan lukijaa uusien soittotekniikoiden lisäksi löytämään uusia sävyjä ja soundeja.

Kirjan harjoitukset perustuvat tekemiini transkriptioihin minulle merkittävimmän urkurin Chester Thompsonin soitosta. Thompson soitti Yhdysvaltalaisessa *Tower of Power* -yhtyeessä urkuja vuosina 1973–1983. Transkriptioni perustuvat yhtyeen näinä vuosina tekemiini levytyksiin. Chester Thompsonin soitossa voidaan kuulla vaikutteita gospelista, bluesista ja jazzista. Hänen komppaus- sekä solistiset taitonsa ovat vertaansa vailla. Tässä oppaassa pureudumme Chester Thompsonin soittotyylin toisintamiseen 10 harjoituksen avulla.

Harjoitukset voi karkeasti jakaa kahteen päätyyppiin. Etydit 1–5 keskittyvät komppaamiseen eli säestämiseen ja etydit 6–9 soolon soittamiseen. Etydi 10 käsittelee Chester Thompsonille ominaista wah-soittotekniikkaa. Etydien harjoittelussa tärkeää on ensin oikean soundin löytäminen käyttäen apuna kuvioita, jotka esitän jokaisen etydin esittelyssä. Harjoittelussa kannattaa käyttää myös metronomia.

Sinun ei tarvitse olla pedaaleja polkeva yksipäinen orkesteri ollaksesi urkuri. Aluksi harjoituksia voit tehdä vain käyttäen yksisormioista digitaaliurkua, kuten Nord Electro 6D, joka minulla on ollut käytössäni kirjaa tehdessä. Pikkuhiljaa voit alkaa ottaa mukaan toisen sormion. Jalkion soittoa ei tässä kirjassa käsitellä, koska sille voisi varmasti omistaa oman etydikirjansa.

Muista, että matka urkujen soiton maailmaan on pitkä ja prosessi jatkuu koko elämän ajan. Mielestäni se onkin juuri musiikin parissa touhuamisessa kaikista parasta. Koskaan ei tule valmista ja aina voit oppia jotain uutta!

Ilari Kauppi

Helsingissä 27. Huhtikuuta 2024

Johdanto

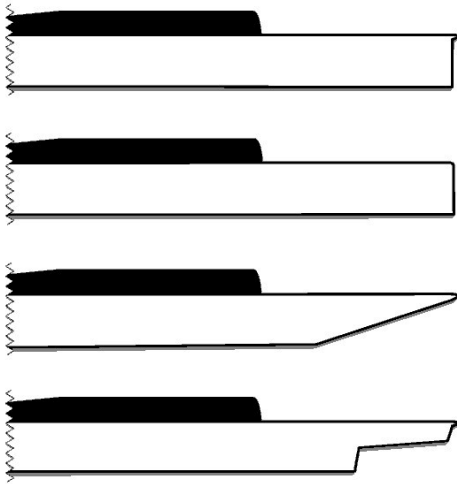
HAMMOND-URUT

Perinteiset sähkömekaaniset Hammond-urut tuottavat ääntä äänigeneraattorin (engl. tone generator) avulla. Sähkömoottori pyörittää hammasakselistoa, joka saa 91 äänipyörän (engl. tone wheel) pyörimään. Äänipyörien edessä olevat magneettikelat poimivat pyöristä eritaajuisia signaaleja. Jotta signaali muuttuu kuultavaksi ääneksi, täytyy sen vielä kulkea vahvistimen läpi kaiuttimeen. Konsolimalliset Hammond-urut koostuvat kahdesta sormiosta, joissa kummassakin on 61 kosketinta eli 5 oktaavia. Lisäksi sormioiden alta lattian rajasta löytyy jalkio, jota soitetaan vasemmalla jalalla.

Urkujen koskettimistossa ei ole minkäänlaista kosketusdynamiikkaa. Tämä tarkoittaa sitä, että äänenvoimakkuus on aina sama riippumatta kosketuksen voimakkuudesta. Ainoastaan paisutinpedaalia (eng. expression pedal) käyttämällä voi vaikuttaa äänenvoimakkuuteen. Yleensä urkuri pitää oikean jalkansa jatkuvasti pedaalilla, kun taas vasen jalka soittaa jalkiota. Sointiväri, jota pianisti säätelee kosketuksen avulla, säädetään uruissa taas liukutankojen (engl. drawbar) avulla.



Kuva 1 Hammond B-3 Mk.2 -urut (Hammond)



Kuvio 1. Erilaiset koskettimet – ylipänä ”kynnellinen” kosketin ja toisena ylhäältä katsottuna waterfall-kosketin (world piano news)

Erityistä huomattavaa urkujen koskettimistossa on koskettimen muoto ja sen eroavaisuudet pianon koskettimesta. Pianossa jokaisen koskettimen etureunassa on pieni kynsi. Tämä johtuu siitä, että ennen vanhaan pianon puukoskettimien päällyste jäi yleensä sojottamaan koskettimen yli. Hammond oli ensimmäinen valmistaja, joka jätti tämän koskettimen yli menevät ”kynnen” pois. Kynnetöntä koskettimistoa kutsutaan **waterfall-koskettimistoksi** (kuvio 1) Kynnetön kosketin mahdollistaa massiiviisten koko kämmenen glissandojen tekemisen, joista onkin muodostunut yksi urkujen soitolle tyypillinen efekti.

LIUKUTANGOT



Kuva 2. Lähikuva Hammond-urkujen liukutankoryhmästä

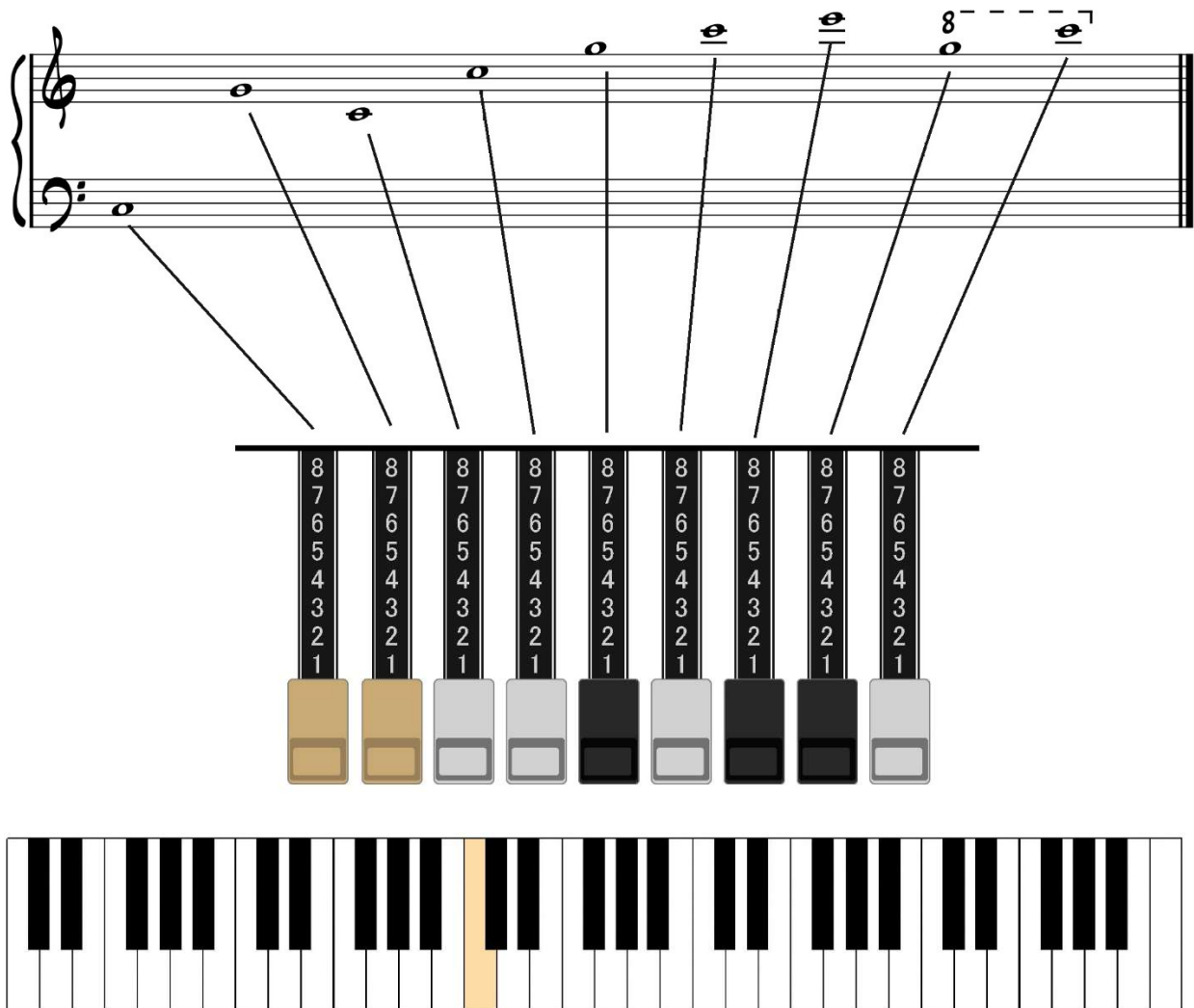
Hammond-urkujen sointiväriä ohjataan äänikertoja säätävillä **liukutangoilla** (engl. drawbar).

Liukutankojärjestelmään kuuluu yhdeksän liukutankoa, jotka nimetään pilliurkuterminologian mukaisesti: 16', 5½', 8', 4', 2⅔', 2', 1⅓', 1½' ja 1'. Luvut ilmaisevat pilliurkujen alimpaa C-kosketinta vastaavan pillin pituutta mitattuna jaloissa. Kahdeksan jalan liukutangon ollessa vedettynä kokonaan ulos, soi alinta c-kosketinta painettaessa sävel, joka vastaisi kahdeksan jalan mittaisen pillin tuottamaa säveltä pilliuruissa.

Kummallekin sormiolle on olemassa kaksi yhdeksän liukutangon riviä, joita säätämällä sormion sointiväri muuttuu. Urkujen kummankin sormion alin oktaavi on käänteisesti väritetty ja nämä koskettimet toimivat **esivalintakoskettimina** (engl. *preset key*). Niiden avulla voidaan liukutankoryhmät kytkeä päälle tai pois. Lisäksi urkujen keskeltä löytyy kahden liukutangon rivi, joka ohjaa jalkiota. Liukutangoista saa jokaista kosketinta kohti fundamentaalini¹ lisäksi useita eri yläsävelsarjan säveliä. Näitä sekoittamalla urkuri voi luoda lähes loputtoman määrän erilaisia sointivärejä.

¹ Fundamentaaliilla tarkoitan yläsävelsarjan perustaajuutta. Perustaajuus on osaaäneistön ensimmäinen osaaänes. Soittimesta tuotettuna ihmiskorva keskittyy vain tähän alimpaan osaaäneeseen ja muut osaaänekset aistitaan huomattavasti hiljempaa.

Urkuri voi liukutankoa itseään päin vetämällä lisätä kyseisen harmonian voimakkuutta. Jokainen liukutanko voidaan asettaa yhdeksään eri asentoon nollasta kahdeksaan. Kun liukutanko on kokonaan ulos vedetty, soi sitä vastaava äänikerta suurimmalla voimakkuudella. Kun taas liukutanko on kokonaan sisällä (arvo 0), ei sitä vastaavaa äänikertaa kuulu lainkaan.



Kuvio 2. Liukutankoja vastaavat sävelet, kun keski-c on painettu alas.

Liukutankojen asetusta kutsutaan **rekisteröinniksi**. Huomaa, että rekisteröinnit, joissa 16-jalkainen liukutanko on vedetty ulos, soivat oktaavia kirjoitettua alemmaa. Muistisääntönä voit kirjata opiskellessasi pitää sitä, että keski-c on aina kolmas c-kosketin urkujen sormion alimmasta koskettimesta laskettuna.

CHORUS-, VIBRATO- JA PERCUSSION-EFEKTI



Kuva 3. Nord Electro 6D-urkumoduuli



Kuva 4. Crumar Mojo percussion-efektin säädöt



Kuva 5. Crumar Mojo vibrato/chorus-säädöt

Hammond-urkuihin lisättiin jo sen alkutaipaleella sisäänrakennettu vibrato- ja chorus-efekti. Lisäys tehtiin siitä syystä, että urkujen sointia pidettiin alussa liian mekaanisena ja täydellisenä. Erityisesti chorus-efektillä saadaan sointiin paljon täyteläisyyttä. Vibrato-efekti tuo urkuihin hieman teatteriuruille tyypillistä huojuvaa sointia. Kytkimien avulla voidaan myös erikseen määritellä, millä sormiolla efekti on käytössä; tosin vain yksi efekti voi olla käytössä kerrallaan.

Percussion-efekti on nopeasti koskettimen painalluksen jälkeen hiljentävä ääni, joka muistuttaa soinniltaan marimban kaltaista kromaattista lyömäsoitinta. Percussion-efektille on uruissa neljä säädintä (kuvio x). Ensimmäisellä kytkimellä voidaan kytkeä efekti päälle ja pois. Toisella kytkimellä säädetään efektin voimakkuutta, jotka ovat normaali voimakkuus tai hiljaisempi voimakkuus (engl. soft). Percussion-efektille on kaksi erilaista verhoikäyräasetusta, jota ohjataan kolmannella kytkimellä. Kytkin vaikuttaa percussion-efektin vaimenemisaikaan. Kytkimelle on kaksi asentoa nopea (engl. fast) ja hidas engl. slow).

Neljännellä kytkimellä valitaan sävel, joka percussion-efektistä kuuluu suhteessa alas painettavaan koskettimeen. Ensimmäinen vaihtoehto on toinen osaaänes (engl. second harmonic). Tällöin kosketinta painettaessa percussion-efektistä kuuluva sävel on oktaavin painettavan koskettimen säveltä korkeampi. Kolmannen osaaänekseen (engl. third harmonic) ollessa valittuna percussion-efektin sävel soi oktaavin ja puhtaan kvintin päässä painettavasta koskettimesta.

Perkussioefektillä saadaan erityisesti soolon soittoon sävelille erottuvampi transientti eli aluke. Perkussioefekti toimii ainoastaan urkujen yläsormiolla B-esivalintakoskettimen ollessa painettuna. Teososassa esittelen, miten efektit kytketään päälle erilaisilla digitaalisilla urkumallinnoksilla.

LESLIE-VAHVISTIN

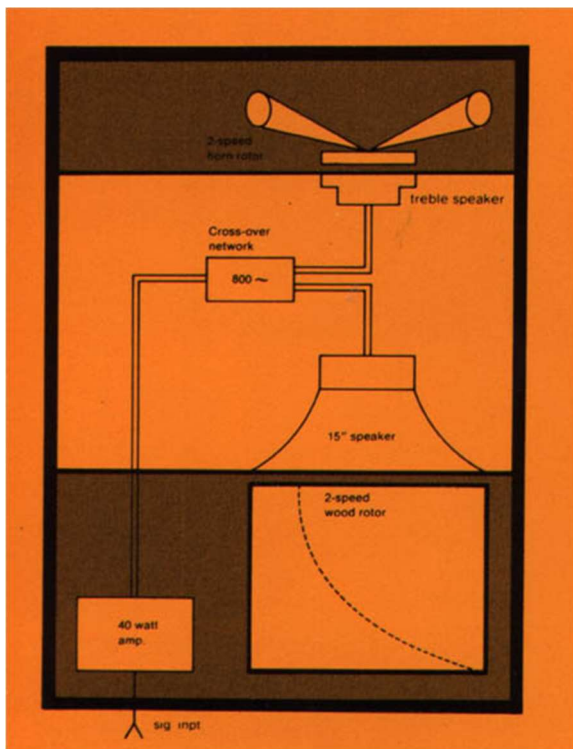
Yleensä Hammond-urkuja soitetaan erillisen Leslie-vahvistimen läpi. Koska Leslien soundi on niin keskeinen osa Hammond-urkujen soittoa, on sen mallinnus lisätty myös useimpiin moderneihin digitaaliurkuihin.

Hammondin signaali kulkee Leslien sisällä putkivahvistimen läpi jakosuotimeen, jossa yli 800hz menevä taajuus ohjataan Leslien yläosassa olevaan torveen, kun taas 800hz alittava taajuus ohjataan Leslien alaosassa sijaitsevaan suurempaan kaiuttimeen.

Leslielle tyypillinen soundi saavutetaan, kun sekä ylempää torvea, että alhaalla sijaitsevaa rumpua pyöritetään. Vaikka torvia on Leslien-yläosassa kaksi, vain toisesta niistä kuuluu ääni. Toinen torvista on ainoastaan tasapainottamassa pyörivää liikettä. Näin äänilähde on jatkuvasti liikkeessä ja saadaan aikaan doppler-efekti. Pyörimisnopeuksia on kaksi: nopea ja hidas. Joskus Leslie-vahvistinta käytetään myös staattisessa tilassa, jolloin sekä torvi, että rumpu ovat paikallaan.



Kuva 6. Crumar Mojo - digitaaliurkujen Leslie-simulaation säädöt



Kuvio 3 Leslie 122:n rakennekuva. (b3world.com).

Transkriptio 1

Vibrato yläsormio

OFF

Vibrato alasormio

OFF

Vibrato/Chorus

OFF

Percussion

OFF

Leslie

Slow

What Is Hip?

Käsijärjestys & Sointuhajotukset

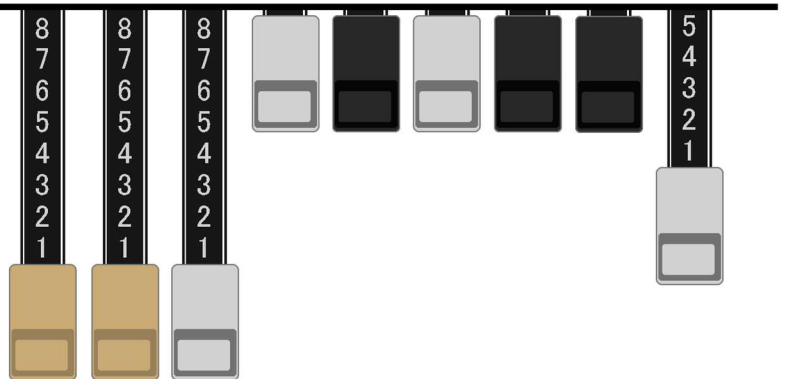
Chester Thompsonin soitolle ominaista on käsien vuorotteleva perkussiivisuus. Soittotapaa voisi verrata esimerkiksi bongorumpujen soittoon. Hänellä on myös hyvin persoonalliset sointuhajotukset, joita hän yleensä liikuttelee kromaattisesti.

Funk-musiikissa harmonia usein pyörii bluestyyliin paljon dominanttisoitujen ympärillä. Thompson käyttää useimmiten kolmisävelisiä hajotuksia oikeassa kädessään. Tyypillisimmin sointusävelet menevät alhaalta ylös seuraavanlaisesti: septimi, nooni ja kvintti.

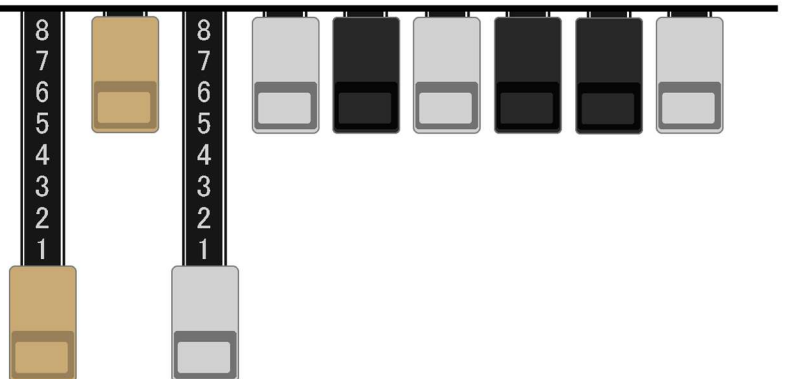
Sointukomppauksessa hän hyödyntää myös nopeaa repetitiota eli sävelten nopeaa toistamista.

Kuuntele kappaletta *What Is Hip?* Tower of Powerin nimikkoalbumilta ja seuraa samalla nuotista, kuinka Chester Thompson hyödyntää perkussiivista rytmiiikkaa, kolmisävelisiä sointuhajotuksia ja repetitiota.

Rekisteröinti yläsormio



Rekisteröinti alasormio



Transkriptio 1 - *What Is Hip?*

03:30

Tower of Power // Tower of Power
Warner Bros. Records - 1973

♩ = 102

The first system of musical notation consists of two staves. The top staff is in treble clef and the bottom staff is in bass clef. The key signature has three sharps (F#, C#, G#) and the time signature is 4/4. The tempo is marked as ♩ = 102. The first measure is a whole rest. The second measure contains a chord progression: D9, Eb9, and E13. The third measure is a whole rest. The fourth measure contains the same chord progression: D9, Eb9, and E13. The notation includes various chord voicings and melodic lines in both hands.

The second system of musical notation consists of two staves. The top staff is in treble clef and the bottom staff is in bass clef. The key signature has three sharps (F#, C#, G#) and the time signature is 4/4. The first measure is marked with a '3' and contains a triplet of eighth notes. The second measure contains a chord progression: D9, Eb9, and E13. The third measure is a whole rest. The fourth measure contains the same chord progression: D9, Eb9, and E13. The notation includes various chord voicings and melodic lines in both hands.

The third system of musical notation consists of two staves. The top staff is in treble clef and the bottom staff is in bass clef. The key signature has three sharps (F#, C#, G#) and the time signature is 4/4. The first measure is marked with a '5' and contains a chord. The second measure is a whole rest. The third measure is a whole rest. The fourth measure is a whole rest. The notation includes various chord voicings and melodic lines in both hands.

Etydi 1

Vibrato yläsormio

OFF

Vibrato alasormio

OFF

Vibrato/Chorus

OFF

Percussion

OFF

Leslie

Slow

Etydi 1

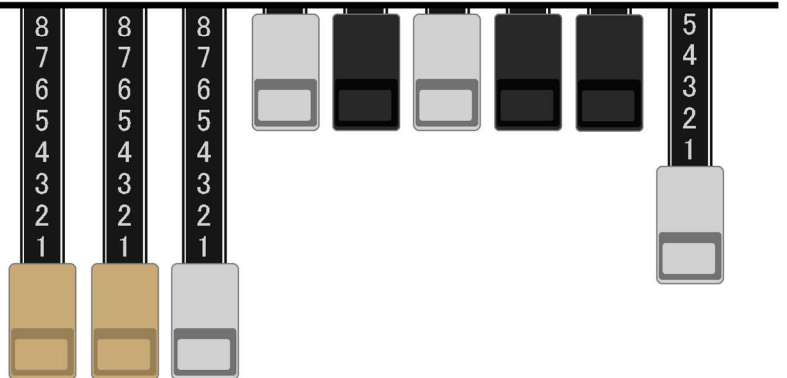
Käsijärjestys & Sointuhajotukset

Etydin harjoittelussa on tärkeää ensin harjoitella ainoastaan rytmiä. Metronomin avulla voit soittaa rytmiä esimerkiksi pöytään tai pianon kanteen, ja vasta sitten siirtyä urkujen ääreen.

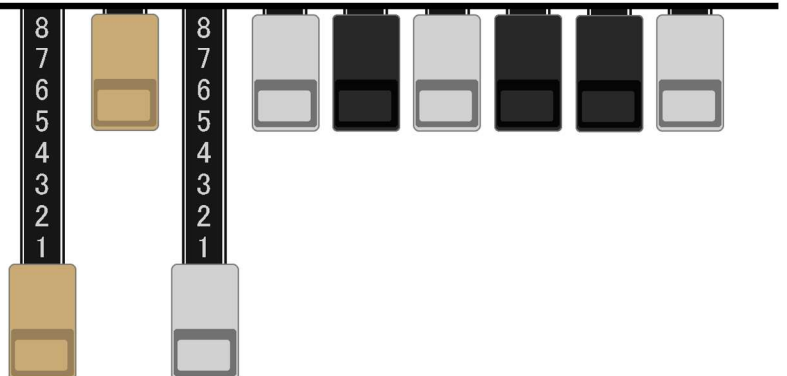
Voit harjoitella aluksi sointuhajotuksia myös pelkästään oikealla kädellä ilman tempoa. Pyri löytämään samalainen hajotus (septimi, nooni ja kvintti) kaikille mahdollisille dominanttisoinnuille.

Repetitioiden harjoittelussa on tärkeää pitää ranne rentona. Toistoja tekemällä ennen pitkää löydät oikeanlaisen tekniikan. Jos ystäväpiirissäsi on rumpaleita, keskustele heidän kanssaan ranteen asennossa nopeasti soittaessa.

Rekisteröinti yläsormio



Rekisteröinti alasormio



Etydi 1

Käsijärjestys ja sointuhajotukset

Ilari Kauppi

♩ = 100

The musical score is written for piano and bass. It consists of six systems of two staves each. The key signature is two sharps (F# and C#), and the time signature is 4/4. The tempo is marked as ♩ = 100. The score features a complex harmonic structure with various chords and a rhythmic pattern in the bass line. The chords are labeled as follows:

- System 1: G9, Ab9, A13, G9
- System 2: Ab9, A13, G9, Ab9, A13, G9
- System 3: Ab9, A13, G9, Ab9, A13, G9
- System 4: Ab9, A13, G9, Ab9, A13, G9
- System 5: Ab9, A13, G9, Ab9, A13, G9
- System 6: G9, Ab9, A13, A13, Ab9, G9, F#9, E9, F9, F#9, E9, F9, F#9

13

E⁹ F⁹ F^{#9} F^{#9} G⁹ A^{b9} A¹³

15

E7^{#5} A⁵



Kuva 7. Chester Thompson - Power House -levynkansi. (Dorothy Tanous)

Transkriptio 2

Vibrato yläsormio

OFF

Vibrato aläsormio

OFF

Vibrato/Chorus

OFF

Percussion

OFF

Leslie

Slow

It Can Never Be the Same

Haamunuotit

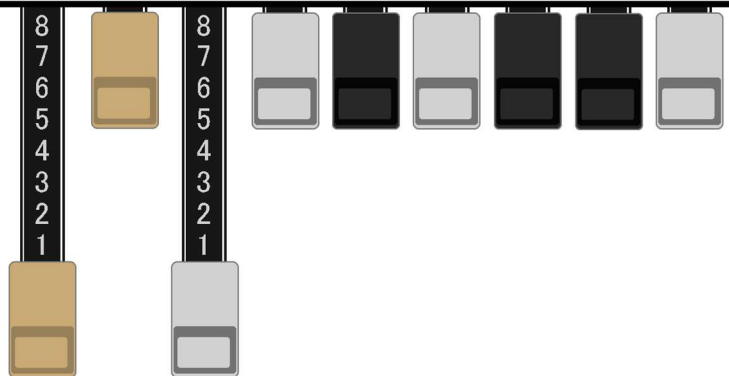
Haamunuotit (engl. ghost-notes) ovat merkittävä elementti funk-musiikissa rytmien luomisessa. Niiden merkitys musiikillisesti ei ole luoda selkeää melodista kuvaa, vaan pikemminkin ne rytmittävät ja elävöittävät soittoa.

Kiinnitä transkriptiossa huomiota erityisesti haamunuottien pituuteen. Mitä lyhyempinä nuotit soitetaan, sitä voimakkaammin perkussiivisuus korostuu.

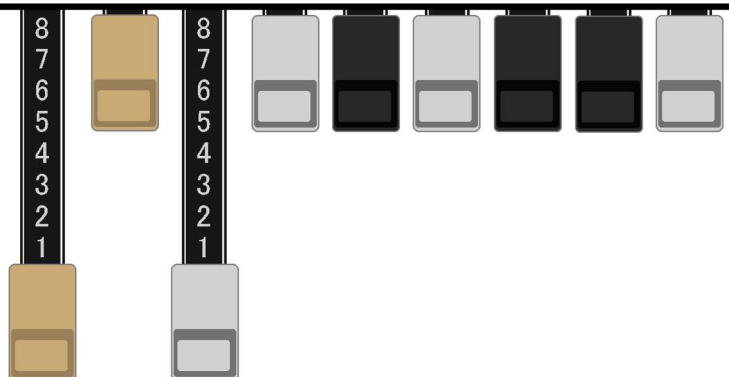
Kun haamunuotit soitetaan tarpeeksi lyhyinä, ei niiden sävelkorkeutta voi millään kuulla. Tällöin ei ole niinkään merkitystä, mitä koskettimia käytetään haamunuottien soittamiseen.

Kuuntele kappale *It Can Never Be The Same* albumilta *Urban Renewal* ja seuraa nuotista Thompsonin soittoa keskittyen haamunuotteihin.

Rekisteröinti yläsormio



Rekisteröinti aläsormio



It Can Never Be the Same

02:52

Tower of Power // Urban Renewal
Warner Bros. Records - 1975

♩ = 108

1 *Dm7* *G7*

4 *Dm7*

7 *G7*

Etydi 2

Vibrato yläsormio

OFF

Vibrato alasormio

OFF

Vibrato/Chorus

OFF

Percussion

OFF

Leslie

Slow

Etydi 2

Haamunuotit

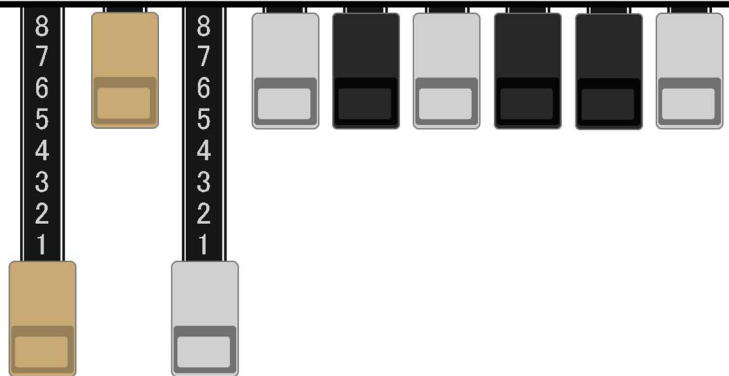
Etydiä harjoitellessasi on tärkeää pitää mielessä jo aiemmin opitut asiat. Kolmisäveliset sointuhajotukset nelisoinnuille olisi hyvä olla nyt jo hyvin selkärangassa. Huomaa, että etydi sisältää myös samalaista sointujen kromaattista liikuttelua, kuin ensimmäinen etydi.

Uutena harjoiteltavana asiana on haamunuotit. Pyri soittamaan haamunuotit niin lyhyenä, kuin mahdollista. Sitä ei mielestäni pysty korostamaan liikaa. Pianolla olet saattanut jo soittaa haamunuotteja niin, että soitat ne mahdollisimman hiljaa.

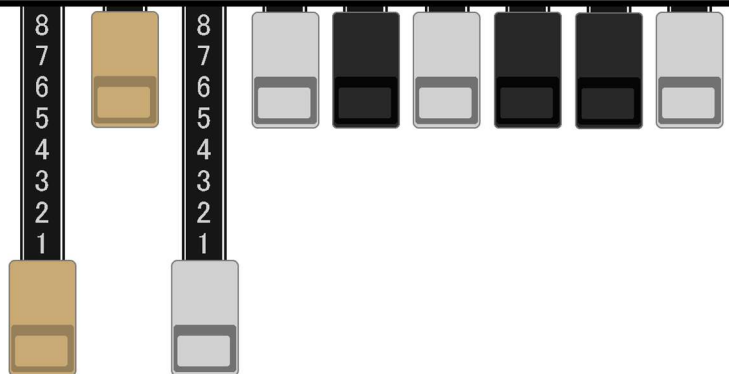
Hammond-urkujen koskettimistossa ei ole lainkaan kosketusdynamiikkaa, joten haamunuotin perkussiivisuus perustuu nuotin pituuteen.

Olen kirjoittanut haamunuotit etydiin käyttäen x:n mallista nuotinpäätä. Nuottien korkeus on vain suuntaa antava ja perustuu siihen, missä itse tyypillisesti soittaessani haamunuotteja pidän sormiani.

Rekisteröinti yläsormio



Rekisteröinti alasormio



Etydi 2

Haamunuotit

Ilari Kauppi

♩ = 110

3

5

7

9

Dm7 G7

Dm7 G7

Dm7 G7

Dm7 G7

Dm7 F# G/F

Transkriptio 3

Vibrato yläsormio	OFF
Vibrato alasormio	OFF
Vibrato/Chorus	OFF
Percussion	OFF
Leslie	Slow

*Jazz-musiikissa nuotinnuksessa käytetään walking bass -linjoille perusyksikkönä 4-osanuottia, kun taas funk-musiikissa peruspoljento on tähän verrattuna puolitempoinen.

Ebony Jam Bassolinjat

Urkurin rooliin yhtyeessä on perinteisesti kuulunut myös bassolinjojen soittaminen. Bassolinjoja soitetään vasemmalla kädellä, ja myös joskus jalkiolla. Tässä kirjassa keskitymme ainoastaan vasemmalla kädellä soittavien bassolinjojen soittoon.

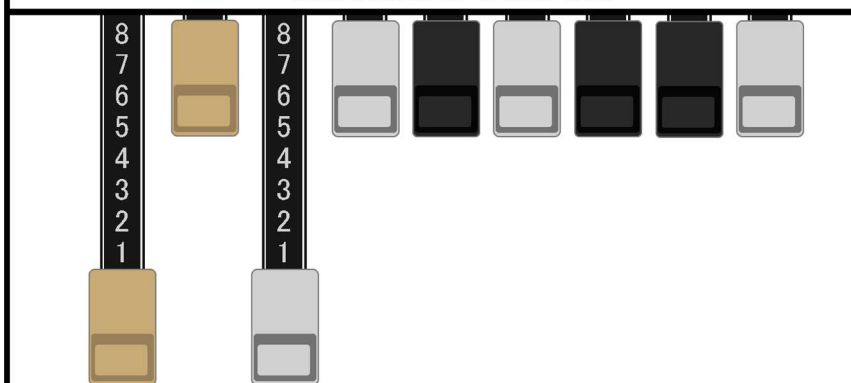
Bassolinjojen soittoon käytetään useimmiten alla näkyvää rekisteröintiä, jossa 16- ja 8-jalkainen liikutanko on vedetty auki. Voit halutessasi sekoittaa mukaan 5 $\frac{1}{3}$ -jalkaista liikutankoa. Sen avulla soinnista tulee tukevampi ja rajumpi.

Chester Thompsonin bassolinjat perustuvat paljolti jazzmusiikista tuttuun *walking bass* -soittotyyliin. Tämän lisäksi hän on ottanut paljon vaikutteita Tower of Power -yhtyeessä samaan aikaan vaikuttaneelta basistilta *Rocco Prestialta*.

Walking bass -tyylin tunnustat legatossa soitetusta bassolinjasta, jossa jokaiselle 8-osanuotille* soitetään jokin sävel. Yleensä iskuilla oleville nuoteille soitetään voimakkaasti konsonoiva soinnun sävel kuten perusääni tai kvintti ja iskuttomille soitetään jokin hajasävel.

Rocco Prestialle ominaista on nopeiden 16-osiin perustuvien toistuvien bassosävelten soittaminen. Kuuntele kappaletta *Ebony Jam* ja keskity kuuntelemaan, milloin Thompson hyödyntää bassolinjassa kutakin edellä mainittua soittotekniikkaa.

Rekisteröinti alasormio



Etydi 3

Vibrato yläsormio

OFF

Vibrato alasormio

OFF

Vibrato/Chorus

OFF

Percussion

OFF

Leslie

Slow

Etydi 3

Bassolinjat

Seuraavaksi pääset itse harjoittelemaan bassolinjojen soittoa.

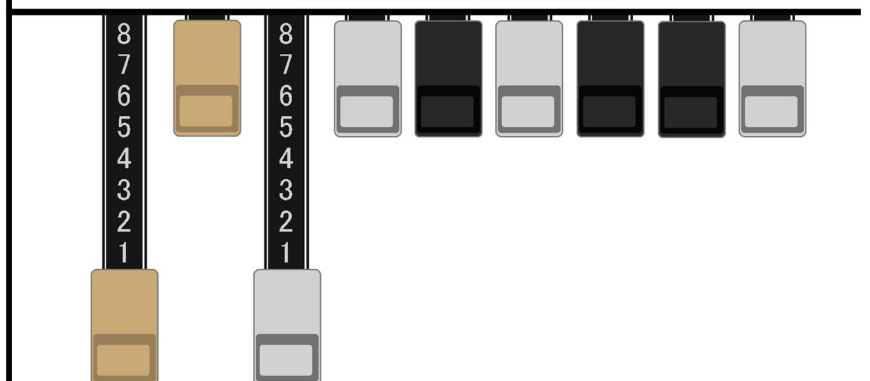
Etydissä vuorotellaan käyttäen välillä Rocco Prestia - tyyppistä 16-osanuotteihin perustuvaa bassolinjaa ja välillä walking bass -linjaa.

Keskity harjoittelussa erityisesti fraseeraukseen. Kokeile soittaa välillä legatossa ja välillä staccatossa. Mitkä nuotit svengaavat parhaiten staccatossa? Kokeile myös lisätä bassolinjaan aiemmin harjoiteltuja haamunuotteja svengin tukemiseksi.

Olen lisännyt walking bass -linjoihin kaksi erilaista variaatiota 2-5-1-kadensseihin. Sinun on mahdollista vuorotella näiden välillä ja näin saat bassolinjaan kaivattua variaatiota.

Bassolinjat olisi hyvä saada toimimaan lähes itsenäisesti, koska urkurin täytyy usein soittaa samanaikaisesti sekä bassolinjaa, että sooloa. Opettele etydi ulkoa ja kokeile esimerkiksi kertoa kaverillesi mitä soit aamiaiseksi, samaan aikaan, kun soitat etydiä.

Rekisteröinti alasormio



Etydi 3

Bassolinjat

Ilari Kauppi

$\text{♩} = 95$
C⁹

Measures 1-4 of the bass line. The key signature has one flat (B-flat). The tempo is 95 beats per minute. The first measure is in C⁹ harmony. The second measure has Gm⁷ and C⁷ harmonies. The third measure has F⁹ harmony. The fourth measure has Cm⁷ and F⁷ harmonies.

5 B^b⁹ Fm⁷ B^b⁷ E^b⁹ B^bm⁷ E^b⁷

Measures 5-8 of the bass line. The key signature has two flats (B-flat and E-flat). The fifth measure is in B^b⁹ harmony. The sixth measure has Fm⁷ and B^b⁷ harmonies. The seventh measure has E^b⁹ harmony. The eighth measure has B^bm⁷ and E^b⁷ harmonies.

9 A^b⁹ E^bm⁷ A^b⁷ D^b⁹ A^bm D^b⁷

Measures 9-12 of the bass line. The key signature has three flats (B-flat, E-flat, and A-flat). The ninth measure is in A^b⁹ harmony. The tenth measure has E^bm⁷ and A^b⁷ harmonies. The eleventh measure has D^b⁹ harmony. The twelfth measure has A^bm and D^b⁷ harmonies.

13 G^b⁹ C[#]m⁷ F[#]⁷ B⁹ F[#]m⁷ B⁷

Measures 13-16 of the bass line. The key signature has two sharps (F-sharp and C-sharp). The thirteenth measure is in G^b⁹ harmony. The fourteenth measure has C[#]m⁷ and F[#]⁷ harmonies. The fifteenth measure has B⁹ harmony. The sixteenth measure has F[#]m⁷ and B⁷ harmonies.

17 E⁹ Bm⁷ E⁷ A⁹ Em⁷ A⁷

Measures 17-20 of the bass line. The key signature has no sharps or flats. The seventeenth measure is in E⁹ harmony. The eighteenth measure has Bm⁷ and E⁷ harmonies. The nineteenth measure has A⁹ harmony. The twentieth measure has Em⁷ and A⁷ harmonies.

21 D⁹ Am⁷ D⁷ G⁹ Dm⁷ G⁷

Measures 21-24 of the bass line. The key signature has no sharps or flats. The twenty-first measure is in D⁹ harmony. The twenty-second measure has Am⁷ and D⁷ harmonies. The twenty-third measure has G⁹ harmony. The twenty-fourth measure has Dm⁷ and G⁷ harmonies.

Transkriptio 4

Vibrato yläsormio	ON
Vibrato alasormio	ON
Vibrato/Chorus	C3
Percussion	OFF
Leslie	Slow

If I Play My Cards Right Rytmiikka Osa 1

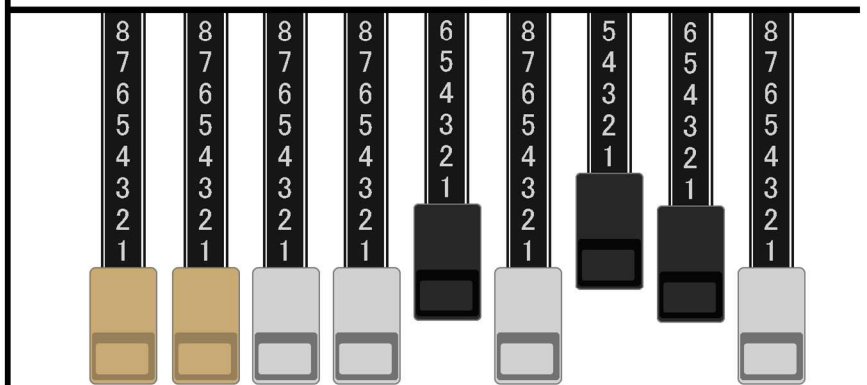
Tower of Powerin kompit saattavat ajoittain kuulostaa hyvinkin sekavilta johtuen niiden kompleksista rakenteesta.

Yksi tärkeä taito funk-soittamisessa onkin 16-osaverkon hahmottaminen soittaessa. Kun soittaessasi tunnet kehossa 16-osapulssin, on huomattavasti helpompaa hahmottaa myös monimutkaisia komppeja.

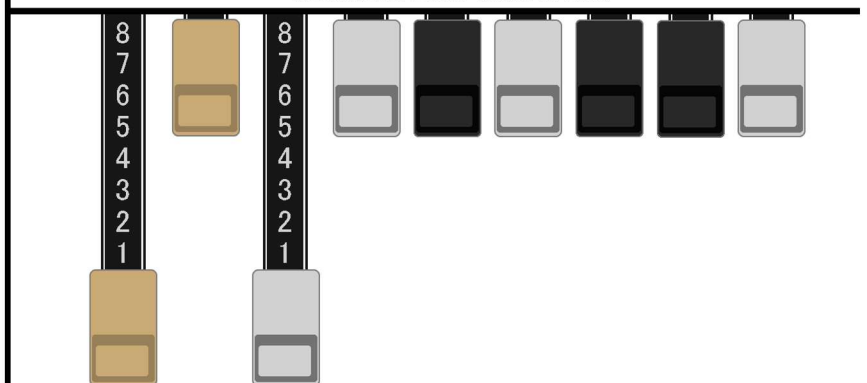
Kuuntele kappale *If I Play My Cards Right* ja nuotista seuraten, pyri hahmottamaan kompin rakenne. Voit poimia kompista sinun mielestäsi painokkaimmat iskut ja lyödä niitä esimerkiksi oikealla kädellä, pitäen samalla vasemmalla kädellä 4-osapulssia.

Kiinnitä jälleen huomiota Thompsonin soittamiin sointuhajotuksiin ja haamunuotteihin.

Rekisteröinti yläsormio



Rekisteröinti alasormio



If I Play My Cards Right

00:00

Tower of Power // In the Slot
Warner Bros. Records - 1975

♩ = 104

dr. fill

A¹³

3

G¹³ F⁷ D⁹

5

D⁹

Etydi 4

Vibrato yläsormio	ON
Vibrato alasormio	ON
Vibrato/Chorus	C3
Percussion	OFF
Leslie	Slow

*Jos sinulla ei ole kaksisormioista instrumenttia käytössäsi, voit soittaa kaiken samalta sormiolta. Käytä silloin vain alasormion rekisteröintiä.

Etydi 4

Rytmiikka Osa 1

Etydi 4 on perusluonteeltaan hyvin samalainen, kuin äsken kuultu kappale *If I Play My Cards Right*. Itseasiassa siirsin kompini etydiin lähes sellaisenaan.

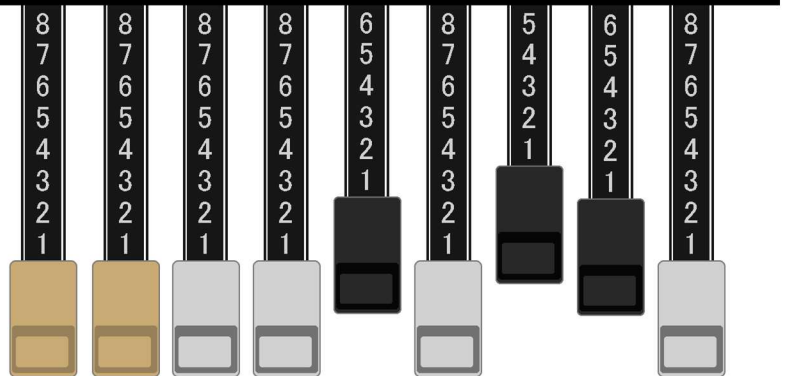
Ainoa lisäys on bassolinja, jonka halusin sisällyttää etydiin. Vaikkei vasemmalla kädellä soiteta etydissä paljon nuotteja, on sen merkitys todella suuri kokonaisuuden kannalta. Soinnun pohjasävel luo kontekstin koko harmonialle ja myös jokaisen tahdin rytmiikalle.

Tässä etydissä harjoittelemme myös oikean käden liikkumista sormiolta toiselle*. Nuotissa lukee ”o.k. alasormiolla”, mikä tarkoittaa sitä, että kyseiset nuotit soitetaan samalta korkeudelta alasormiolla oikealla kädellä.

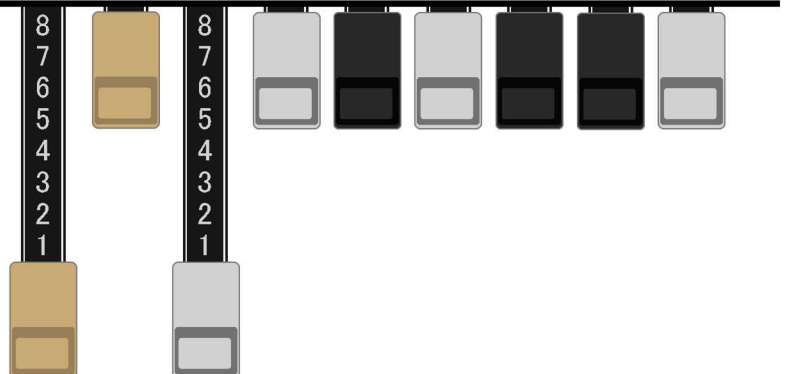
Käden liikettä sormiolta toiselle voisi kuvailla samalaisena asemanvaihtona, kuin peukalon liikettä asteikon soitossa. Pyri liikkeessä aktiivisuuteen ja terävyyteen.

Koska yläsormion rekisteröinti on niin paljon alasormiota rikkaampi, voit yrittää tasapainottaa dynamiikkaa käyttämällä paisutinpedaalia. Alasormiolla soittaessa paina paisutinpedaalia hiukan, jotta se ei haudaudu yläsormion alle.

Rekisteröinti yläsormio



Rekisteröinti alasormio



Etydi 4

Rytmiikka Osa 1

Ilari Kauppi

♩ = 100

D7

o.k. alasormiolla

o.k. alasormiolla

4

1.

2.

o.k. alasormiolla

o.k. alasormiolla

o.k. alasormiolla

Transkriptio 5

Vibrato yläsormio

OFF

Vibrato alasormio

OFF

Vibrato/Chorus

OFF

Percussion

On/Soft/Fast/Third

Leslie

Slow

Maybe It'll Rub Off

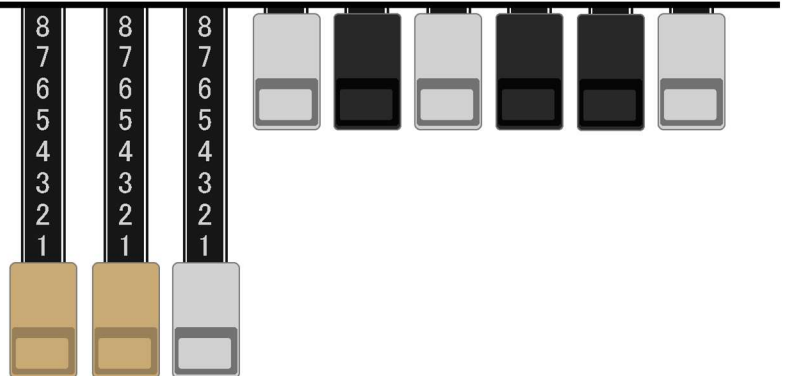
Rytmiikka Osa 2

Kappaleessa *Maybe It'll Rub Off* yhdistyy monimutkaiseen rytmiikkaan myös yksisävelisten melodioiden soitto.

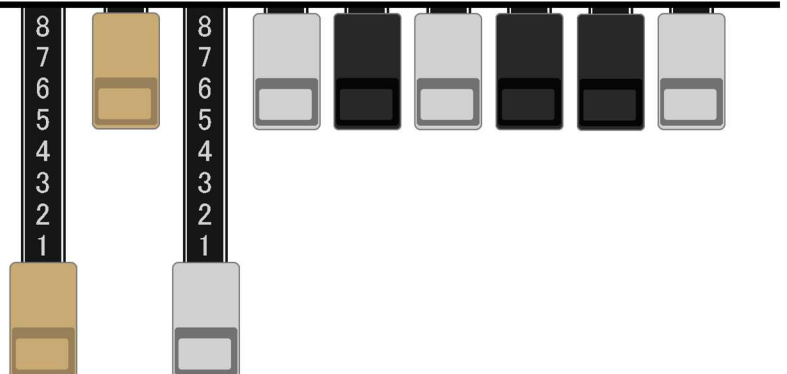
Yksi tärkeä rytmimuusikon taito on myös ymmärtää, milloin soittaa. Tässä kappaleessa mielestäni Chester Thompson rytmittää ja tasapainottaa musiikkia täydellisesti. Vaikka Tower of Power -yhtyeessä on muusikoita paljon, saa musiikin kuulostamaan tasapainoiselta, jos tietää milloin soittaa.

Kuuntele kappale ja seuraa nuotista, kuinka Chester Thompson luo kompillaan jännitettä musiikkiin. Huomaa, että kompissa esiintyy myös kontrapunktista liikettä, jossa nuotit menevät vuorotellen samaan suuntaan ja sitten eri suuntiin.

Rekisteröinti yläsormio



Rekisteröinti alasormio



Maybe It'll Rub Off

00:09

Tower of Power // Urban Renewal
Warner Bros. Records - 1975

♩ = 111

F7

The first system of musical notation consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The key signature has one flat (B-flat) and the time signature is 4/4. The music begins with a half note B-flat in the bass staff and a half note D in the treble staff. This is followed by a series of eighth and sixteenth notes, with a fermata over the first two measures. The piece concludes with a quarter rest in the bass staff and a quarter note D in the treble staff.

The second system of musical notation consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The key signature has one flat (B-flat) and the time signature is 4/4. The system begins with a measure containing a quarter rest in the bass staff and a quarter note B-flat in the treble staff. This is followed by a series of eighth and sixteenth notes, with a fermata over the first two measures. The piece concludes with a quarter rest in the bass staff and a quarter note D in the treble staff. The text "o.k. alasormiolla" is written below the first measure of the upper staff.

The third system of musical notation consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The key signature has one flat (B-flat) and the time signature is 4/4. The system begins with a measure containing a quarter rest in the bass staff and a quarter note B-flat in the treble staff. This is followed by a series of eighth and sixteenth notes, with a fermata over the first two measures. The piece concludes with a quarter rest in the bass staff and a quarter note D in the treble staff.

Etydi 5

Vibrato yläsormio	OFF
Vibrato alasormio	OFF
Vibrato/Chorus	OFF
Percussion	On/Soft/Fast/Third
Leslie	Slow

Etydi 5

Rytmiikka Osa 2

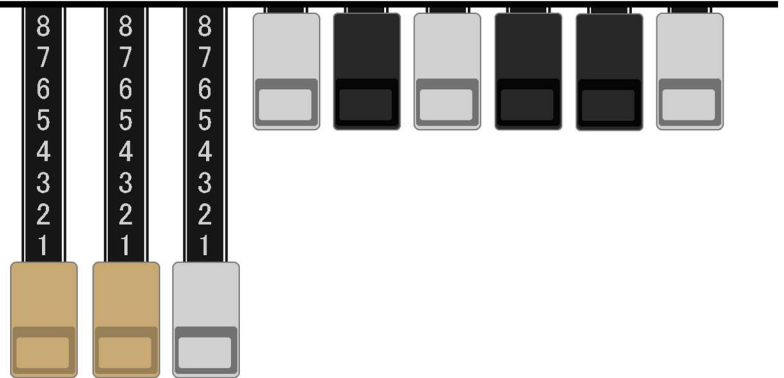
Etydissä 5 harjoittelet soittamaan kappaleen *Maybe It'll Rub Off* peruskompin. Olen jälleen lisännyt komppiin hieman elementtejä levytyksestä. Bassolinjaan olen muun muassa lisännyt muutamia säveliä.

Uutena asiana opettelemme paisutuspedalilla tehtävän *crescendon*. Tahdissa 6 olen merkinnyt crescendon *Falt.7*-soinnulle. Aloita paisutus niin, että pedaali on aivan yläasennossa ja paina pedaali lähes lattiaan crescendon loppuun mennessä. Muista palauttaa pedaali sen jälkeen takaisin normaaliin asentoon.

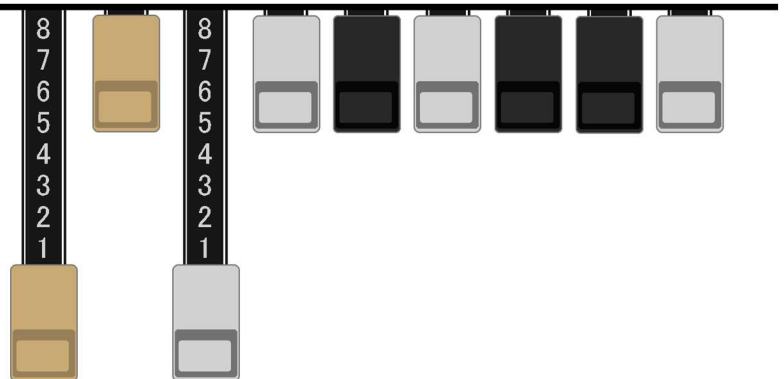
Yläsormiolla käytämme tässä etydissä niin sanottua *Jimmy Smith* -rekisteröintiä, jossa liukutangot 16', 5½' ja 8' ovat ulosvedettynä. Lisäksi percussion-efektillä tuomme sointiin terävyyttä. Tätä rekisteröintiä voidaan pitää jazz- ja bluesurkureiden perusasetuksena. Voit kuulla sitä useimmilla jazzurkulevytyksillä.

Pidän usein itse yläsormiolla myös 1-jalkaisen liukutangon avattuna ja näin ollen voin nopeasti vaihtaa liukutankoasetusta painamalla percussion-efektin pois päältä, joka mahdollistaa 1-jalkaisen liukutangon kuuluvuuden*.

Rekisteröinti yläsormio



Rekisteröinti alasormio



Jostain syystä Nord Electro 6D-urkuihin ei ole tehty tätä mallinnosta ja voit käyttää 1-jalkaista liukutankoa percussion-efektin kanssa yhtä aikaa, vaikka alkuperäisessä Hammond B-3-uruisissa tämä ei ole mahdollista.

Etydi 5

Rytmiikka Osa 2

♩ = 110

F7

3

o.k. alasormiolla

5

o.k. alasormiolla

1. 8 F#13 2.

Transkriptio 6

Vibrato yläsormio

OFF

Vibrato alasormio

OFF

Vibrato/Chorus

OFF

Percussion

On/Soft/Fast/Third

Leslie

Slow

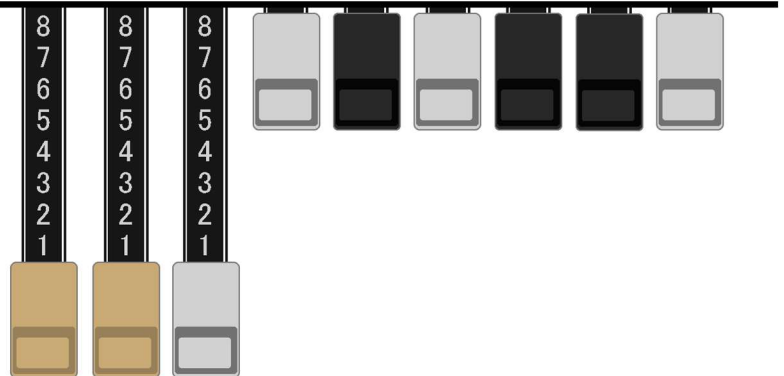
Only So Much Oil in the Ground

Siirymme seuraavissa etydeissä soolonsoiton harjoitteluun. Chester Thompson käyttää sooloissaan monia asteikoita, mutta yksi nousee selkeästi ylitse muiden. Kyseessä on pentatoninen asteikko. Voit ajatella pentatonista asteikkoa duuriasteikkona, josta on jätetty pois 4. ja 7. aste. Esimerkiksi C-pentatoninen asteikko koostuu sävelistä C, D, E, G, ja A.

Kuten useimmilla asteikoilla, on pentatonisella asteikolla myös moodeja. Moodilla tarkoitetaan asteikkoa, jolla on samat sävelet kuin toisella asteikolla, mutta sillä on eri lähtösävel. Erityisesti pentatonisen asteikon viidettä moodia käytetään paljon jazz- ja bluesvaikutteisessa musiikissa. Sille on olemassa jopa oma nimensä: *mollipentatoninen asteikko*.

Pentatoniseen asteikkoon voidaan lisätä myös niin sanottu *blue note*, joka on kromaattinen lisäsävel pentatonisen asteikon toisen ja kolmannen sävelen välissä. C-pentatonisessa asteikossa tämä sävel olisi D#. Kuuntele urkusoolo kappaleesta *Only So Much Oil in the Ground* ja keskity kuuntelemaan, miten Chester Thompson hyödyntää pentatonista asteikkoa soolossaan.

Rekisteröinti yläsormio



Kun pentatoninen asteikko sisältää blue noten, sen viidettä moodia kutsutaan *blues-asteikoksi*.

Only So Much Oil in the Ground

03:07

Tower of Power // Urban Renewal
Warner Bros. Records - 1975

$\text{♩} = 124$

5

8

10

13

15

Äänitteen laadun vuoksi, en ole pystynyt nuotintamaan tätä kohtaa tarpeeksi luotettavasti.

Etydi 6

Vibrato yläsormio

OFF

Vibrato alasormio

OFF

Vibrato/Chorus

OFF

Percussion

OFF

Leslie

Slow

Rekisteröintinä etydissä käytetään niin sanottua *normaalia rekisteröintiä*, jossa urut soivat samasta oktaavialasta nuottikuvan kanssa. Harjoitellessani tekniikkaa käytän itse usein tämän tyyppistä rekisteröintiä

Jos kolmeen ja neljään menevät jaot tuntuvat liian helpoilta, kokeile soittaa pentatonista asteikkoa esimerkiksi 5- tai 7-jakoisesti pitäen koko ajan vasemmassa kädessä 4-osapulssin.

Etydi 6

Pentatoninen Hanon

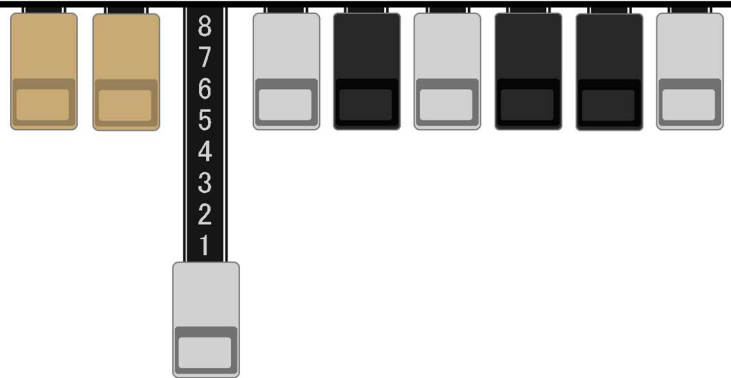
Asteikkojen harjoittelulla on paljon yhteneväisyyksiä bassolinjan harjoitteluun. On tärkeää saada asteikko jäämään lihasmuistiin. Tavanomaisten diatonisten asteikkojen, kuten duuri- ja molliasteikkojen harjoittelussa keskitytään usein asemanvaihtoihin, eli peukalon liikkumiseen koskettimelta toiselle. Tämä sama asia pätee myös pentatonisen asteikon harjoitteluun.

Seuraavassa etydissä harjoitellaan kaikki mahdolliset asemanvaihdokset pentatonisen asteikon sisällä. Seuraa siis sormijärjestystä tarkasti.

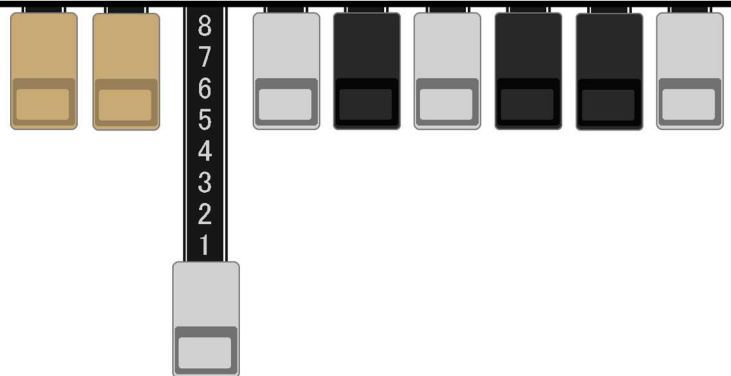
Samalla harjoitellaan polymetrisen sekvenssin soittamista, joka on yksi rytmisen jännitteen luomisen keinoista. Tämä tarkoittaa sitä, että vallitsevan peruspoljennon päälle soitetaan erilaisia *jakoja*.

Etydissä tämä tapahtuu niin, että esimerkiksi 16-osanuoteilla, jotka ovat luonnostaan tässä tahtilajissa nelijakoisia, soitetaankin pentatonista asteikkoa kolmen sävelen ryhmissä. Vastaavasti etydin viimeisessä osassa soitetaan 16-osasekstoleita neljän sävelen ryhmissä, joka luo mielenkiintoista kitkaa rytmikkaan.

Rekisteröinti yläsormio



Rekisteröinti alasormio



Etydi 6

Pentatoninen Hanon

Ilari Kauppi

♩ = 60-90
Em7

A)

3

6

B)

8

11

C)

12

14

D)

15



Kuva 8. Chester Thompson revittelee uruilla. (Howard Zisser)

Transkriptio 7

Vibrato yläsormio

ON

Vibrato alasormio

OFF

Vibrato/Chorus

C1

Percussion

On/Soft/Fast/Third

Leslie

Slow

Just Make a Move (And Be Yourself)

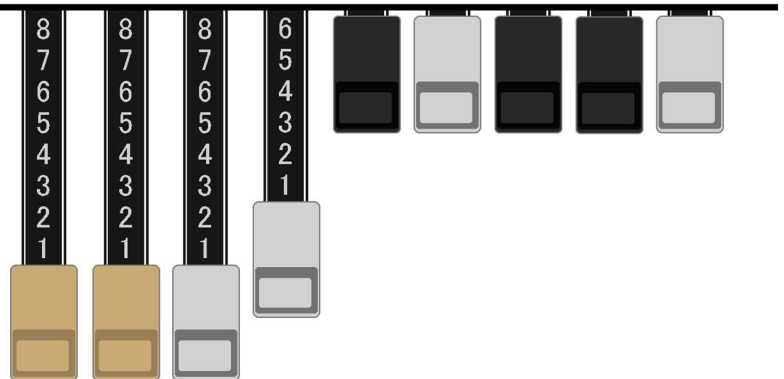
Yksi iso osa blues-estetiikkaa on niin sanotut *kaksoisotteet*. (engl. double-stops) Alun perin kosketinsoittajat kopioivat tämän soittotekniikan kielisoittimilta ja erityisesti kitaristeilta. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että esimerkiksi soolon yhteydessä soitetaan melodisia fraaseja käyttäen kahta ääntä yhden sijasta.

Äänistä toinen saattaa välillä pysyä staattisena, kun taas toinen ääni liikkuu melodisesti. Toisinaan äänet taas liikkuvat yhtäaikaan, yleensä samaan suuntaan*. Kaksoisotteista on tullut erottamaton osa blues-vaikutteisten musiikkityylilajien soittamista. Funk-musiikki sisältää valtavasti bluesvaikutteita kuten kirjan transkriptioista olet saattanut huomata.

Kosketinsoittajat usein soittavat kaksoisotteet niin, että he pitävät oikean käden 5. sormen staattisesti esimerkiksi sävellajin perusäänellä, soittaen samalla sen alapuolelle pentatonisen asteikon viidettä moodia.

Kuuntele *Just Make a Move (And Be Yourself)* – kappaleen urkusoolo ja keskity tunnistamaan kaksoisotteet soolon lomasta.

Rekisteröinti yläsormio



*Jimmy Smithin levyttämän *Back at the Chicken Shack* -kappaleen teema on tyypillinen esimerkki uruilla soitetusta samaan suuntaan liikkuvasta kaksoisotteesta.

Just Make a Move (And Be Yourself)

04:27

Tower of Power // Back On The Streets
Sony Music Entertainment - 1979

♩ = 128

Em7 F#m7 B7 Em7

4

F#m7 B7 Em7

Etydi 7

Vibrato yläsormio

ON

Vibrato alasormio

OFF

Vibrato/Chorus

C1

Percussion

On/Soft/Fast/Third

Leslie

Slow

Etydi 7

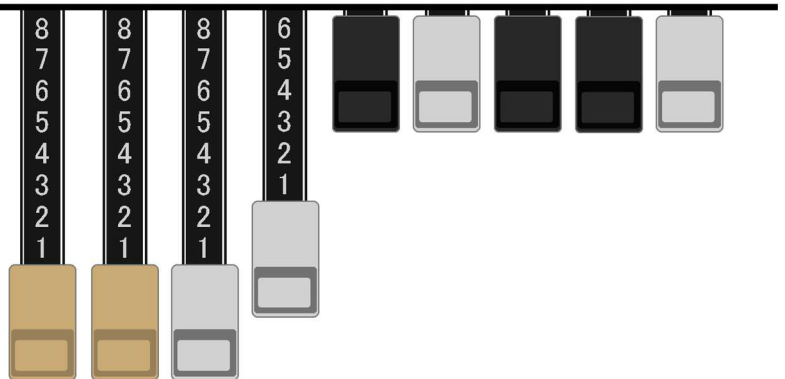
Kaksoisotteet

Etydissä 7 harjoitellaan kaksoisotteiden käyttämistä soolonsoiton yhteydessä. Samalla sinun tulee myös soittaa 8-osapohjaista bassolinjaa vasemmalla kädellä. Muista myös pitää oikea käsi aktiivisena, koska välillä harjoituksessa myös soitetaan komppaavia sointuhajotuksia urkujen alasormiolla.

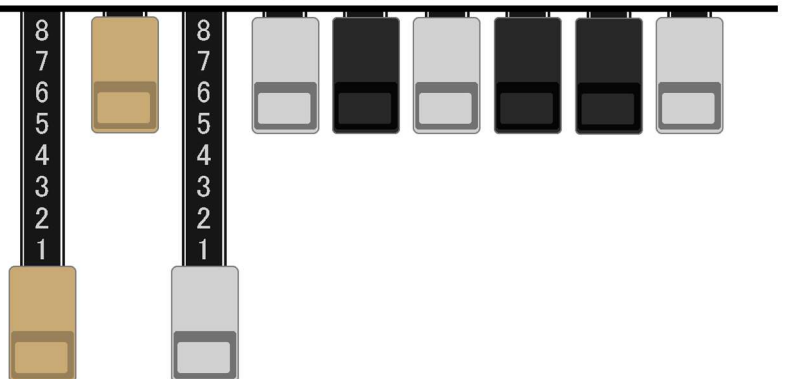
Tässä harjoituksessa soitamme kaksoisotteet aina niin, että yläpuolinen sävel on staattinen ja alapuolella oleva sävel liikkuu melodisesti. Voit myös harjoitella niin, että siirät yläpuolisen säveln oktaavilla alas 2-viivaiselle E-sävelle ja pidän siitä oikean käden peukalon.

Etydi perustuu *Kenny Kirklandin* soittamaan pianosooloon *Stingin* livealbumilla *Bring On The Night (Live)* kappaleessa *When the World Is Running Down*.

Rekisteröinti yläsormio



Rekisteröinti alasormio



Etydi 7

Kaksoisotteet

Ilari Kauppi

Musical notation for the first system of 'Etydi 7'. The piece is in 4/4 time with a tempo of 110. The key signature has one sharp (F#). The notation consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The first measure is a whole rest in both staves. The second measure is a double bar line. The third measure starts with a C7 chord in the treble staff and a bass line of quarter notes (F#, C, F#, C). The fourth measure starts with a D7 chord in the treble staff and a bass line of quarter notes (F#, C, F#, C). The text 'o.k. alasormiolla' is written below the bass line in both the third and fourth measures.

Musical notation for the second system of 'Etydi 7'. The notation consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The first measure is a double bar line. The second measure starts with an Em7 chord in the treble staff and a bass line of quarter notes (F#, C, F#, C). The text 'o.k. alasormiolla' is written below the bass line. The third measure is a double bar line. The fourth measure is a double bar line. The fifth measure is a double bar line. The sixth measure is a double bar line. The seventh measure is a double bar line. The eighth measure is a double bar line. The text '1.2.3.' is written above the treble staff in the sixth measure, and '4.' is written above the treble staff in the eighth measure.

Transkriptio 8

Vibrato yläsormio

OFF

Vibrato alasormio

OFF

Vibrato/Chorus

OFF

Percussion

On/Soft/Fast/Third

Leslie

Slow

Ebony Jam

Urkupiste

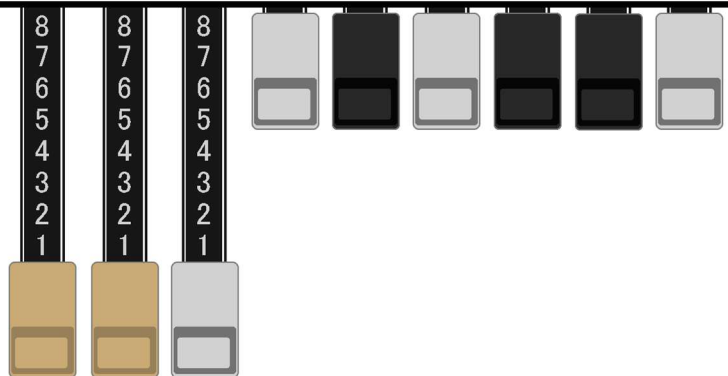
Urkupiste tarkoittaa musiikissa staattista säveltä, joka ei muutu, vaikka ympärillä oleva harmonia vaihtuu. Yleensä ääni ilmenee klassisessa musiikissa bassossa, mutta sähköuruilla soitetuissa soloissa se ilmenee yleensä pitkään jatkuvana äänenä urkujen ylärekisteristä.

Chester Thompson hyödyntää tekniikkaa useissa soloissaan ja luo sillä jännitettä urkusooloon. Esimerkiksi kappaleista *Ebony Jam* ja *Squib Cakes* voit kuulla urkupisteen käyttämistä soolossa.

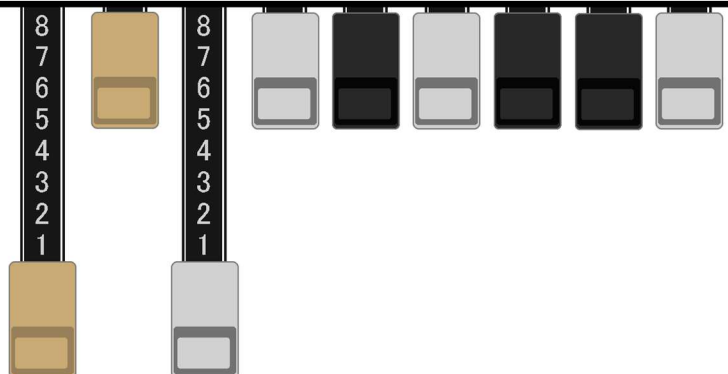
Seuraavalla sivulla on tekemäni transkriptio kappaleesta *Ebony Jam*, jossa Thompson soittaa oikean käden 5. sormella jatkuvasti C-säveltä. Samaan aikaan hän soittaa muilla oikean käden sormilla toistuvaa kolmisointukuviota pitäen myös bassolinjan jatkuvasti käynnissä.

Tällä soittotekniikalla urkuri voi luoda yleisölle vaikutelman useammasta yhtä aikaa soivasta stemmasta. Kuulostaa jopa, että urkuja soittaisi kappaleessa useampi, kuin yksi ihminen.

Rekisteröinti yläsormio



Rekisteröinti alasormio



Saatat huomata, että tahdissa 3 Thompsonilla todennäköisesti vahingossa irtoaa sormi pois koskettimelta ja urkupiste katkeaa. Tekniikka on näin ollen varsin haastava ja siksi vaatii paljon treeniä, että se onnistuu.

Ebony Jam

04:40

Tower of Power // In The Slot
Warner Bros. Records - 1975

♩ = 121
C⁹

3

5

7

9

Etydi 8

Vibrato yläsormio

OFF

Vibrato alasormio

OFF

Vibrato/Chorus

OFF

Percussion

On/Soft/Fast/Third

Leslie

Slow



Kuva 11. Käden asento tahdissa 1



Kuva 10. Mykkävaihto



Kuva 9. Käden asema tahdissa 2

Etydi 8

Urkupiste

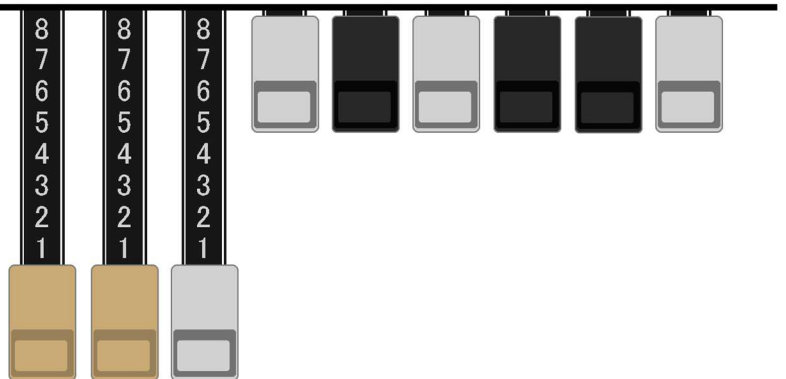
Seuraavaksi harjoittelemme urkupistettä käytännössä. Etydi perustuu paljolti Chester Thompsonin soittamaan sooloon, mutta siihen on lisätty eräs oleellinen tekniikka urkujen soiton kannalta.

Kyseessä on mykkävaihto. Pianistit käyttävät mykkävaihtoa myös ajoittain, mutta erityisesti urkujen soitossa sen merkitys korostuu. Mykkävaihto tarkoittaa sitä, että soittaja vaihtaa koskettimella olevaa somea päästämättä kosketinta välissä ylös.

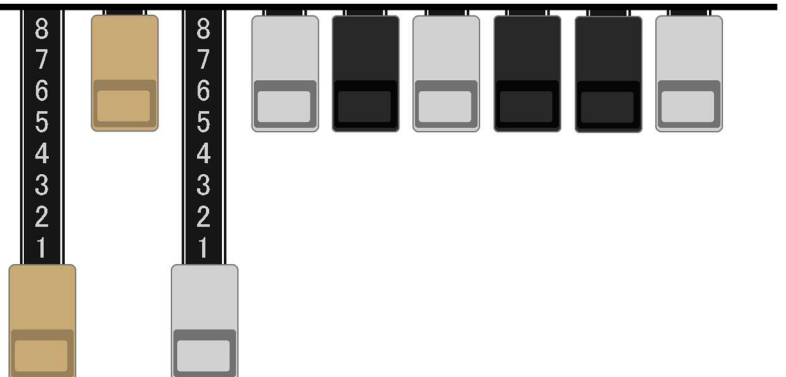
Sivun alalaidasta löydät kuvat, joissa näytän, miten mykkävaihto etydissä tehdään. Katso huolellisesti myös nuotissa olevat sormijärjestysmerkinnät.

Harjoittele ensin vain mykkävaihtoa ja lisää bassolinja vasta sitten, kun saat oikean käden menemään sujuvasti.

Rekisteröinti yläsormio



Rekisteröinti alasormio



Etydi 8

Urkupiste

Ilari Kauppi

♩ = 97
F⁹

*mykkävaihto

1

*mykkävaihto

3

*mykkävaihto

1

*mykkävaihto

5

7

F¹³

Transkriptio 9

Vibrato yläsormio

OFF

Vibrato alasormio

OFF

Vibrato/Chorus

OFF

Percussion

On/Soft/Fast/Third

Leslie

Slow

Squib Cakes

Komppi & Soolo

Soolon tauottaminen on tärkeä taito urkurille. Jotta soolo hengittää hyvin, on tärkeää pitää soolonsoitossa fraasien välillä myös taukoja.

Urkurin roolissa mukavaa on toki se, ettei se tarkoita sitä, että pitäisi olla kokonaan soittamatta. Vasen käsi hoitaa jatkuvasti tietysti bassolinjan soittoa, mutta oikean käden ei tarvitse välttämättä pitää taukoa, kun soolofraasia ei soiteta.

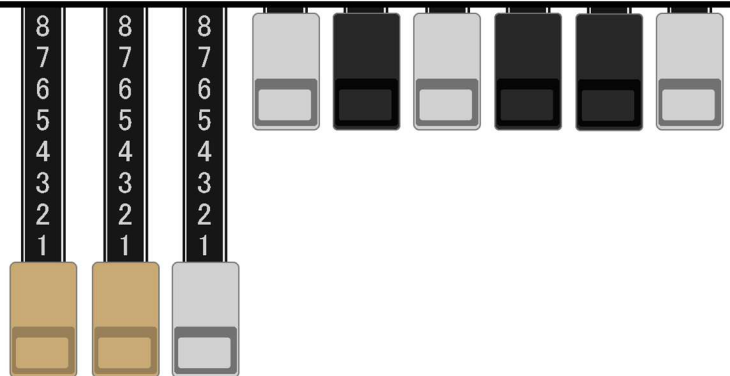
Urkurin usein komppaavat itseään alasormiolta soolon aikana paljonkin. Alasormiolta voidaan selkeästi erottuvien sointuhajotusten lisäksi soittaa myös aiemmin opittuja haamunuotteja tukemaan soolon svengsiä.

Kuuntele kappaleen *Squib Cakes* urkusoolo ja keskity kuuntelemaan, miten Chester Thompson tauottaa omaa soolonsoittoaan. Kiinnitä huomiota, mitä asteikkoja Thompson käyttää soolossaan ja mitä hänen oikea kätensä tekee urkujen alasormiolla.

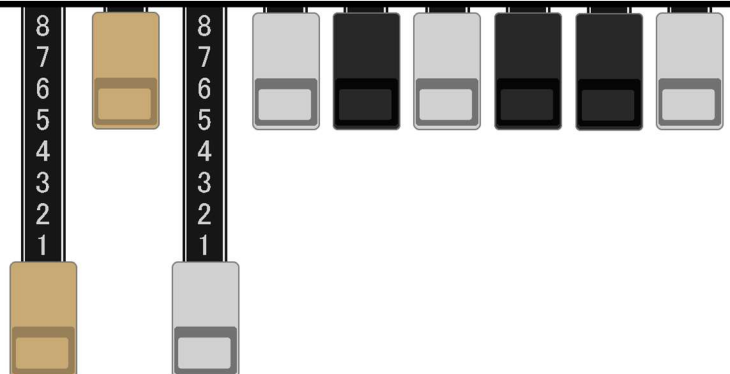
Löydätkö transkriptiosta seuraavat asiat?

- kolmisävelinen sointuhajotus
- repetitio
- haamunuotti
- walking bass -bassolinja
- pentatoninen asteikko
- kaksoisote
- urkupiste
- mykkävaihto

Rekisteröinti yläsormio



Rekisteröinti alasormio



Squib Cakes

04:06

Tower of Power // Back To Oakland
Warner Records Inc. - 1974

♩ = 120
Cm7

(F7)

The first system of musical notation consists of three staves. The top staff is in treble clef, the middle in alto clef, and the bottom in bass clef. The key signature has two flats (Bb and Eb) and the time signature is 4/4. The music begins with a Cm7 chord in the bass and a melodic line in the treble. The second measure features an (F7) chord in the bass and a more active melodic line in the treble.

Cm7

(F7)

The second system of musical notation consists of three staves. It begins with a Cm7 chord in the bass and a melodic line in the treble. The second measure features an (F7) chord in the bass and a more active melodic line in the treble.

Cm7

(F7)

The third system of musical notation consists of three staves. It begins with a Cm7 chord in the bass and a melodic line in the treble. The second measure features an (F7) chord in the bass and a more active melodic line in the treble, including triplets in the treble staff.

Cm7

(F7)

The fourth system of musical notation consists of three staves. It begins with a Cm7 chord in the bass and a melodic line in the treble. The second measure features an (F7) chord in the bass and a more active melodic line in the treble, including triplets in the treble staff.

9 Cm7 (F7)

11 Cm7 (F7)

13 Cm7 (F7)

15 Cm7 (F7)

17 Cm7 (F7)

19 Cm7 (F7)

21 Cm7 ?? (F7)

23 Cm7 (F7)

25 Cm7 (F7)

27 Cm7 (F7)

29 Cm7 (F7)

31 Cm7 (F7)

33 Cm7 (F7)



Kuva 12. Tower of Power -yhtye 1970-luvulla (pastdaily.com)

Etydi 9

Vibrato yläsormio

OFF

Vibrato alasormio

OFF

Vibrato/Chorus

OFF

Percussion

On/Soft/Fast/Third

Leslie

Slow

Etydi 9

Komppi & Soolo

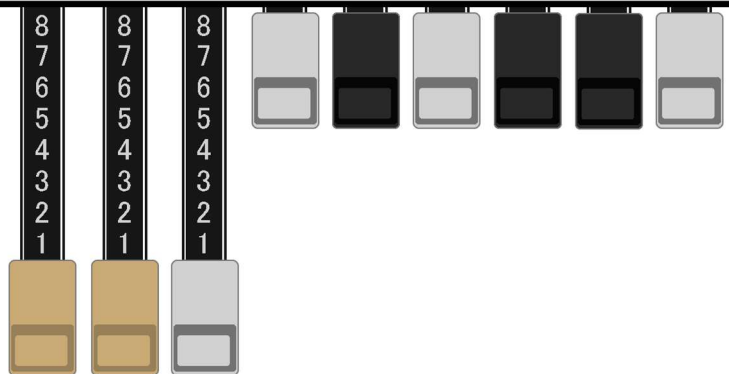
Seuraavassa etydissä harjoittelet itse soolon rakentamista. Etydi on strukturoitu niin, että mitä pidemmälle kappaletta soitat, sitä enemmän elementtejä jää improvisaation varaan.

Ensimmäisessä repriisissä on valmiiksi kirjoitettu bassolinja ja oikealla kädellä alasormiolla soitettavat komppaavat soinnut. Improvisoi kenoviivojen kohdalla oikealla kädellä yläsormiolla käyttäen Eb-pentatonisen asteikon viidettä moodia.

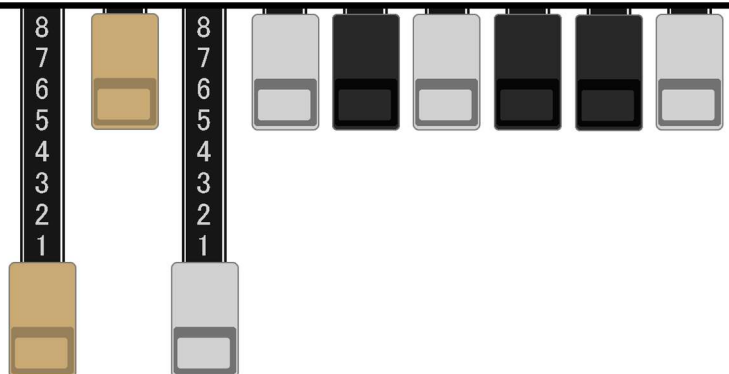
Seuraavaksi oikean käden komppaus vapautuu eli voit seuraavassa repriisissä keksiä itse komppauksen rytmit ja soinnut. Halutessasi voit tässä kohtaa soittaa myös pidempiä fraaseja.

Viimeisessä repriisissä improvisoit jo kaiken eli bassolinjan, komppauksen ja soololinjat. Muista harjoitusta tehdessäsi kaikki aikaisemmin opitut asiat ja etene repriisistä toiseen rauhallisesti ja vasta sitten, kun hallitset edellisen.

Rekisteröinti yläsormio



Rekisteröinti alasormio



Etydi 9

Komppi & Soolo

♩ = 115
Cm7

F7

The first system of music covers measures 1 and 2. The key signature has two flats (Bb and Eb), and the time signature is 4/4. The tempo is marked as quarter note = 115. The first measure (measure 1) is marked with Cm7. The second measure (measure 2) is marked with F7. The notation includes a grand staff with treble, middle, and bass clefs. The right hand has rests in both measures. The middle and bass staves contain chords and a melodic line in the bass clef.

3 Cm7

F7

The second system of music covers measures 3 and 4. The key signature and time signature remain the same. The first measure (measure 3) is marked with Cm7. The second measure (measure 4) is marked with F7. The notation includes a grand staff with treble, middle, and bass clefs. The right hand has rests in both measures. The middle and bass staves contain chords and a melodic line in the bass clef.

5 Cm7

F7

The third system of music covers measures 5 and 6. The key signature and time signature remain the same. The first measure (measure 5) is marked with Cm7. The second measure (measure 6) is marked with F7. The notation includes a grand staff with treble, middle, and bass clefs. The right hand has rests in both measures. The middle and bass staves contain chords and a melodic line in the bass clef.

7 Cm7

F7

The fourth system of music covers measures 7 and 8. The key signature and time signature remain the same. The first measure (measure 7) is marked with Cm7. The second measure (measure 8) is marked with F7. The notation includes a grand staff with treble, middle, and bass clefs. The right hand has rests in both measures. The middle and bass staves contain chords and a melodic line in the bass clef.

9 Cm7 F7

11 Cm7 F7 Cm7 F7



Kuva 13. Chester Thompson kuvattuna urkujen ääressä 1970-luvulla (louispain.com)

Transkriptio 10

Vibrato yläsormio	OFF
Vibrato alasormio	OFF
Vibrato/Chorus	OFF
Percussion	OFF
Leslie	Slow

Pikkunuotit transkriptiossa kuvaavat sähköbasson soittamaa bassolinjaa kokonaiskuvan hahmottamisen helpottamiseksi.

Squib Cakes

Liukutanko-wah

Kuten olet saattanut huomata, Hammond-urut ovat varsin monipuolinen instrumentti ja taitava urkuri voi todella kuulostaa aivan yksipäiseltä orkesterilta.

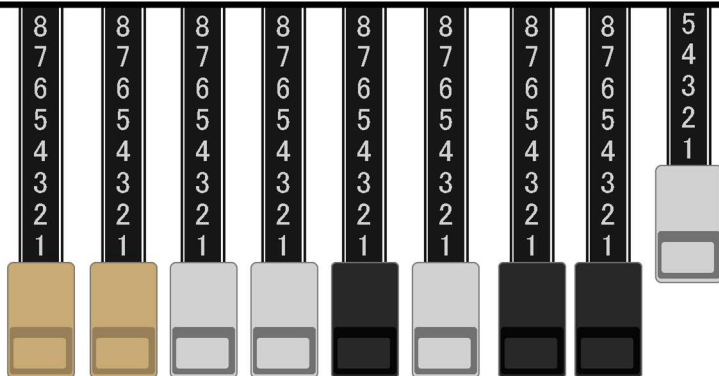
Tavallisen soittamisen lisäksi on Hammond-uruilla mahdollista tuottaa monipuolisesti erilaisia efektejä musiikkiin. Chester Thompson käyttää soitossaan yhtä erityisen mielenkiintoista tekniikkaa, jossa hän vain Hammond-urkujen omia hallintalaitteita manipuloiden luo eräänlaisen wah-efektin.

Wah-efekti on erityisesti kitaristien suosima yleensä pedaalilla ohjattava kaistanpäästösuodin. Se luo soinnin, joka erehdyttävästi muistuttaa ihmisääntä.

Uruilla tämä on mahdollista tuottaa esimerkiksi liukutankoja soiton lomassa liikuttelemalla. Chester Thompson kappaleessa *Squib Cakes* luo wah-efektin liikuttamalla 5 $\frac{1}{3}$ -, 8-, ja 4-jalkaista liukutankoa rytmikkäästi soiton aikana.

Olen merkinnyt transkriptioon kenoviivanuotein, missä kohdassa Thompson vetää liukutangon auki. Kuuntele ja seuraa nuotista, minkälaisen efektin liukutankojen liike luo.

Rekisteröinti yläsormio



Squib Cakes

00:34

Tower of Power // Back To Oakland
Warner Records Inc. - 1974

♩ = 112

The musical score is written for piano in 4/4 time, featuring a key signature of two flats (B-flat and E-flat). The tempo is marked as ♩ = 112. The score consists of four measures. The first measure has a whole rest in the treble clef and a half note in the bass clef. The second measure has a whole rest in the treble clef and a half note in the bass clef. The third measure has a whole rest in the treble clef and a half note in the bass clef. The fourth measure has a whole rest in the treble clef and a half note in the bass clef. The treble clef part of the score is mostly whole rests, with some chords in the second and third measures. The bass clef part has a rhythmic pattern of eighth notes and quarter notes.

Etydi 10

Vibrato yläsormio

OFF

Vibrato aläsormio

OFF

Vibrato/Chorus

OFF

Percussion

OFF

Leslie

Slow

Etydi 10

Liukutanko-wah

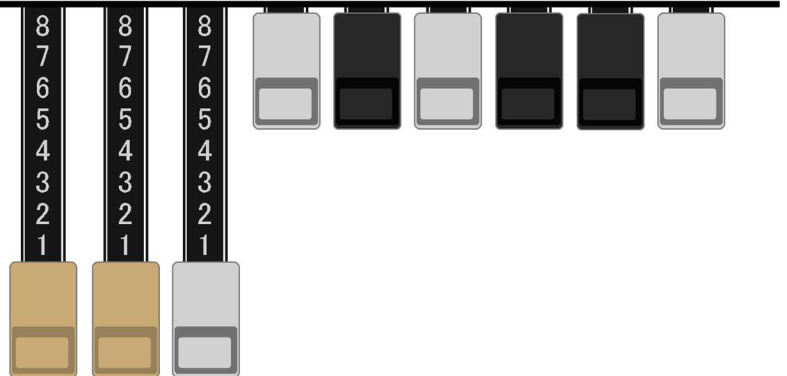
Thompsonin rekisteröinti kappaleessa *Squib Cakes* on varsin tuhti, ja wah-efektin erottuminen vaatii kolmen liukutangon liikuttelun.

Etydissäni numero 10 käytetään kuitenkin hieman ohuempaa rekisteröintiä ja tällöin wah-efekti pystytään tuottamaan vain 5 $\frac{1}{3}$ - ja 8-jalkaisen liukutangon liikkeellä.

Kahdesta liukutangosta on huomattavasti helpompi saada jämäkkä ote, jolloin rytmin tuottaminen on huomattavasti helpompaa.

Harjoittele jälleen ensin efektin tuottamista hitaassa tempossa ja vasta sitten lisää vauhtia. Voit myös keksiä omia rytmejä liukutankojen liikutteluun.

Rekisteröinti yläsormio



Etydi 10

Liukutanko-wah

♩ = 110

The musical score for Ettydi 10, Liukutanko-wah, is presented in 4/4 time with a tempo of 110. The score is written in a key signature of one flat (B-flat major or D minor). The melody is written on a single staff, and the bass line is written on a single staff. The bass line features a walking bass line with chords Cm7 and F7. The piece ends with a double bar line.